

YENİ ÇAĞ

- **Z. Komoçin:** İktidarın elde edilmesinden önce ve sonra komünist partisinin durumu
- **P. Ferner:** Bir kongrenin bellibaşlı sonuçları
- **V. Vaks:** Komünistler fabrikalarda nasıl çalışıyorlar
- **O. Berkbakka:** Finlândiya'da gençlik hareketi
- **P. Peonidis:** Partinin yedek gücü
- **G. Şehnazarof:** «Moris Torez» Enstitüsü'nde
- **G. Hias:** Temel devrimci güçlerin eylembirliği
- **R. Ulyanovski:** «Marksist olmayan sosyalizm»e Marksist yaklaşım

Özel sayfalar

- **A. Saydan:** Türkiye'de ve dünyada bu ayın olayları

9 (88)

Eylül

1971

BARIŞ VE SOSYALİZM PROBLEMLERİ

Bu sayıdaki imzalardan bazılarının kimlikleri:

Zoltan Komoçin:

Macaristan Sosyalist İşçi Partisi

Politbüro üyesi ve Merkez Komitesi Sekreteri

Paul Ferner:

Almanya Sosyalist Birlik Partisi Politbüro

üyesi ve MK Sekreteri

Valter Vaks:

Avusturya Komünist Partisi Politbüro

üyesi ve MK Sekreteri

Serafin Aliaga:

İspanya Komünist Partisi MK üyesi

Panikos Peonidis:

Kıbrıs Emekçi Halk İlerici Partisi

(AKEL) MK üyesi

Oyva Berkbakka:

Finlândia Komünist Partisi Helsinki

II Komitesi Sekreteri

Rostislav Ulyanovski

Sovyet bilgini

İktidarın elde edilmesinden önce ve sonra Marksist-Leninist partinin durumu

ZOLTAN KOMOÇIN

Macar işçi hareketinin yüz yıllık bir tarihi vardır. Bunun yaklaşık olarak 55 yılı komünist hareketi tarihidir. Partimizin devrimci eylemlerle geçen yarım yüzyıllık tarihi, nispeten kısa bir zamandır, fakat bu, legal ve illegal koşullarda iktidar savaşını, bu iktidarı koruma mücadelesini ve sosyalist devrimin tam zaferini de kapsayan olaylarla dolu zengin bir dönemdir. Bu yıllar, sosyalizmin temellerini kuran gergin çabalarla, sosyalist toplumun tamamiyle kuruluşunu hedef tutan azimli çalışmalarla geçmiştir. Kanımızca, Macar komünist hareketinde edinilen tecrübe, yalnız bizim işçi sınıfımız ve emekçi halkımız için değil, aynı zamanda diğerleri için de belirli ibret derslerini kapsamaktadır.

Biz komünistler, burjuva düzeninde illegal koşullarda ve faşizm yıllarında iktidar mücadelesi yaptık, yeni toplumu kendi ellerimizle kurmaya başladığımız zamanın hayalini kurduk. O zamanlar bize her şey basit ve açık görünüyordu. Fakat hayat, her zaman olduğu gibi, hayallerimizden daha karmaşık ve daha zengin çıktı. Yalnız tarihsel büyük sorunlarla değil, günlük basit işlerle de uğraşmamız, birçok yeni, çetin ve hattâ gaddar sınamalardan geçmemiz gerekti. Fakat, bu da yararlı bir tecrübeydi.

1

Macar komünistleri partisinin tecrübesinden çıkarılan ilkesel ibret dersleri, aynı zamanda, uluslararası komünist hareketinin evrensel-tarihi dersleridir. Bizim yürüttüğümüz savaşın özgül nitelikleri bunu inkâr etmiyor, tam tersine, bir kere daha doğruluyor. Uluslararası komünist hareketinin organik bir parçası olan Macaristan Sosyalist İşçi Partisi (MSİP), kardeş partilerle bir bütün halinde birleşmektedir. Çünkü görüşleri ortak, amaçları ortak, tarihleri ortaktır.

Macar komünistleri, yukarıda da belirttiğimiz gibi, hem işçi sınıfının iktidar mücadelesi döneminin, hem de iktidarın elde edilmesinden sonraki dönemin tecrübesine sahiptirler. Şüphesiz ki, partinin eyleminde ve politikasında bir devam ettirme olayı vardır. Fakat muhalefetten toplumun yönetici gücü durumuna geçmesi, onun için *yepyeni bir nitelik* anlamındadır. Lenin'in sözleriyle ifade edersek, bu, «teorinin pratiğe dönüştüğü tarihsel an'ın» gelip çatması demektir (V. İ. Lenin, Toplu eserleri, c. 35, s. 202). Ödevlerin ölçüleri ve özlüğü alabildiğine değişmektedir. Parti artık memleketi yönetmeye başlamakta, ya da başka bir deyişle, gayet karmaşık bir ekonomik, sosyal, politik, örgütsel ilişkiler örgüsünü yaratmaktadır.

Ekonomi de, toplum da, insan da değişmektedir. Yaratıcılık prensibi, partinin eyleminde başa geçmektedir. Partinin ve kadrolarının daha önce biriktirdikleri tecrübe artık yeterli değildir ve onun «hareketleyken», yeni toplumu kurma süreci içinde daha da öğrenmesi gerekmektedir. İktidarı savaşla ele geçiren her partiye, yeni ödevlere daha büyük bir güvenle yanaşmasında, SBKP'nin ve diğer sosyalist ülkeler partilerinin tecrübesi bir hayli yardım etmektedir ve edecektir, fakat onları bu ödevleri çözmekten elbette azat edebilecek değildir. Komünist partisinin toplumda yönetici gücü durumuna geçmesi, onun eyleminde daima dönüm noktası olmuştur ve olacaktır.

Parti, iktidarda, yalnız özgül bir tecrübe edinmekle kalmıyor, yeni toplumu kurma yasallıklarının, benzeri gelişme aşamasını artık geçmiş bulunan diğer partilerin tecrübesinin büyük önemini kendine göre kavırıyor. Aynı zamanda, komünist partilerinin gerek iktidarın elde edilmesinden önce, gerekse daha sonraki eylemlerinde karakteristik olan birçok esas belirti, izledikleri politikada olduğu gibi korunuyor. Bu bakımdan, MSİP'nin tecrübesine dayanarak şunları belirtebiliriz:

- Komünist partisi ancak Marksist-Leninist ilkesel temel üzerinde etkin bir politika yürütebilir;
- parti daima reel durumu çıkış noktası yapmalıdır;
- düşünsel, örgütsel birlik ve eylembirliği, partinin toplumsal fonksiyonlarını yerine getirmesinin ve yığınlarla sıkı bağlantısının şartıdır;
- enternasyonalizm ve bunun aralıksız kuvvetlendirilmesi, partinin komünist ilkeselliğinin ve sınıf savaşındaki eylemlerinin temelidir.

Tecrübe, komünist partisinin, politikasını, sağcı ve «solcu» yozlaştırma ve sapmalara kapılmadan, Marksizm-Leninizm prensipleri gereğince uygulaması gereğini göstermektedir. İlkesel temele dayanan politika en doğru politikadır. Prensiplerden sapmak, doğrultu ne olursa olsun, er geç olumsuz sonuçlar verecektir.

Partimizin tarihinde, kâh sağcı, kâh solcu sapmaların ve oportünizmin engeller çıkardığı, onun temelini sarstığı zamanlar vardı. Parti 1950—1956 yılları döneminde en ağır yarayı aldı. Sapmaların önlenmesine, bir yozlaştırmanın diğerini peşinden getirmesi veya bir yozlaştırmayı diğeriyle haklı gösterme çabaları engel oluyordu.

Tek sözle, 1956'dan önceki yıllarda, parti, bir yandan «anti-dogmatizm» şiarı altında eylem gösteren ve emperyalist propaganda tarafından «ulusal komünizm» olarak övülen revizyonizmle, bir yandan da revizyonizme karşı savaş bayrağı açan, fakat onu altedebilecek durumda olmayan dogmatizmle içeriden sarsılıyordu. Sağcı oportünizm, yasal olarak, zaman zaman sahte sol ve tersi biçiminde tekrar doğuyordu. Öyle ki, belirli hallerde ilk bakışta tamamen birbirinin karşıtı oportünizm çeşitleri ortak bir plâtfom alıyorlardı. Biz her hangi bir sapmaya karşı ideolojik mücadelenin diğeri bir sapmanın mevziinden başarıyla yürütülemeyeceğini kavıyor, biricik doğru yolun her iki sapmaya karşı hiçbir yozlaştırmaya meydan vermeksizin Marksizm-Leninizm mevzilerinden savaşmak olduğunu kararlaştırıyorduk.

Politikanın etkinliği, her şeyden önce, onun, sosyal ilişkileri ve özellikle işçi sınıfının ve emekçi halkın emel ve hedeflerini ne derecede isabetle yansıttığına bakılarak belirlenir. Ödevler de, belirli bir aşamada işçi sınıfının neler yapabileceği ve müttefiklerinin kimler olabileceği dikkate alınarak saptanmalıdır. Ancak sübjektif istekler değil, gerçek durum çıkış noktası yapılarak stratejik hedefler doğru biçimde oluşturulabilir ve buna göre de taktik hazırlanabilir; strateji ile taktik arasında uygunluk ve birinin ötekine karıştırılmaması da büyük bir önem taşır.

Avrupa'da devrimci hareketin yavaşladığı 1920 yıllarında, memleketimizde iktidarın işçi sınıfı tarafından ele geçirilmesinin en yakın hedef olarak belirlenmesi bir hata idi. O yıllarda, bütün Avrupa'da olduğu gibi, Macaristan'da da, her şeyden önce kuvvet toplamak ve yeni bir taarruza hazırlanmak ilk ödev olarak ön plânda duruyordu. Fakat bizim partimiz, uzun zaman, Macar Sovyet Cumhuriyeti'nin şanlı geleneklerini devam ettirmeyi, doğrudan proletarya diktatörlüğü kurma yolundan başka bir yolda göremiyordu. Biz Komintern'in ünlü VII. Kongresinden sonradır ki, aynı hedefe-sosyalizme-birleşik halk cephesi yaratma, demokratik dönüşümler için savaş yoluyla ulaşmanın doğru olduğu kanısına vardık. Macar komünistleri yalnız o dönemde değil, daha sonraki aşamalarda, örneğin İkinci Dünya Harbi yıllarında ve çoğu zaman alabildiğine karmaşık koşullar içinde, böylece, gerçekliğe uygun bir politika hazırladılar. Bu politika takdirle karşılanıyor, taraftarlar topluyor ve partinin, kurtuluştan sonra ulusun yönetici partisi olması için ortam hazırlıyordu.

Demokratik halk iktidarının ilk yıllarında, komünistler, işçi sınıfının ve emekçi halkın çoğunluğunu kısa zaman içinde kendilerinden yana

kazanabildiler. Memlekette çeyrek yüzyıl hüküm süren faşizm, insanların dünya görüşü üzerinde kuvvetli olumsuz etkiler yapmıştı. Ve sürekli bir gizlilikten çıkan partimizin, henüz gereken tecrübeye ve vasıflı kadrolara sahip olmadığı halde, çetin sınıf savaşları sürecinde beliren yeni yeni problemleri çözmesi gerekiyordu. Partimiz, olayların gidişi içinde oluşturduğu politikasını yalnız bilinçli işçilere değil, bütün ilerici ve demokratik güçlere de kabul ettirmeyi başardı, zira bu politika toplumun bellibaşlı çıkarlarını yansıtıyor ve halkı en yakından ilgilendiren problemlere cevap veriyordu.

Partimizin üyeleri, onun gerek olumsuz, gerekse olumlu tecrübeleri temeli üzerinde sıkı bir birlik içinde olmasının önemini iyice kavradılar. Gizli çalışma yıllarında, karşı-devrimin saldırısı arifesinde ve saldırı sırasında grupçuluk mücadelesi, fikir birliğinin ve daha sonra da eylembirliğinin bozulması, felâkete yol açıyordu. Dürüst ve açık tartışmalarla komünistler arasında fikir birliğine varıldığı zamansa, gücümüz kat kat artıyor ve partimiz en zor koşullar içinde bile alabildiğine karmaşık sorunları çözebilecek duruma geliyordu. Parti birliğinin yığınlarla kopmaz bağlar kurulmasına yardım ettiğini bir kural olarak kabul edebiliriz. Tersine, birlik olmazsa, güven kaybı ve komünistlerle halk arasında sıkı işbirliğinin bozulması kaçınılmazdır.

Bizim için hem bu güvenin, hem de işbirliğinin gerekli olduğunu 55 yıllık tecrübe defalarca ispat etmiştir. Bu yıllar boyunca eylemimizin, parti tarafından bütünüyle işçi sınıfının ve halkın çıkarlarına tâbi tutulduğu sürece hep olumlu sonuçlar verdiğini görüyoruz. 1919 yılında ve 1945 yılından sonra böyleydi; 1956 karşı-devriminden sonra da böyleydi. Tersine, partinin, 1950 yılları başlarında olduğu gibi, emekçilerin, işçilerin düşüncelerine önem vermediği, onlar arasındaki hoşnutsuzluğu dikkate almadığı zamanlarda ciddi hatalara yol açılıyordu.

1956 karşı-devrimi arifesinde parti birliğinin baltalanması, saflarında çözülme yarattı, hattâ en bilinçli ve en cesur komünistlerin bile moralini bozdu. Karşı-devrimin saldırısı, parti birliğinin bozulması ve dolayısıyla parti ile halk arasında ayrılığın derinleşmesi oranında geliyordu. Ve tersine, 1956'dan sonra görüldüğü gibi, doğru kararlar alınıp hayata geçirildikçe, iç birliğin canlandırılması ve sağlamlaştırılmasıyla partinin başarıları ve en önemli başarı olarak da yığınların güvenini kazanması artıyor, yığınlarla bağlantısı kuvvetleniyordu. Daha sonraki başarılarımızın teminatı da bunda gizleniyordu.

İktidara gelmeden önce de, geldikten sonra da, partinin enternasyonalizme bağlılık ve enternasyonalist ödevlerini yerine getirme derecesinin çözümleyici bir önemi vardır. Biz partimizin proletarya enternasyonalizmi prensiplerine daima bağlı kalmış olmasını en büyük başarılarımızdan biri sayıyoruz ve bütün Macaristan emekçi halkı bununla iftihar ediyor. Evet,

savaşımızda zaferler de tattık, yenilgileri de gördük, ilkesel doğru politika mevziinden geçici gerilemelerimiz de oldu, fakat enternasyonalist inanışlarımızdan hiçbir zaman ve hattâ bir an bile vazgeçmedik. Bu, gelecek kuşaklara aktarmamız gereken en kutsal mirasımızdır. Macar komünist hareketi dünya komünist hareketinin ayrılmaz bir parçasıdır. Kardeş partilerin ve uluslararası işçi sınıfının dayanışması partimizin geçmişine ve bugününe kopmaz biçimde bağlıdır. Biz sınıf kardeşlerimizin yardımını daima hissetmişizdir ve hele kara günlerimizde bu yardım bizim için çok değerli olmuştur. Karşılıklı enternasyonal yükümler, Macar komünistlerinin politikasında köşetaşı yerini tutar.

2

Hayat, iktidarı ele alan veya ileride ele alacak olan partinin, buna, programla, pratik tedbirler ve kadrolarla en etraflı biçimde peşinen hazırlanması gerektiğini öğretiyor. Tarihsel ve sosyal gelişme tempolarının hızlandığı günümüzde, politik ve örgütsel olanakları meydana çıkarmada gecikme, mevcut tecrübenin önemini küçümseme gibi hatalar komünistlere pahalıya malolabilir. Gerçi komünistler her zaman bilgilerini artırmalı; fakat onların, daha önceden benimsenmesi mümkün olanı iktidarı elde ettikten sonra öğrenmeye başlamaları kötüdür. Sınıf savaşının hiçbir zaman ve hiç kimseye insafı yoktur.

İktidarı elde ettikten sonra partinin önünde geniş olanaklar açılır. Fakat bunun yanı sıra ödevleri de birden çoğalır ve sorumluluğu alabildiğine artar; çünkü politikasında bütün emekçi tabaka ve sınıfların esas çıkarlarını gözetmekle yükümlüdür. Biz yolumuzda hep doğru çözüm gerektiren yeni problemlerle karşılaşırız. Çalışmalarda hataların, yetersizliklerin ve beliren çelişkilerin de asla unutulmaması gerekiyor.

Parti devrimci dönüşümleri yalnız yönetmekle kalmıyor, aynı zamanda kendi eyleminin eleştirmeni, âdeta kendi kendisinin «muhalifi» olarak beliriyor. Komünist eleştiri ve öz — eleştirinin yokluğu veya bunun rolünün küçümşenmesi büyük zararlar verebilir.

Lenin'in söylediği gibi, parti, her türlü durum ve koşullar içinde başkalarından daha iyi olabildiği, toplumsal gelişmede olumsuz ve olumlu durumları, bütün artıları ve eksileri daha derin ve daha tam görebildiği, öngörü ve tahlil hünerine, durumu isabetle değerlendirme ve ona göre ödevleri belirleme kabiliyetine sahip olduğu zaman işçi sınıfının ve bütün halkın isteklerine cevap verebilir. En önemlisi, yığınların ve özellikle işçi sınıfının sesine daima kulak verebildiği, kendisine sunulan dilekçelerin ve yöneltilen soruların en kötü formüle edilmişinde bile o rasyonal özü bulup çıkarabildiği, bir başka deyişle, insanları heyecanlandıran ve bir an önce çözüm gerektiren problemleri anlayabildiği; halka bir şey öğretebildiği ve yön verebildiği, bir yandan da devamlı olarak ve içtenlikle halktan öğrenebildiği zaman . . .

Sömürü koşulları içinde işçi sınıfının esas ödevi iktidar savaşıdır. Parti, iktidarı ele geçirir geçirmez, bunun derhal işçi sınıfının çıkarlarına hizmet etmesini sağlamalıdır. İktidarı bir araç değil, iktidar için iktidar sayanlara karşı ardıcıl olarak savaşılması gerekir. İktidarı, doğru anlamak şartıyla, koruma ve daimi olarak sağlamlaştırma savaşı da bununla organik biçimde bağlıdır. Yarım yüzyıl içinde tanık olduğumuz iki acı karşı-devrim tecrübesi, biz Macar komünistlerini, ele geçirilen iktidarı koruma ve sürdürmenin işçi sınıfı için hayati bir zorunluk olduğu ve bu uğurda en ağır fedakârlıklara da hazır bulunduğu kanısına vardırmıştır.

Şu veya bu memleketin işçi sınıfı, emekçileri, toplumda ve ekonomide köklü dönüşümleri gerçekleştirmeye, sömürü ve ezgiyi yoketmeye, bütün emekçileri özgürlüğe kavuşturmaya ancak iktidar kendi ellerinde olduğu takdirde girişebilirler. Fakat bütün bunlar, belki de baştanbaşa bir tarihsel devir gerektirecek olan bir süreci oluşturur. Bundan ötürü de iktidarın korunması birincil ödevdir.

Macaristan'ın tecrübesi, aynı zamanda başka memleketlerin tecrübeleri, memleketin kendi içinde hatalar işlendiği ve böylelikle gericiliğin eylemine ortam hazırlandığı zaman, işçi sınıfı iktidarının tehlikeye düştüğünü göstermektedir. Sovyetler Birliği'nin ve dünya sosyalist sisteminin varoluşu, emperyalistlerin silâhlı saldırısının başarısını imkânsızlaştırıyor. Netekim, emperyalistler, İkinci Dünya Harbi'nden sonra izlemeye başladıkları halk demokrasisi memleketlerini sözüm ona «kurtarma» politikasından vazgeçmek zorunda kalmışlardır (Bizce, emperyalizme karşı tekcephe yaratılması yolunda Çin yöneticilerinin politikası objektif olarak ciddi bir engel teşkil etmeye başladıktan sonradır ki, Amerikan emperyalistleri Demokratik Viyetnam Cumhuriyetine karşı saldırılara girişebilmişlerdir). Fakat 1956 Macar karşı-devrimi deneyinin de gösterdiği gibi, emperyalistler, memleket içinde politik bunalım durumu yaratılabildiği takdirde, işçi sınıfı iktidarını devirme denemelerinden geri durmazlar.

Memleketimizde iç ve dış düşman kuvvetler, ancak uzun süre işlenen sektör-dogmatik hatalar ve bunları izliyen sağcı revizyonizm dalgası devrimci güçleri zayıflattığı ve sonra da felce uğrattığı, partinin saflarında çözümler meydana getirdiği ve taraftarlarını doğru fikri yönelimden yoksun ettiği için saldırıya geçebildiler. Bundan da anlaşılıyor ki, komünist partisi belirli anlamda kaçınılmaz olan hataları görüp meydana çıkarmakta gecikmemeli, bunları düzeltebilecek kadar, politikasını yenileyebilecek kadar kuvvetli olmalıdır; zira yalnız bu suretle yığınların güveni yeniden kazanılabilir, emperyalistlerin dış müdahalesi ve gericiliğin azıtması önenebilir.

Fakat, kanıtların da gösterdiği gibi, işlerin geçici olarak çığırından çıkması ve devrimci güçlerin parçalanmaları sonucunda memlekette duruma hâkim olmaktan çıktıkları ve bunalım artık işçi sınıfını tehlikeye

düşürecek kadar keskinleştiği zaman ne yapılabilir? Soru genel ve soyut olarak sorulursa, cevabı şu olabilir: Bu takdirde enternasyonal yardım istenmelidir. Ne var ki, pratikte, kendi tecrübemize bakarak söylersek, bu sorun bir hayli derin ve karmaşıktır. Buna benzer hallerde, bazan durum «âlem için» o kadar belirsiz ve kulis arkasında olup biten her şey o kadar örtülü olur ki, hattâ sosyalizm taraftarlarının bile durumu hep birden ve aynı anlamda değerlendiremedikleri ve gereken kararı derhal alamadıkları görülür.

Macar karşı-devrimi «sosyalizmin hatalarını düzeltme» şiarından yıldırım hızıyla beyaz teröre geçiverdi. Bu böyle olduğu halde, memleket kamuoyunun geniş çevrelerini bunun gerçekten karşı-devrim olduğuna ve durumun derhal Sovyetler Birliği'nin yardımına başvurmamızı gerektirdiğine inandırabilmemiz için epeyce zamana ihtiyaç hâsıl oldu. Hattâ kendilerini Marksist sayan ve iyi niyetli nedenlerle harekete geçenlerin çoğu bile — burada yazarlar ve aydınlar adına eylem gösteren çeşitli «devrimci komiteler»i kastediyorum —, olaylar üzerinden haftalar ve aylar geçtikten sonra da, içinde karşı-devrim elemanları bulunsa bile, bu sürecin bütünüyle karşı-devrimci olmadığını, üstelik bunun sosyalizmi «yenileme»yi ve «gerçek» sosyalizm kurmayı amaçlayan yığinsal devrimci hareket gibi bir şey sayılması gerektiğini iddia ediyorlardı. Ve böyleleri işte bu görüşte direnerek, memlekette Devrimci İşçi-Köylü Hükümeti kurulmasını ve Sovyetler Birliği'nden yardım istenmesini kınamaya kalkıyorlardı.

Partimizin Merkez Komitesi 1956 Aralık ayında aldığı kararlarda, karşı-devrimin nedenlerini ve oluşmasını iyice tahlil ettikten sonra, yanlış yola sürüklenen yığınların, gerçekte, düzenin karakterinde değişikliği hedef tutmadıkları ve sadece yapılan yozlaştırmalara son vermek için harekete geçtikleri sonucuna vardı. Ve esasen, Marksist-Leninist ilkelere dayanarak sınıf açısından yapılan sonuçlamalarla «genel hümanizm» açısından yapılan sonuçlamalar arasındaki fark da bu noktada kendini gösteriyordu. Gerçi bu hümanizmde, düşmanlık yoktu, niyetleri kötü değildi, fakat işleri karıştırmaktan ve eylem azmini felce uğratmaktan başka bir iş yaptığı da yoktu, partimizin devrimci çekirdeğini teşkil eden kadrolar, gerçek hümanizmin çıkarlarının, bir iç harbin ve olası bir uluslararası çatışmanın önlenmesi için derhal harekete geçilmesini gerektirdiği kanısındaydı. Sovyet yardımına başvurmayı kaçınılmaz kılan neden de buydu, zira durumun inceden inceye tahlili artık başkaca çare olmadığını gösteriyordu. İç ve dış gericiliğin saldırıları sonucunda Macaristan'ın başına çöken ölümcül tehlikeyi giderme yolunda kazanılan her saat, binlerce, onbinlerce hayatın kurtarılması demektir. Eski düzeni diriltme denemesinin büründüğü «demokratik değişim» maskesi bizi aldatamazdı. Fakat o zaman, gerek memlekette ve gerekse memleket dışında yanlış yola sürüklenenlerin bile, tam vaktinde eyleme geçen Sovyetler Birliği'ne ve partimizin Leninci yeni devrimci yönetimine minnettar olacakları günlerin pek

yakın olduğuna inananlar çok değildi. Toplumumuzun sürüklendiği bunalım gerçekten çok ağırdı. Emekçilerin doğru yönelimi yitirmelerinin, partimize güvenlerinin sarsılmış olmasının en büyük acısını komünistler çekiyordu. Fakat bu bir rejim bunalımı değildi, sadece belirli bir grup yöneticinin, belirli bir yönetim metodunun bunalımı ve başarısızlığa uğramasıydı. Ne var ki, yaratılan kargaşa koşulları içinde de gericiliğin çeşitli maskelere bürünmek ve plânlarını gizlemeye çalışmak zorunda kaldığı bilinci bize en güç dakikalarda kuvvet veriyordu, zira maskesiz ortaya çıksalardı, aldatılan ve kabına sığamayan yığınlar, eski düzeni canlandırma yolundan yürüyen bu karşı-devrimcileri darmadağın edebilirlerdi.

Böylelikle bizim tecrübemiz, belirli bir sorun karşısında soyut hareket edilemeyeceğini gösterdi. Mademki memlekette düşmanın çeşitli politik entrikalarla yığınları gaflete sürükleyebildiği, yönetim katlarında bulunan komünist partisi üyelerinin ve devlet adamlarının sağdan gelen demagojilerin ve baskının etkisi altında kaldıkları, hattâ üstelik bunlardan bir kısmının hiyanete kadar vardıkları bir durum meydana gelmişti, o halde olumlu bir şeyler yapabilecek durumdaki herkesten beklenen şey derhal eyleme girişmeleriydi.

Yönetici Marksist-Leninist partiler iktidarda bulunmaları ve dünya sosyalist sisteminin gücü sayesinde, gerektiği anda ve ölçüde yardımlaşabilir ve en büyük güçlükleri bile elbirliği ve ortak çabalarla yenebilirler. Bu partiler, iç ve dış düşmanın memlekette iktidarı devirmeyi ve eskiyi diriltme süreçlerine ortam hazırlamayı amaçlayan her denemeyi suya düşürebilecek olanaklara sahiptirler (ve bizim 1956 sonbaharındaki tecrübemiz de bunu göstermiştir). Bundan ötürü, komünistlerin — olanca sorumluluk duygusuyla alınmış bir karar ve zorunlu çare olarak — halk için büyük fedakârlıklar pahasına elde edilmiş iktidarı korumak düşüncesiyle enternasyonal yardım istemeleri gibi bir tedbir de ilkesel olarak pratikte hesaba dahildir. Gerçi böyle bir tedbir, belki de belirli bir süre, ulusal egemenliğin zedelendiği izlenimini doğurabilir; fakat insanlar eni-sonu, bunun, gericiliğin haince plânlarına karşı sosyalist yurdun ulusal egemenliğini savunmak için yapıldığını kavrarlar. Enternasyonalizmin özündeki olanaklar, dünya sosyalist sistemi için evrensel-tarihi bir önem taşır ve bu olanaklar halkların geleceğinin en sağlam garantileridir.

Yukarıda söylediğimiz gibi, komünist partisinin iktidarın elde edilmesinden sonraki ödevi, onu korumak ve sağlamlaştırmaktır. Bununla beraber, iktidarın halka ve işçi sınıfına hizmet etmesi ve onu elde tutmanın hiçbir zaman iktidar için iktidar haline getirilmemesi gereği de asla akıldan çıkarılmamalıdır. Böyle bir ödevin gerçekleştirilmesi çok yanlı ve ardıcıl çabalar ister. Partinin politikası, bir bütün olarak, yani ekonominin ve toplumsal ilişkilerin sosyalist temeller üzerinde yenibaştan kurulması, devletin örgütlenmesi ve demokratik yolda geliştirilmesi, kültür devriminin ve uluslararası sorunlarda Marksist-Leninist doğrultunun gerçekleştirilmesi,

hep elde edilmiş bulunan iktidarı sağlamlaştırma ve yetkinleştirmeye hizmet etmelidir. Bu işde silâhlı kuvvetlere, çeşitli devlet organlarına büyük bir rol düşmektedir. Son zamanlarda yığınsal propaganda araçlarının önemi bir hayli artmış bulunuyor, Ama sonuç belirleyici temel güç, işçi sınıfı ve bütün halktır. Ancak işçi sınıfının ve halkın çıkarlarına hizmet eden, onların emellerini yansıtan ve her an, hâтта en büyük güçlükler içinde bile, iktidarı savunmak, sağlamlaştırmak ve yetkinleştirmek üzere halkı seferber etmeye temel olabilecek doğru metotlarla uygulanan politika, etkin ve iyi bir politikadır. İktidarı korumanın ve pekiştirmenin anahtarı budur.

3

Memleketimizde 1950 yıllarının ilk yarısında işlenen hatalar ve revizyonistlerin ihaneti sonucu olan karşı-devrim, partimize ve emekçi halkımıza, bizimle beraber de bütün uluslararası komünist hareketine çok pahalıya mal oldu. MSİP, karşı-devrimci kuvvetlere ezici bir darbe indirmeyi ve 1956'dan önce işlenen hataları düzeltmeyi — Macaristan halkı ve dünya komünist hareketi karşısında — bir ödev bildi. Parti, genel doğrultusunda yapılan yozlaştırmaları ortaya çıkardı, yanlış metotları gösterdi ve bütün parti üyelerini bunların giderilmesi için mücadeleye çağırdı. İttifak politikası prensiplerini bozma ve emekçiler arasında çalışmayı küçümseme hatalarından da gereken dersleri aldı. Parti bütün bu eyleminde, Macar komünistlerinin 55 yıllık savaşının — iktidara gelmeden önce ve geldikten sonraki — bütün aşamaları boyunca edinilen tecrübeyi genelleme çabosını elden bırakmadı.

MSİP müttefikleriyle ve partisiz yığınlarla ilişkilerini yoluna koydu. Bizi, ulusal cephede, sendikalarda, yığın örgütlerinde, devletsel, kültürel ve ekonomik hayat alanında müttefiklerimize eşit haklı partnörler gözüyle bakmakla yükümlleyen, onların da, bizi onaylayan veya eleştiren fikirlerine kulak vermemizi ve gerektiğinde kendileriyle gayet sabırlı tartışmalar yapmamızı isteyen prensibi titizlikle korumanın büyük önemi vardır. Biz onlarla başarılarımızı olduğu gibi, endişelerimizi de paylaşıyoruz, ortak sorumluluk taşıyor, problemlerimizi ortak çabalarla çözmeye çalışıyoruz.

Karşı-devrimden beri geçen 15 yıl içinde, Merkez Komitesin'den taban örgütlerine kadar bütün parti basamaklarında, şu veya bu problemin incelenmesine ve tekliflerin görüşülmesine komünistlerden ve partisizlerden en iyi uzmanların çağırılması olağan bir uygulama haline gelmiştir. Parti alacağı kararı kesinleştirmeden önce, hemen her defasında, çoğunluğu partisizlerden oluşan yığın örgütleri ve ulusal vatan cephesi yönetim organlarına, ilgili bilim kurumlarına başvuruyor ve onların da fikirlerini alıyor. Bu uygulama hem geniş demokratizm yararına oluyor, hem de kollektifin akıl ve bilgisinden faydalanma olanağı veriyor. Ve böylece, parti ve hükümet kararlarının yoğrulmasına katkıda bulunuyor, sonra da bunların

gerçekleştirilmesine girişen geniş bir aktifler çevresi meydana geliyor. Kararlarda yanılma olasılığı en aza indiriliyor. Parti öncülük rolünü gerçekleştirme sürecinde yeni metotları uygularken kendisi için benzer hedefler tesbit ediyor. Devlet, ekonomi, kültür ve yığın örgütleri yönetici katlariyle ilgili kararları doğrudan parti organları almıyorlar. Parti, bu katlarda komünistleri, gerekli tekliflerde bulunmakla, demokratik temele dayanarak kanıtlama ve inandırma yoluyla doğru kararlar alınması için savaşmakla ödevlendiriyor. Bu daha güç, belki bazan daha uzun, fakat herhalde daha yararlı bir işlemdir.

Şimdi memleketimizde, toplumda dürüst emeği ile kendisine iyi bir isim yapmak isteyen herkesin hoşnut olduğu bir hava esiyor. Bu hava içinde huzur ve güvenle çalışılabilir, yaratılabilir, insan için günden güne daha onurlu hale gelen bir hayat sağlamaya savaşılabilir.

MSİP, yığınların psikolojisini daima dikkatle izliyor, onlarla dertlerinde ve sevinçlerinde beraber oluyor. Toplumsal gelişmenin bilimsel tahlili metotlarının geniş ölçüde uygulanması, emekçilerin değişik tabakalarının sosyal-ekonomik durumlarıyla kültürel ve sosyal yaşayış koşulları hakkındaki bilgilerimizi sürekli olarak tamamlıyor. Parti, kendi örgütlerinin, ekonomi yönetim organlarının ve sovyetlerin çalışanların hepsiyle ilgilenmelerini, onların ihtiyaçlarını bilmelerini istiyor. Partiye göre, yığınların güveni, tıpkı işçi sınıfının ve halkın birlik ve topluluğu gibi, bir çırpıda sonsuza dek kazanılamaz, bunun durmadan yenilenmesi gerektir.

Memleketimizde, MSİP Merkez Komitesi ve hükümet üyelerinden tutun da her hangi bir komünist veya partisiz yöneticiye kadar her sorumlu, halkın geniş tabakalarıyla daimi ve yakın temas halinde bulunuyor, Lenin'in yığınlara öğretmenlik yapmamız ve yığınlardan da öğrenmemiz gereği hakkındaki öğüdünü hayata geçiriyor. Emekçilerle yapılan toplantıların baştanbaşa monologlarla geçmemesine, yararlı bir fikir değiş-tokuşu, yönetenler ile yönetilenler, halk vekilleri ile seçmenler arasında yaratıcı bir diyalog karakteri almasına, bu kurala titiz bir dikkat gösteriliyor. Parti, bu daimi temaslara, yığinsal-politik çalışmalara, uyguladığı genel hattın doğruluğunun hayatta yoklanması gözüyle, politikamızın toplumun bütün kuruluş aşamalarındaki ihtiyaçlarına uygunluğunun ve gerçekten hayata geçirilişinin en ciddi garantisi gözüyle bakıyor. İşçi sınıfının müttefiklerine karşı doğru bir politika gütmek ve etkin yığinsal-politik çalışmalarda bulunmak, sosyalist gelişmenin ve bunu başarıyla gerçekleştirmenin objektif zorunludur, başarılarımızın en önemli kaynaklarından biridir.

İşte bütün bunlar, bize, işçi iktidarının sağlamlaştırılmasından sonra, önemli maddi giderler, politik birlik, büyük bir temkin ve insanlarla ilişkilerde titiz bir dikkat gerektiren büyük sosyal problemlerin sistemli biçimde çözümüne girişme olanağı verdi. Bu cümleden olarak, 1959—62

yılları döneminde köy ekonomisinin sosyalist temeller üzerinde kurulması ve 1965 yılında halk ekonomisi yönetiminde yapılan reform en önemli iki başarımız oldu. Birincisi, köylülerin durumunun iyileşmesiyle sonuçlandı; onların yalnız maddi refahı yükselmekle kalmadı, yaşama koşulları da şehrin koşullarına birhayli yaklaştı. İkincisi, halk ekonomisi yönetimindeki reform, henüz çok «genç»tir. Şimdilik bu işde, köyün yeniden kurulmasındaki kadar büyük başarılar elde etmiş değilsek de, başlangıç ümit vericidir, hayat, aldığımız kararların doğruluğunu göstermiş, uygulama da reformu haklı çıkarmıştır.

Bunları diğer önemli sorunların çözümü izledi. Öğretim sistemi reformu, gençlerin öğrenim ve eğitiminin düşünsellik düzeyini yükseltmeyi, yaygınlaşan bilimsel bilgilerin etkinliğini artırmayı amaçlıyordu. Bunun yanı sıra memlekette bilimsel çalışmaları aktifleştirme ve bu alanda yönetme biçimlerini yetkinleştirme gereği ortaya çıktı. MSİP X. Kongresi (Kasım 1970), ekonominin önemli sorunlarını gözden geçirdikten sonra, aynı zamanda sosyalist demokratizmi geliştirme ve bütün öğretim sistemini daha da yetkinleştirme ödevlerini karara bağladı. Görüldüğü gibi, sosyalizmi kurma sürecinde durmadan yeni problemler doğuyor. Bunları ele alıp tahlil etmek, gereken kararlara bağlamak partinin daimi ödevidir.

Macaristan'ın koşulları dikkatle gözönüne alınarak, öteki sosyalist ülkelerin tecrübesini aralıksız öğrenmek ve bu tecrübeden yararlanmak BSİP'nin çalışmasında önemli bir unsurdur. Partimiz, bizim plânlaştırdığımız tedbirlerin, kardeş partilerin, özellikle henüz iktidarı elde edememiş olanların eylemleri üzerinde ne gibi etkiler yapabileceğini de düşünüyor. Biz her adımımızın kardeş partilere de olabildiğince yardım etmesini istiyoruz. Bugün memleketimizde ele alınan her problemin, bütün dünya kamuoyunun — dostlarımızın ve düşmanlarımızın — dikkatini çekmesi olayı, sosyalist ülkelerde geçmekte olan süreçlerin ne büyük önem taşıdığının bir kanıtıdır. Bu bir yandan bizim başarılarımızın propagandasını kolaylaştırmakta, öte yandan uluslararası komünist hareketi karşısında her sosyalist ülkeye büyük bir sorumluluk yüklemektedir.

Sosyalizm kuruculuğu sürecinde genel yasallıklara uymak ve ulusal özellikleri gözönünde tutmak, partinin programlaştırdığı ödevlerin başarıyla çözümünün önkoşuludur. Bu iki etken daima uygunluk halinde bulunmalı, bunları birbirine karşıt koymaktan, reddetmekten kaçınılmalı ve her biri dikkatle gözönüne alınmalıdır. Günümüzde bu etkenleri doğru biçimde bağdaştırmanın büyük ilkesel önemi vardır. Sağcı revizyonistler genel yasallıkları önemsemiyor veya tamamiyle reddediyor ve sadece ulusal özelliklerin rolünü kabul ediyorlar. Bu onların çıkış noktalarından biri ve milliyetçi, anti-sovyetist görüşlerinin de köküdür. Sekter, dogmatik ve tutucu mevzilerde bulunanlar, ulusal özellikleri yaratıcı biçimde dikkate alma kabiliyetine sahip değildir ve bu yüzden de genel yasallıklara

iyice uyulmasını sağlayamazlar. Bu suretle de hem kendilerini, hem de partiyi, sosyalizm kuruluşu boyunca ortaya çıkan problemleri etraflıca ve bütün ayrıntıları ile çözümleme, hataları ve çelişkileri açıklama, giderme çarelerini de arama olanağından yoksun ederler.

V. İ. Lenin'in belirttiği gibi, bizim, somut durumu somut biçimde tahlil etmemiz, tarihsel ve sosyal özellikleri, ulusal gelenekleri en büyük titizlikle dikkate almamız gereklidir. Tarihsel tecrübe, sosyalist ülkelerin, Marksizm-Leninizmin esas prensiplerini ve genel yasallıkları koruyarak, somut problemleri değişik biçimlerde çözdüklerini göstermektedir. Biz bunu, örneğin sosyalizmin genel yasallığı olan plânlı ekonomi temeli ekonomî yönetimi sisteminde görüyoruz; kültür politikası metotlarında görüyoruz; sosyalist demokrasiyi geliştirme yol ve yöntemlerinde görüyoruz; yığın örgütlerinin, her şeyden önce sendika birliklerinin ve aynı zamanda devlet organlarının ve yersel sovyetlerin parti yönetmenliği sorunlarında görüyoruz.

Somut ayrımlar kendi başlarına problem değildirler. Nihayet, sözkonusu olan, kesintisiz ve sürekli olarak harekette, oluşma halinde bulunan süreçler ve kuruluşlardır. Bunların tutmayan ve yerleşmeyenleri atılır, yararlı ve doğru olanlar geliştirilir. Üç kıtanın 14 ülkesinde kurulmakta olan sosyalizm, ayrıntılarda aynı kalıba uymak zorunda değildir ve uymaz. Gerçi kardeş partiler daha önceki aşamalarda sözü bile geçmeyen yeni yeni problemlerle karşılaşmaktadırlar. Ama yeni toplumu kurmada yaratıcılık ve gerçek devrimci-romantizm işte bu yeni problemlerin çözümünde kendini göstermektedir.

Sosyalist ülkeler ve kardeş partiler arasında ikili ve çok yanlı tecrübe değiş-tokuşunun karşılıklı faydaları vardır. Biz ancak aramızdaki temasları daha da kuvvetlendirerek, bunların özlüğünü daha dolgun hale getirerek, karşılaşmalarımızda formalizmi en aza indirmeye, gerçek fikir değiş-tokuşunu da o nispette çoğaltmaya çalışarak, başarıları anlatmanın yanısıra, plânlarımızı da, gelişme boyunca ortaya çıkan problemleri, güçlükleri, çelişkileri de ve bunları giderme çarelerini de sık sık görüşme konusu yaparak, artık ulaştığımız başarılarımızı daha da artırabiliriz. Bu temas ve görüşmeler, elbette ancak şu veya bu tarafın işlerine karışmaktan ve erkinlik prensibini bozmaktan uzak, ilkesel ve yoldaşça hasbıhaller niteliğindedir. Ve bize göre, bu temaslarda ilkesellik ve yoldaşlıkla fikir belirtmek asla müdahale değil, tam tersine, yardım sayılmalı ve bu Marksist-Leninst davranış esas olmalıdır. Nitel bakımdan yeni ve daha yüksek düzeyde işbirliğine işte bu davranış ve yaklaşım tarzı yardım edecektir.

Partinin, iktidarı elde etmesinden sonraki çalışmalarının koşullarını karakterize etmeye çalışarak, bu dönemdeki çalışmasında yükünün hafifleyip hafiflemediğini soracak olursak, buna olumlu cevap verilebileceğini

söylemek zordur. Biz, pek doğal olarak artık kendimiz için çalıştığımızı, idealimizin — sosyalizm ve komünizm — sadece «program, teori, sorun» olmaktan çıkarak «bugünkü gerçek kuruculuk» haline gelmiş olmasına ne kadar sevinsek azdır. Asıl mesele de budur. Biliyoruz ki, yeni toplum kuruculuğu alabildiğine karmaşık bir iştir; büyük bir gerilim, serinkanlılık, sabır, anlayış ve somut davranış istemektedir. Bize öyle geliyor ki, şu veya bu işimizin objektif dayanaklarını gözönünde bulundurmada çalışmaları hakkında kenardan yapılan bazı ihtarlar cansızdır. Çeşitli durumlar karşısında nasıl davranmamızın doğru olacağı hususunda — sadece kendi temennileri açısından veya soyut-moral düşüncelere dayanarak — bize öğüt vermeye çalışanlar vardır. Biz sağduyulu öğütlere kulak vermeye daima hazırız, fakat bunlar arasında bizim özelliklerimizle bağdaşmayanları ve kanımızca sosyalizmin çıkarlarıyla ters düşenleri kabul etmemiz zordur.

SBKP MK'nin XXIV. Kongreye sunduğu hesap verme raporunda bizim kanımızca ibaret verici şöyle bir hüküm vardır: «Sosyalist dünya hareket halindedir, durmaksızın da yetkinleşmektedir. Onun gelişmesi, doğal olarak, yeni ile eski arasındaki savaştan, iç çelişkilerin çözümünden geçmektedir. Biriktirilen tecrübe, kardeş partilerin çelişkileri doğru biçimde ve gecikmeden çözmelerine ve proletaryanın yüce öğretmenleri Marks, Engels, Lenin tarafından çizilen yolda güvenle yürümelerine yardım etmektedir. . . . Biz, kardeş partiler arasında işbirliğinin giderek daha çok yanlış olmasını ve daha derinleşmesini; giderek daha geniş emekçi yığınlarını kapsamasını; devletsel, toplumsal, ekonomik ve kültürel hayatın her düzeyinde birbirimizin tecrübesini esaslı olarak öğrenmemizi istiyoruz.» Bizce bu hükmün ilkesel önemi vardır. Ve doğruluğuna Macaristan'ın sosyalizm kuruculuğu tecrübesinin de tanıklık ettiği bu hükmün pratik olarak gerçekleştirilmesi, memleketimizin ulusal çıkarlarına ve MSİP'nin enternasyonalist hedeflerine tamamiyle uygun düşmektedir.

Yarım yazılı aşan tarihiyle Macar komünist hareketinden çıkarılan dersler, memleketimizde şimdiki komünist kuşak için de önemini korumaktadır. Dünya değişmekte, fakat tarih, bıraktığı mirasın titizlikle korunmasını ve daima gözönünde tutulması gerektiğini öğretmektedir.

Bir Kongre'den elde edilen bellibaşlı sonuçlar

PAUL FERNER

SBKP'nin tarihsel XXIV. Kongresin'den birkaç hafta sonra Alman Sosyalist Birlik Partisi'nin VIII. Kongresi yapıldı. Bu kongrenin çalışmaları ADC emekçileri ve bütün dünyadaki yoldaş ve dostlarımız arasında canlı bir ilgi uyandırdı.

Kongrenin başlıca sonuçları nelerdir?

ASBP VIII. Kongresi, uluslararası durumun, sınıf güçleri oranının ve uluslararası alandaki sınıf savaşının belirgin bir Marksist-Leninist tahlilini yaptı. Ve bu temel üzerinde, emperyalizme karşı, barış ve sosyalizm uğrunda savaşa partimizin ve devletimizin strateji ve taktiğini hazırladı.

Kongre, Alman Demokratik Cumhuriyeti'nin toplumsal gelişmesini isabetle değerlendirdi ve daha sonraki gelişmiş sosyalist toplum kuruculuğu sürecinin bilimsel esaslarını belirledi. Gelişmiş sosyalist toplumun oluşması, sosyalist devleti sağlamlaştırma, üretim güçlerini geliştirme, sosyalizmin maddi ve teknik temelini genişletme yolunu, emekçilerin öğrenim ve kültür düzeylerini ve yeni insanı eğitim düzeyini yükseltme yolunu izlemektedir. Bu süreç de sosyalist toplumsal ilişkilerin durmadan geliştirilmesini, işçi sınıfının ve onun Marksist-Leninist partisinin yöneticilik rolünün artırılmasını gerektirmektedir.

VIII. Kongre, ASBP saflarındaki tam birlik ve beraberliğin, onun ardıcıl politikasının yeni bir göstergisi oldu. Gerek VII. Kongre (1967) kararlarını gerçekleştirme sonuçlarının değerlendirilmesi, gerekse en yakın yıllar için belirlenen ödevlerin delegeler tarafından tasvip edilmesi, partinin izlediği politikanın ardıcılığını göstermektedir. Delegelerin yeni ödevlerin yerine getirilmesiyle ilgili olarak birçok teklifte bulundukları canlı ve yapıcı tartışmalar partimizin birliğinin inandırıcı bir ifadesiydi. Kongrenin bütün dokümanları oybirliğiyle kabul edildi. Partinin sağlam birliği ve tekvücut topluluğu, Merkez Komitesi kadrosunun, MK Politbüro ve sekreteryasının ve aynı zamanda Erih Honeker yoldaşın MK Birinci Sekreterliğine oybirliğiyle seçilmesinde de kendini gösterdi.

83 ülkeden 94 komünist ve işçi partisi, ulusal-demokrat ve sol-sosyalist partileri delegasyonlarının katılmaları ASBP VIII. Kongresini bir proleter enternasyonalizmi forumuna çevirdi, ve kongre bu niteliğiyle bütün dünya devrimci güçlerinin daha da sağlamlaşmasına ve kenetlenmesine hizmet etti. 1967'de, çalışmalarına 67 partiden temsilcilerin katıldıkları VII. Kongreye kıyasla, bu defa hissedilir bir gelişme göze çarpmakta, bu da partimizin ve cumhuriyetimizin uluslararası itibarının arttığını göstermektedir.

Çağımızın üç temel devrimci gücü — dünya sosyalist sistemi, uluslararası işçi sınıfı ve ulusal kurtuluş hareketi — temsilcilerinin bu kadar büyük sayıda katılmaları, kongremize büyük bir anlam kazandırdı. Kongrede konuk heyetler yöneticilerinin konuşmaları, komünist ve işçi partilerinin 1969 yılı uluslararası danışma toplantısının temel devrimci güçlerin gelişmesi üzerinde ne derin etkiler yaptığını gösteriyor.

VIII. Kongre, ASBP'nin, SBKP ve diğer sosyalist ülkeler partileriyle sağlam savaşçı birliğin ve kardeşçe ilişkilerinin parlak bir göstergesi oldu. Bu birliğin özlüğünü, SBKP MK Genel Sekreteri L. İ. Brejnev yoldaşın VIII. Kongrede yaptığı konuşmadaki şu sözü en tam biçimde ifade ediyor: «Dostluk; barış ve sosyalizmin zaferi uğrunda ortak savaşımızda yaratılan birliğimizin ruhudur.»

VIII. Kongre'nin belirttiği gibi, barışçı dış politika, gelişmiş sosyalist toplumun özlüğüne, emekçilerin maddi ve kültürel yaşam düzeylerinin yükselmesi için gelecekte de elimizden geleni yapma çabalarımıza uygundur. Sosyalizm kuruculuğuna elverişli dış koşulların sağlanmasına yöneltilmiş olan bu politika, sosyalist devletlerle ittifakın kuvvetlendirilmesini, hürriyetleri uğrunda savaşan halklarla enternasyonal dayanışma ve barış içinde yanyana yaşama prensiplerinin gerçekleştirilmesi için saldırgan emperyalizme karşı savaşın aktifleştirilmesini daimi olarak gerektirmektedir.

Merkez Komitesi hesap verme raporunun ilk beş maddesi, bizim somut koşullarımıza göre uygulanan barış içinde yanyana yaşama prensiplerini ve ADC'nin bu uygulamayla Avrupa kıtasında barışın sağlanması davasına katkısını yansıtmaktadır. Raporda, diğer müttefiklerimiz gibi, ADC'nin de, Avrupa güvenliği problemlerinin görüşüleceği bir konferansın bir an önce toplanabilmesi düşüncesiyle hiçbir peşin koşul ileri sürmediği belirtilmektedir. Alman Demokratik Cumhuriyeti, Birleşmiş Milletler Teşkilâtı'na, onun örgütlerine ve kurumlarına üye olmaya, aynı zamanda bütün devletlerle normal diplomatik ilişkiler kurmaya hazır bulunduğunu ilân etmiştir. ADC, Alman Federal Cumhuriyeti ile de uluslararası hukuk kurallarına uygun ilişkiler kurulması, Batı Berlin'le ilişkilerin düzeltilmesi için çabalar göstermekte ve bu çabalarıyla Avrupa merkezinde gerginliğin azaltılması amacını gütmektedir.

VIII. Kongreye hâkim olan esas fikir, işçi sınıfının ve diğer emekçi tabakalarının çıkarları adına, bütün halkın selâmeti için partinin bütün varlığı ile çalışmakta olması idi. Kongrenin oturumları çok yanlı fikir değiş-tokuşlarına sahne oldu. Ve komünistlerin, Cumhuriyetimizdeki bütün emekçilerin fikirleri, burada kolektif bir düşünceler hazinesine dönüştü. Bu fikir değiş-tokuşunda olağanüstü bir canlılık; durumu, başarılarımızı ve karşılaştığımız güçlükleri gerçekçi olarak değerlendirme, savaşkan bir iyimserlik ve — önemi diğerlerinden daha az olmıyan — bir anlatım açıklığı

göze çarpıyordu. Kongre çalışmaları, somutluğu ve amaca yönelik doğrultusu, emekçilerin çıkarlarına hizmet eden kararları halk yığınlarının partiyeye güvenini daha da arttırdı, partinin yığınlarla bağlarını daha da sağlamlaştırdı ve otoritesini daha da yükseltti. Hasımlarımızın kongreden önce, kongre sırasında ve daha sonraki bütün spekülasyonları tamamıyla bozguna uğradı. Düşman — artık kimbilir kaçınıcı defa — hesaplarında yine yanıldı. Uydurduğu ve yaydığı söylentiler, kongrenin sonuçları ve alınan kararların halk yığınları arasındaki yankıları karşısında sabun köpüğü gibi sönüp gitti.

★

ASBP VIII. Kongresi, sosyalizm kuruculuğunun genel yasallıklarını çıkış noktası yaparak, cumhuriyetimizde sosyalist toplumu durmadan geliştirme programının uygulanması sürecinde hayatın ortaya koyduğu sorulara cevap vermekle ödevliydi. Ve kongre, ADC'nde gelişmiş sosyalizm kuruculuğunun şimdiki aşamasında parti politikasının esas yönlerini her hangi bir sübjektifliğe ve hayale kapılmadan, gerçekçi ve eylemsel olarak belirledi.

Kongre, kurulması, partinin esas ödevi olan gelişmiş sosyalist toplumun, genel hatlarıyla, ASBP VI. Kongresi (1963) tarafından kabul edilen programda ve VII. Kongre (1967) kararlarında karakterize edilmiş olduğunu belirtti. Demek ki, partimizin VIII. Kongresine düşen ödev, sosyalizmin temellerinin kurulup tamamlandığı ve sosyalist üretim ilişkilerinin üstün geldiği 1960 yıllarında başlayan gelişmeyi devam ettirmektir. Hatırlarda olduğu gibi, devlet sınırlarımızı titizlikle korumak maksadıyla 13 Ağustos 1961'de alınan tedbirler sonucunda, memleketimizde sosyalizmin ekonomik yasalarının eylemi için yeni koşullar meydana gelmişti. Ve artık gelişmiş sosyalist toplum kuruculuğuna geçmek objektif bir zorunluluk ve olanak halinde kendini göstermiş, işçi sınıfının ve bütün emekçilerin maddi ve mânevi ihtiyaçlarını günden güne daha tam gidermek amacıyla ve sosyalist yaşam tarzını hızla oluşturmak için sosyalizmin üstünlüklerinden yararlanma ödevi ön plâna çıkmıştı.

Bundan ötürü, ASBP MK Birinci Sekreteri Erih Honeker yoldaş, MK'nin VIII. Kongreye sunduğu hesap verme raporunda tamamıyla haklı olarak şunları belirtti: «Memleketimizde sosyalist üretim ilişkileri üstün geldiğinden beri, bizler, gelişmiş sosyalist toplumun geniş ve etraflı kuruculuğu üzerinde çalışmaktayız.»

ASBP VIII. Kongresi'nin kararları ADC'nde sosyalist toplum düzeninin bundan sonraki gelişme yolunu belirledi. Bu yolda, SBKP XXIV. Kongresi'nin SSCB'nde komünizm kuruculuğu hakkındaki dokümanlarının bizim için paha biçilmez bir önemi vardı.

Biz gelişmiş sosyalist toplumu oluşturmanın geniş ve karmaşık problemler ortaya koyduğunu kendi tecrübemizle biliyoruz. Bunları ASBP VIII.

Kongresindeki konuşmasında L. I. Brejnev yoldaş şöyle belirtti: Bu aşamada sözkonusu olan, «sosyalist düzenin üstünlüklerinin bilimsel-tekniksel devrimin en yeni ulaşımlarıyla en iyi biçimde nasıl birleştirileceği; bu temel üzerinde bütün halk ekonomisinin yüksek düzeyde etkin ve yasal oranlı gelişmesinin, halkın refahında hissedilir bir yükselişin nasıl sağlanacağı; insanların bilincini sosyalist ruhta oluşturma çalışmalarının hangi biçimlerde daha çok genişletilip derinleştirileceği; sosyalist demokrasiyi yaratıcı olarak geliştirmede bundan sonra hangi yollardan yürüneceği; kardeş sosyalist ülkeler arasında işbirliğinin yeni bir düzeye nasıl çıkarılacağı» problemleridir.

ASBP VII. Kongresi kararlarının tamamıyla yerine getirilmesi alanındaki başarılarla dayanan VIII. Kongre, bu problemler için bizim reel koşullarımız ve olanaklarımıza uygun biçimde çözümler getirdi, emekçilere açık ve doğru bir perspektif gösterdi ve işçi sınıfı ile bütün halkın çıkarlarına cevap veren geniş bir çalışma programını — ADC halk geliştirilmesine ilişkin beş yıllık (1971—75) plân direktiflerini — kabul etti.

VIII. Kongrenin kararında ve beş yıllık plân direktiflerinde şöyle deniliyor: «Beş yıllık plânın, esas ödevi, sosyalist üretimi hızla geliştirme, etkinliğini arttırma temeli üzerinde halkın maddi ve kültürel yaşayış düzeyini daha fazla yükseltmek, bilimsel-tekniksel ilerlemeyi sürdürmek ve emek verimini arttırmaktır.»

Sosyalizmin esas ekonomik kanununa dayanan bu ana ödev, sosyalizmde ekonominin kendini amaçlamadığını, insanların maddi ve mânevi ihtiyaçlarını daha tam olarak giderme aracı olduğunu açıkça göstermektedir. Direktiflerde saptanan tedbirler, maddi ve kültürel yaşayış koşullarını bundan sonra da iyileştirmeyi hedef tutmaktadır. Burada, geniş tüketik malları üretimini arttırmayı ve iş ücretlerini yükseltmeyi, konut yapımına hız vermeyi, öğrenim ve kültür için 140—150 milyar mark ödenek ayırmayı, çocuk evleri örgüsünü, sağlık ve ihtiyarlık yardımlarını geliştirmeyi kapsayan bir tedbirler kompleksi sözkonusudur. Saptanmış olan tedbirler, MK'nin hesap verme raporunda belirtildiği üzere, her şeyden önce, nerede çalıştığına bakılmaksızın herkesin çalışmasında titizliğin ve ustalığın artmasını, kalifikasyon ve sorumluluk duygusunun yükselmesini gerektirmektedir. Bilindiği gibi, toplum ürettiğinden fazla tüketemez. Kongre sonuçlarının müzakeresinin ortaya koyduğu gerçekler, işçi sınıfı ve memleketimizin diğer emekçi tabakaları tarafından tasvip edilerek benimsenmektedir.

Maddi ve kültürel yaşam koşullarını daha fazla iyileştirmek, sosyalizmin maddi-teknik temelinin sağlamlaştırılmasını ve emek verimini, toplumsal üretimin etkinliğini hissedilir derecede yükseltme ve ürün kalitesini

iyileştirme temeli üzerinde ulusal gelirin durmadan artırılmasını gerektiriyor. VIII. Kongre bu sorunlar üzerinde büyük bir dikkatle durdu. Bu konuda sadece birkaç önemli rakam vermekle yetineceğiz: Ulusal gelir 1970 yılına kıyasla 30 milyar mark artırılabacaktır (bu 1975 yılında ulusal gelir 136—138 milyara çıkacak demektir. Ulusal gelirin bu oranda artırılması için bize daha önce on yıl (1955—1965) gerekmişti). Sanayi üretiminin 34—36 oranında artırılması öngörüldüyor (Bu da, üretimin 1975 yılında, yeni beşyılığın başlangıcındakinden 60 milyar mark fazla olması demektir. 1955 yılında bütün üretim hacmi 60 milyar marktı). Emek verimi 35—37 oranında yükseltilecektir.

Halk ekonomisini bundan böyle geliştirmenin esas yolu, toplumsal üretimin entanzifleştirilmesi ve etkinliğinin artırılmasıdır. Gelişmemizin şimdiki koşullarında ekonomik yükselişin ağırlık merkezi her şeyden önce entanzif etkenler üzerine geçmektedir. MK raporunda esaslandırılan gelişmiş sosyalist toplumun objektif istemleri böyledir: «Üretimin entanzifleştirilmesi ve etkinliğinin artırılması, üretim donatım ve yapılarının en iyi biçimde kullanılması ve modernleştirilmesi yoluyla ve aynı miktarda işgücü harcıyarak ürünlerin artırılması demektir. Kaldı ki biz, ekstanfiz yeni kuruculuk için değil, daha ziyade rekonstrüksiyon için ödenek ayıracağız . . . Ekonomimizin esas koşullarına uygun olan yol da budur.»

VIII. Kongre, sosyalist rasyonalizasyonu, her alanda olağanüstü önemli bir politik ödev olarak nitelendirdi. Bu, bazılarının düşündüğü gibi, yoksulların yolu değil, zamanın isteklerini doğru anlamış olan akıllı insanların yoludur. Rasyonalizasyon, mevcut tekniğin modernleştirilmesini, işletmelerinin mekanizasyonunu, kısmi otomasyonunu ve aynı zamanda tam otomasyonunu kapsar. Sosyalist rasyonalizasyona, halk ekonomimizi hızla yükseltmeye ve etkinliğini artırmaya büyük bir katkıda bulunması gereken bilim ve tekniğe yeni ve daha yüksek ödevler verilmektedir.

Kongre, üretimin etkinliğini artırmayı ekonomi politikamızın ana ödevlerinden biri olarak belgeledi ve halk ekonomisinde devlet yönetmenliğinin bundan sonra da iyileştirilmesi gereğine işaret etti. Sosyalist Yönetimin temel direği olan, milyonlarca emekçinin girişim ve bilinçli eylemlerini toplumsal sorunların çözümüne yönelten plân, yüksek niteliklere sahip olmalıdır. Plân bilimsel ve dengeli olmalı, aynı zamanda, ekonomide sanayi dallarının gelişmesi ile bölgesel gelişme arasında denge bulunmalıdır. Bunların önemi süyüktür.

Gelişmiş sosyalist toplumun, sahip olduğu üstünlükleri, ancak uluslararası sosyalist işbölümünün bütün olanakları kullanıldığı takdirde tamamiyle ortaya koyabileceği gerçeğini çıkış noktası yapan VIII. Kongre, Ekonomik Yardımlaşma Konseyi (EYK) üyesi olan Sovyetler Birliği ve diğer sosyalist ülkelerle ekonomik entegrasyonu bundan sonra da geniş-

letmenin önemini belirtti ve bu sorunun çözümünü enternasyonal-sınıfsal ödev olarak nitelendirdi.

Partimiz, son yıllarda, uygulanmakta olan ekonomik sistemin temeli üzerinde gerek sosyalizmin genel yasalarına, gerekse memleketimizin somut koşullarına uygun düşecek halk ekonomisini plânlama ve yönetme yol ve yöntemlerinden yararlanabilmek üzere büyük çabalar gösterdi. VIII. Kongre, ekonomik sistemi yetkinleştirme ve etkinliğini de — milyonlarca emekçinin başarılarına ulaşmasına ne derecede yardım ettiğine bakarak — ölçme yolundaki çalışmalara hızla devam edilmesi ödevini öne koydu. Yeni sistemin etkinliği ve eylem gücü, aynı zamanda, emekçilerin çalışma ve yaşama koşullarının ne derecede iyileştirildiğine, politik, ekonomik ve mesleki bilgilerini artırma yolunda onları nasıl özendirdiğine, halk ekonomisini plânlama ve yönetmedeki rollerinin ve sorumluluklarının nasıl arttığına bakılarak ölçülmektedir.

İnsanların sosyalist bilincini daha çok yükseltme ödevi de bununla sıkı sıkıya bağlıdır. Yeni insanın oluşması, her şeyden önce, yaratıcı çalışma sürecinde, emek kolektifleri içinde, sosyalist yarışlara aktif olarak katılma sonucunda, kültürel değerleri öğrenme ve benimseme sürecinde, toplumsal emeği yönetme ve plânlamaya katılma sonucunda mümkün olmaktadır. Bu da, çalışmalarda girişim ve yaratma cüreti, yüksek bir öğrenim ve kültür düzeyi, kolektifle ve toplum çıkarlarıyla ilgili sorumluluk duygusu, sosyalist yurttaşlık ve enternasyonalist düşünme tarzı gibi karakter çizgilerinin daha geniş ölçüde geliştirilmesini gerektirmektedir.

Bu ödevlerin başarıyla çözümü için, kongre, partinin bütün üyelerini ve üye adaylarının, yığınlar arasında ideolojik çalışmayı parti işinin çok önemli bir yanı saymaları; sosyalist yurtseverlik ve proletarya enternasyonalizmi ruhunda eğitimi daha da geliştirmeye, emeği ve toplumsal mülkiyeti sosyalistçe benimsemeye, emekçilerde Marksist-Leninist dünya görüşünü oluşturmaya, gerici burjuva ideolojisine karşı savaşı kuvvetlendirmeye ön plânda yer vermeleri gereğine işaret etti.

ADC'nde devlet düzenini daimi olarak güçlendirme ve yetkinleştirme, gelişmiş sosyalist toplum kuruculuğunun objektif gereklerinden biridir. Partimiz genel yasallıkları somut koşullarımıza uygulamakta, devlette ve toplumda işçi sınıfının yöneticilik rolünü bundan sonra da güçlendirme, bu sınıfın kooperatör köylüler sınıfıyla, aydınlarla ve diğer halk tabakalarıyla birliğini sağlamlaştırma yolundan yürümektedir.

Halkın manevi-politik birliğini sağlamlaştırmaya devam edilmesi, kendi özlüğü itibarıyla, diğer sınıfların ve sosyal tabakaların görüş ve tutumlarını işçi sınıfının görüş ve tutumuna yaklaştırma sürecidir. Bu ayrımlı,

karmaşık ve devamlı bir süreçtir, daha ziyade işçi sınıfının diğer bütün sınıflar ve tabakalar üzerindeki etki gücüne, onun partisinin düşünsel-politik çalışma kabiliyetine, yani herkese ulaşma, herkesi kendimize doğru çekme, hiç kimseyi kenarda bırakmama çabalarına bağlıdır.

ADC'nde işçi sınıfı yirmi yıldan fazla bir zamandan beri iktidardadır. Merkez Komitesi'nin ASBP VIII. Kongresi'ne sunduğu hesap verme raporunda şöyle deniliyor: «İşçi sınıfı, devletimizi yaratmış, bütün emekçi halkı etrafında toplayabilmiştir. Bu sınıf yeni topluma kendi humanizmini ve savaşkan karakterini de vermiştir.» Gelişmiş sosyalist toplum, ancak, işçi sınıfının objektif olarak artan rolüne paralel şekilde sorumluluğu da büyüdüğü takdirde kurulabilir. Bu sorumluluk arttıkça ADC'nin içsel gelişmesi hızlanır, işçi sınıfının ve bütün emekçilerin maddi ve kültürel ihtiyaçları günden güne daha tam karşılanır, sosyalist yaşam tarzı oluşur. İşçi sınıfının ideolojisi, ahlâki vasıfları ve davranış normları, bütün emekçiler, tüm halk tarafından benimsenir. Bu sınıfın sorumluluğunun artması, sosyalist topluluğu sağlamlaştırma, emperyalizme karşı başarılı bir savaş yürütme bakımından da son derecede önemlidir.

Yeni toplumsal düzenin maddi-teknik temelini çok önemli organik kesimi olan büyük sosyalist üretim işçi sınıfı için somut savaş alanıdır ve kooperatör köylü sınıfı ile ittifakın maddi temelini daha sonraki gelişmesi için büyük bir önem taşımaktadır.

VIII. Kongre, doğal olarak, işçi sınıfını hemen hemen tümüyle örgütleyen sendika birliklerinin eylemi üzerinde de özel bir dikkatle durdu. Lenin'in, sendikaların komünizm okulu olarak oynadıkları rol hakkındaki yönergeleri herkesçe bilinmektedir. İşçi sınıfı egemenliğinin gerçekleşmesine, üretimin geliştirilmesine, hayatın daha iyileştirilmesine sendikaların giderek daha aktif biçimde katılmaları gereği de buradan doğmaktadır. İşçi sınıfı hergünkü sendikal eylemiyle ekonomi ve tüm toplum üzerinde büyük bir etki yapmaktadır.

VIII. Kongre, objektif nedenler zoruyla işçi sınıfı tarafından gerçekleştirilen sosyalist toplum yöneticiliğinin, halkımızın öteki emekçi sınıf ve tabakalarının rolünü ve önemini hiçbir suretle azaltmadığını belirtti. Diğer bütün emekçi tabakaları, işçi sınıfının yardımıyla yaratıcı güçlerini geliştirmek ve sosyalizm kuruculuğuna katkıda bulunmak olanağını kazanmaktadırlar.

Toplumumuzun sosyal ve politik güçlerinin işçi sınıfı ve onun Marksist-Leninist partisi yönetimindeki dayanıklı ittifakı daha da sağlamlaşacaktır; zira bu ittifak, işçi sınıfının, kooperatör-köylüler sınıfının, aydınların ve öteki emekçi tabakalarının ortak çıkarlarına tamamiyle uygundur. Kongre, bizim uyguladığımız ittifak politikasının zengin tecrübesine dayanarak, gelişme yolunda bundan sonraki her adımı da müttefiklerimizle birlikte

atacağımızı ve olgun sosyalizm kuruculuğuna onların ileride de daha bilinçli ve aktif biçimde katılmalarının bu suretle sağlanmış olacağını belirtti.

İşçi sınıfının ve onun Marksist-Leninist partisinin yöneticilik rolü ve sosyalist devletin rolü, toplumumuzun gelişme süreci boyunca yasal olarak artmaktadır. Bu, halk ekonomimizin büyümesi ve nitel değişimi, ekonomi kollarının kendi aralarında ve toplumsal hayatın diğer alanlarında daha etkin biçimde örgülenmesi sayesinde sosyalist demokrasinin yetkinleşmesinin doğal bir sonucudur. Sosyal gelişmenin bilimsel, tam dengeli ve merkezi yönetimi ve plânlaması yolundaki istemler günden güne artmaktadır.

EYK üyesi ülkelerin uluslararası işbirliği ve sosyalist ekonomik entegrasyonu devlet eylemi alanını birçok bakımdan daha da genişletmektedir. Emperyalizmin artan ve haince maskelenmiş saldırganlığı karşısında devlet organlarının gayet uyanık bulunmaları ve düşmanın plânlarını tam vaktinde açıklayıp suya düşürmeleri giderek büyüyen bir zorunluk halini almaktadır. Devlet egemenliğinin daimi olarak kuvvetlendirilmesi, sosyalist savunma ortaklığının sağlamlaştırılmasına ADC'nin yapacağı katkıyla da sıkı sıkıya bağlıdır.

Biz hayatın yoklamasından geçmiş Leninici demokratik santralizm prensibi temeli üzerinde, devlet eylemini emekçiler için daha açık ve anlaşılır hale getirerek ve vatandaşları devlet yönetimine katılmaya durmadan özendirerek sosyalist demokrasiyi bundan sonra da geliştirmeliyiz. Halk temsilcilikleri ve halk vekillerinin sorumluluğunu daha çok artırmak, kararlarının daha somut ve eylemsel olmasını sağlamak, halk temsilcilikleri ve organlarının işletmeler ve toplumsal örgütlerle, özellikle sendika birlikleriyle işbirliğini genişletmek de zorunlu ödevimizdir. Günlük hayatta sosyalist hukuk düzeninin güçlendirilmesi, bilinçli disiplini insanlarda köklü bir alışkanlık haline getirmek üzere ardıcıl bir eğitim çalışması yürütülmesi de halk temsilciliklerinin ödevleri arasındadır.

Alman Demokratik Cumhuriyeti'nde gelişmiş sosyalizm kuruculuğu yolunca bundan sonra atılacak adımlar, partimizden, kendi savaşkanlığını artırmak, teorik, düşünsel-politik ve örgütsel eylemine kuvvet vermek, bütün üyelerini girişim ve aktiviteye daha çok özendirmek gibi çabalar istemektedir.

ASBP, işçi sınıfının öncüsü sıfatıyla, ADC'nde toplumsal gelişmenin politik yönetimini bilimsel temele dayanan bir strateji ve taktikle gerçekleştirmeyi ve sosyalist düzenin bundan sonraki etraflı gelişmesi yolunda bütün vatandaşların girişimlerini teşvik etmeyi esas ödevi saymaktadır. Kongre, aynı düşüncüyü paylaşanların savaş birliği olan partimizin gücü-

nün, onun gönüllü ve bilinçli disiplinde, bütün üyelerinin aktifliğinde ve fedakârca çalışmalarında olduğunu ısrarla belirtmiştir. Bundan ötürü, her üyeden, partinin kararlarını gerçekleştirme yolunda coşkulu ve fedakârca bir mücadele yürütmesi istenmektedir. Bunun için de parti-içi demokrasinin daha geniş ölçüde geliştirilmesi, Leninci parti hayatı normlarının kayıtsız-şartsız korunması gereklidir. Bu cümleden olarak, bütün parti yönetim organlarının eyleminde önemli bir prensip olan kolektiflik prensibine titizlikle riayet edilmesi istenmektedir. Kolektiflik, kişisel sorumluluğu gerektirmekte, her şeyden önce yeni problemlere gerçekçi ve eylemsel bir yaklaşım sağlamaktadır. Doğru kararlar alınmasını garantilemekte ve sübjektivizm belirtilerine engel olmaktadır.

Parti ile bütün emekçileri birbirine bağlayıcı halkalar durumundaki taban örgütleri, bütün komünistlerin VIII. Kongre kararlarındaki teorik zenginliği benimsemeleri ölçüsünde, parti politikasını ilkesellik ve sabırla anlatarak ve bu politikayı hayata geçirme yolunda onları seferber ederek yığınlarla ilişkilerini daha da sağlamlaştırmaları ölçüsünde savaş yeteneklerini ve otoritelerini yükseltebileceklerdir.

ASBP'nin üye ve aday üyeleri, VIII. Kongrenin önemli kararlarını, gelişmiş sosyalist toplumu oluşturma yolunda atılacak her adımın Alman Demokratik Cumhuriyeti'ni sağlamlaştırmaya, uluslararası alanda kuvvetler oranının sosyalizm ve barış yararına daha da değişmesine yardımcı olacağına inanarak yerine getirmeye koyulmuşlardır.

Komünistler fabrikalarda nasıl çalışıyorlar

VALTER VAKS

Avusturya'da 1970 Nisanında Kreyski'nin başkanlığında bir sosyalist hükümet kuruldu. Kreyski Avusturya Sosyalist Partisi (ASP) başkanıdır. 1970 Martında yapılan seçimlerde birçok işçi ve memur bu partiye oy verdiler. Bu seçmenler, ASP'nin, panalılık ve enflasyonla mücadele, garantili bir hayat düzeyi, orduda reform ve gençler için daha iyi olanaklar gibi seçiminü şiarlarını hayata geçireceğini ümit ediyorlardı (Çoğu bunu hâlâ ümit ediyor). Fakat olaylar, sosyalistlerin yerli ve yabancı sermaye ile işbirliği politikası güttüklerini ve kendi vaatlerini de tutmadıklarını gösteriyor. ASP ancak kapitalist düzene zarar vermeyecek reformlara yanaşıyor. İktidarın Avusturya Halk Partisi'nde (AHP) — ki yerli sermayenin güdümünde olan klâsik partilerdendir — ASP'ne geçmesiyle emekçilerin durumunda esaslı bir değişiklik olmamıştır.

★

ASP daha Avusturya Cumhuriyeti'nin tekrar kurulmasından itibaren, toplumun sınıfsal karakterini örtbas etme hünerini göstermiştir. Avusturya'nın Sovyet ordusu tarafından kurtarılmasından sonra, komünistlerin, büyük sermayecilere iktidarı tekrar kaptırmamak için sosyalistleri eyleme çağır-dıkları günlerde, ASP her şeyden önce memleketimizde kapitalistlerin varlığını toptan inkâr ediyordu. Bu arada AHP—ASP koalisyon hükümeti-nin politikası sonucu olarak milyonerlerin sayısı arttıkça arttı. 1953 yılında 293 olan milyoner sayısı, 1955'te 431'e, 1961'de 650'ye, 1964'te 1538'e, 1970 yılında da 2000'e yükseldi. Şunu da ekliyelim ki, resmi rakamlar, yıllık gelirin nerede bir milyon, nerede on milyonun üstünde olduğunu belirleme olanağı vermemektedir.

Üç yılın (1962—65) istatistiklerine göre, milyonerlerin serveti 39 milyar şiling artmış, şimdi de doğal olarak çok daha fazla kabarmıştır. Bütün bu servetlerin kaynağı memleketimiz emekçilerinin yarattıkları değerlerdir. En mütevazı hesaplara göre (tam rakamların yayınlanması elbette kapitalistlerin ve onlara hizmet eden sosyal-demokratların işlerine gelmiyor), her emekçi kendisinin ve ailesinin geçimini sekiz saatlik işgününün ortalama 3/1'i ile 5/2'si arasında değişen bir kısmıyla sağlamaktadır. İşgününün geri kalan kısmında yarattığı değerler ise kapitalistin kazancıdır.

Emekçi yalnız işletmede, yani kapitalistin emek verimini artırma, emeği entanzifleştirme, yıpratıcı sistemi şiddetlendirme yoluyla kazancını çoğalt-maya çalıştığı yerde sömürülüyor. Halk, pahalılığın durmadan art-masıyla, paranın değerini yitirmesiyle, çeşitli vergilerle, cezalar ve diğer olağanüstü kesintilerle soyuldukça soyuluyor. Bir yanda patronların kazançlarının ve servetlerinin hızla çoğaldığı, öte yanda gündeliklerin ve

emekli aylıklarının artan fiyatlardan çok geride kaldığı görülüyor. Gençler için aile kurmak, ev edinmek, mobilya ve diğer eşya satınalmak artık «veresiye gül» almaktan farksızdır; taksit ödemeleri yıllarca sürmekte, günlük harcamalarda büyük ölçüde kısıntıları, diştentirnaktan artırmaları gerektirmektedir. Memleketimizde yüksek konjektürün gölgesinde 700 bin yoksul vardır. Sosyal yardım verilerine göre, her dört emekliden biri devlet yardımına avuç açmak zorunda kalmaktadır.

★

Memleketimizde nüfusun $\frac{1}{10}$ 70'i emek/maaşıyla veya emekli aylığıyla geçinmektedir. Fakat toplumda emekçiler, üretimdeki sayıları ve rolleri gözönünde tutulursa lâik oldukları yerlerini alamıyorlar. Bir avuç azınlığın bütün iktidar kaldıraçlarını elinde tuttuğu bugünkü durum, sosyal partnrlük politika ve ideolojisinin, ASP'nin sermaye ile işbirliğinin, emekçilerin çıkarlarının sermayecilerin çıkarlarına bağlanmasının sonucudur. ASP sosyalizme yöneliştten artık çoktan vazgeçmiş bulunuyor. Yıllar boyunca övülerek göklere çıkarılan «genel refah devleti»nin maskesi düşmüş, ve biz komünistlerin ötedenberi açıklamaya çalıştığımız yüzü, yerli ve yabancı kapitalistlerin görülmedik kazançlar sağladıkları sömürücü toplumun bütün çizgileriyle görünmüştür.

ASP ve aynı zamanda sosyalistlerin elebaşılık ettikleri Avusturya Sendikalar Birliği'nin sosyalist grubu, emekçileri sınıf savaşından alakoymayı ve işçi hareketini her araçla kösteklemeyi başlıca ödev edinmişlerdir. Onlar emekçilerin çıkışlar yapmalarını istemiyor, grev hareketine olanca güçleriyle engel oluyor, işçilerin her şeye rağmen grev yapabildikleri yerlerde de bu savaşkan çıkışlara «komünist aksiyonu» diyor ve desteklemekten vazgeçiyorlar.

Memleketimizde anti-komünizm, sosyalist ülkelere karşı azgın kampanyalar, hemen hiçbir engele raslamadan radyo ve televizyon programlarına ve burjuva basını sayfalarına yerleşebiliyor. Komünistleri ve sosyalist ülkeleri hedef tutan iftiraları yaymada en büyük «hizmet şerefi» ASP'ne düşüyor. Yerli ve yabancı kapitalistlerin çıkarları için çalışan bu parti, sermayenin ciddi bir sarsıntıya uğramaksızın hedeflerine ulaşabilmesi, yani kapitalist ekonominin sağlamlaşması, ulusal ürünün sermaye yararına paylaşılması, en çok kazancın daha da artması için «sosyal barış»ı korumaya çabalıyor. Üstelik, sosyalistlerin önderleri, kapitalist ekonominin kastedildiğini sükûtla geçiştirerek, ekonominin geliştirilmesi gerektiğini iddia ediyorlar.

ASP ve onun işçi sınıfını sürüklemeye çalıştığı sosyal partnrlük politikası ve ideolojisi, bugün memleketimizde emekçilerin sınıf bilincinin ve sınıf savaşının gelişmesi yolu üzerinde başlıca engeldir.

★

Kapitalist baylar ve ASP, Avusturya'yı içinde emekçilerin savaşı eylemleri olmaması gereken bir korunan bölgeye çevirmek istiyorlar. Ne var ki, kapitalist toplum düzenine özgü uzlaşmaz çelişkiler, her şeyden önce emekle sermaye arasındaki çelişki, hiçbir sosyal partnörlük politikasıyla örtbas edilemez. Netekim, geçen yıl birçok işletmede birbiri ardınca yığınsal çıkışlar ve grevler yapıldı. Bu hareketlerde ileri sürülen başlıca istek (millileştirilmiş bir işletmedeki işçilerin fabrika yönetim kuruluna dahil bir sosyalist parti üyesinin bu görevden çıkarılmasını protesto ettikleri olay bir yana) iş ücretlerinin artırılmasıydı. Grevci işçiler, özellikle komünistlerin etkili oldukları, gündeliklerin artırılması uğrunda mücadeleleri kendileri hazırladıkları ve bu mücadelede önemli rol oynadıkları yerlerde başarı sağladılar. Bütün çıkışlar, bir tanesi hariç, ASP'nin ve sendikal bürokrasinin arzusu dışında ve direnmesine rağmen başarıyla düzenlenebildi. Her çıkışta, komünist işçilerle partisizler arasında belirli bir eylembirliği sağlanabildi.

Birçok örnek arasından yalnız üçünü sayacağız.

Millileştirilmiş bulunan «Böhler Ißthalverke» (Güney Avusturya) işletmesinde çalışanlar, fabrikada çıkan Sendika Birliği⁽¹⁾ gazetesinden, Kapfonberg'deki (Ştriya) «Böhlerverke» ana fabrikasında eşit işe karşı saat başına epeyce daha fazla para ödendiğini öğrendiler. Ücret farkları hakkında da tam bilgi veriliyordu. İşçiler derhal ana fabrikadaki ödemenin kendi işyerlerinde de uygulanmasını istediler. Çoğu üyeleri sosyalistlerden olan fabrika kurulu, ücretlerde müdürlüğün teklif ettiği küçük bir artışla işi geçiştirmeye razı oldu. Fakat komünistler, işçilere bunun sadakadan farksız olduğunu açıkladılar ve onları haklı isteklerini tam olarak gerçekleştirmeye mücadelesine özendirdiler. Fabrikada grev başladı. Müdürlük nihayet ilk anlaşmada öngörülen farkın iki misli bir ücret artırımını kabul etmek zorunda kaldı.

Rahshofen'deki (Kuzey Avusturya) millileştirilmiş «Ferayngite metalverke» işletmesinde, Sendika Birliği, fabrika gazetesinde işletmenin geçen yiki kazancına dair bilgiler yayınladı. Yazıda, özellikle, geçen yıl içindeki bütün ücret artırım isteklerinin müdürlük tarafından işletmenin güya zararına çalıştığı bahanesiyle reddedilmiş olduğuna işçilerin dikkati çekiliyordu. Bu açıklama ücret artırım isteklerini daha kuvvetle ileri sürme olanak ve gereğini ortaya koydu. İşçiler de bunu yaptılar. Yüzlercesi işyerlerini terkederek müdürlüğün kapısına dayandılar ve sonuçta saat ücretlerine önemlice bir zam yapılmasını sağladılar.

Yine millileştirilmiş işletmelerden biri olan Donavits'teki (Ştriya) «Alpne-montan betrib» fabrikasında, Sendika Birliği, vasıflı işçilerin ücretlerinin artırılması isteğini ileri sürdü. Burada da fabrika kurulunun sosyalist

(1) Avusturya Sendikalar Birliği'nin, partimizle savaş ittifakına yanaşan bir bölümü.

çoğunluğu müdürlüğün tutumuna uyarak bu isteğin kabulüne yanaşmıyordu. Fakat bizim yoldaşların savaştan ısrarı ve işçilerin sonuna kadar mücadele azmi sayesinde, sorun burada da başarıyla çözüldü, vasıflı işçilerin ücretlerinde istenen artış sağlandı.

Sendika Birliği'nin fabrika gazeteleri, bu olayı ve yukarıda özetlediğimiz diğer iki hareketi günü gününe ve ayrıntılarıyla yazdılar. Hâlen fabrikalarda bu gibi 114 gazete çıkmakta ve bunların toplam tirajı 78 bini bulmaktadır.

Biz bu çıkışlarda edinilen tecrübeyi genelliyerek, bir kere savaş çıkışı açıldıktan sonra, artık en pasif genç işçilerin bile öne atıldıkları ve savaşkanlık gösterdikleri kanısına vardık. Fakat böyleleri, sözkonusu çıkışlara katıldıktan sonra, eğer bu arada kendilerini partimize çekemezsek, yine eski pasifliklerine dönmektedirler.

Avusturya işletmelerinde çalışan komünistlerin bu yılın Nisanında Viyana'da yapılan genel konferansında, başlıca eylem doğrultuları tesbit edildi. Konferansın kararında özetle şöyle deniliyor: «Partimizin ve en başta işletmelerdeki komünistlerin ödevi, emekçilere, kapitalist sömürünün özlüğünü ve belirtilerini açıklamak, sınıf bilinçlerini onların kendi tecrübelerine dayanarak biçimlendirmek, sosyal-demokrasinin etkisinden kurtulmalarına yardım etmek ve onları partimizden yana kazanmaktır. Emekçileri, daha iyi yaşama koşullarına kavuşabilmek için, toplum hayatının her alanında sınıf savaşı yürütmek gerektiğine inandırmalıyız.

Bu yolda komünistlerin ısrarla girişecekleri ajitasyon ve örgütleme çalışmalarının, işçi sınıfının isteklerinin doğru biçimde ve tam vaktinde ileri sürülmesinin ve bizim de bu isteklerin gerçekleştirilmesi için işçileri aktif çıkışlara yöneltme çabalarımızın büyük önemi vardır.»

Bugün savaşımızın en önemli yönleri şunlardır: Pahalılığın artmasına, ücretlerin fiyat artışlarından geride kalmasına karşı, sendikalarla işverenler arasında moratoryum anlaşmalarına, yıpratıcı çalışma sistemine ve artan vergilere karşı savaş . . . Ücretlerin hayat pahalılığına göre ayarlanması için, bütün geniş tüketim malları fiyatlarının ve kiralara dondurulması için, köklü bir vergi reformu için, küçük ve orta gelirler üzerinden alınan vergilerin kesinlikle azaltılması ve bunun yanı sıra yüksek gelir ve büyük kazançlardan alınan vergilerin artırılması için, işçilerin ve memurların sosyal kazanımlarının korunması ve genişletilmesi, işçi ve memur haklarının eşitlenmesi (kıdem, hastalık, izin vs.) için, hastalık yardımları koşullarının iyileştirilmesi, işletmelerde ve daha yüksek düzeyde işçi ve memurlara gerçekten kesin oy hakkı tanınması için savaş . . .

Bugün pahalılık âfetine karşı savaş ön plânda geliyor. Bu yılın 1 Haziranından itibaren, en önemli besin maddeleri (süt, peynir, tereyağı, sütlu maddeler, un ve unlu maddeler) fiyatları % 5—30 oranında artırılmıştır.

Sıra benzin ve elektrik enerjisi fiyatlarının artırılmasına (% 15 kadar) gelmiştir. Bunun da daha birçok malın pahalılaşmasına yol açacağına muhakkak gözüyle bakılmaktadır. Pahalılığın böylece çığ gibi artması karşısında, Viyana'da ve diğer şehirlerde, iş artık açık gösterilere ve hükûmete dilekçeler sunmaları kadar varmıştır. Çoğu işletmelerde ve sendika örgütlerinde, bu kuduz fiyat artışlarını protesto özlüğünde kararlar alınmış, hükûmete ve Sendikalar Federasyonu'na mektuplar gönderilmiştir. Emekçilerin «ceplerinin boşaltılması»na karşı bütün eylemlerine komünistler önyak olmaktadır.

Avusturya Komünist Partisi (AKP), mücadeleyle ilgili birçok şeyin komünistlerin işletmelerdeki eylemine bağlı olduğunu kavramaktadır. Fakat işletme ve fabrikaların birçoğunda parti örgütü yoktur. Oysa, parti örgütü bulunan irili-ufaklı işletmelerde komünist işçiler az değildir. Bundan ötürü, bugünün en önemli ödevlerinden biri de, komünistleri işletmelerde ve bölgelerde parti örgütlerine çekmek ve onlara toplantılarda eylem olanağı vermektir. Toplantılar komünistlerin politik bilgilerini zenginleştirmekte, onlara tartışma tecrübesi, insanları ikna etme, doğru görüşü kanıtlarla savunma kabiliyeti kazandırmaktadır. Biz her komünistin, daima ve her yerde emekçilerin çıkarlarını savunmakla yükümlü olduğunu, programımız için, hedeflerimiz için, saflarımızın büyümesi için ajitasyon yapması gerektiğini kavramasını sağlamaya çalışıyoruz. Yaşadığımız bu dinamik yüzyılda, komünistler, yersel olaylar, işyeri olayları ve genel politik olaylar karşısında süretle tutum almalı, kendi girişimlerini geliştirmeli ve propaganda maksadiyle basından — fabrika gazeteleri, plâkatlar, beyanname ve bildiriler ve sözlü ajitasyon —, evlerde konuşmalardan, vardiyalardan önce hoparlörle enformasyonlardan başarıyla yararlanmalıdırlar.

İşletmelerdeki etkimiz parti basınının buralara sokuşmasıyla yakından bağlıdır. «Volkstzime» gazetesinde her hafta işletme kurullarının aktüel ekonomik ve politik sorunları ele aldıkları özel yazılar çıkmaktadır. Aynı gazete sayfalarında taşra muhabirlerinin yazıları da sık sık basılmakta ve gazete işletmelerde daha geniş bir ilgiyle karşılanmaktadır. 1970 Ekim ve Kasım aylarında yeni okuyucular kazanmayı amaçlayan bir kampanya düzenlendi. İyi sonuçlar veren bu kampanya sayesinde gazeteye 3200 yeni abone sağlandı. Bunların üçte biri günlük gazetemize, üçte ikisi haftalık gazetemize abone oldular. İşletmelerde artık daha öncekiyle kıyaslanamayacak kadar büyük bir etkimiz var. 1971 sonbaharında bu kampanya işini yenilemeyi düşünüyoruz.

Bu yılın ilkbaharında partimiz bir de emekçileri, öncelikle genç işçileri, kendi saflarına çekme kampanyası düzenledi. Bu kampanya da iyi sonuçlar verdi. İki ay içinde partiye 547 yeni üye alındı. Bunların 64'ü işçi ve müstahdem, yarısından fazlası da yaşları 30'u aşmayan kimselerdi. Yeni

üyelerin bir kısmı işletme örgütleri vasıtasıyla partiye girdiler. Yalnız Donavits'teki «Alpine-montan betrib» fabrikasındaki örgüt, parti saflarına 22 genç işçi kazandırdı. Bu kampanyayı da 1972 ilkbaharında yeniliyeceğiz.

1971 yılı başında birçok işletmede fabrika kurulları seçimi yapıldı. Sendika Birliği adayları bu seçimlerde belirli bir başarı sağladılar. Şimdiye kadar toplam işçi sayısı 25 bini aşan 23 işletmede kurul adaylarını biz gösterdik. Bu defa da, işçi sayısında biraz azalma olmakla beraber, önemli sayıda kurul üyeliği kazandık. ASP yönetiminin bize reva gördüğü kovuşturmalar bekledikleri sonucu vermiş değildir, çünkü işçi sınıfının önemli bir kısmında hoşnutsuzluk ve hayal kırıklığı artmakta ve Kreyski hükümetinin politikasını protestolar sıklaştırmaktadır. Yalnız emekçilerin çıkarlarına hizmeti kılavuz edinen partimizin ardıcıl açıklama çalışmaları ve politikası artık meyvalarını vermeye başlamaktadır.

Komünistler ve gençlik

Finlândiya'da üniversite gençliği hareketi

OYVA BERKBAKKA

Komünist ve İşçi Partileri 1969 Yılı Uluslararası Danışma Toplantısı'nda, gençliğin artan politik aktivitesi konusu üzerinde dikkatle duruldu. Diğer birçok kapitalist memlekette olduğu gibi, Finlândiya'da da geniş emekçi yığınlarının eylemleriyle birlikte gençlik hareketinde göze çarpan bir yükseliş görüldü. Bu yılın Şubat ve Mart aylarında metal ve yapı işçileri bir grev yaptılar ve bu, 1956 genel grevinden sonra en güçlü grev oldu. Grev sırasında yalnız metal işçileri sendikasına her gün ortalama 200 işçi üye yazıldı. Hemen belirtelim ki, memleketin en büyük işçi örgütleri olan metal ve yapı işçilerinin sendikaları, saflarında 200 bin kişiyi, ya da Finlândiya Sendikalar Merkez Örgütü çatısı altındaki işçilerin üçte birini birleştirmektedir. Ve bu iki sendikadaki üyelerin yarısından çoğu henüz otuz yaşına varmamış işçilerdir.

Finlândiya'da demokrasi ve sosyal ilerleme uğrunda yığınsal savaşa birçok genç işçi ve üniversiteli katılıyor. İşçi gençliğin, üniversiteli gençlikten farklı olarak, politik hayata katılmasını (sendikalar ve sınıf savaşının diğer geleneksel biçimleri sayesinde) doğal saymak gerekir. Buna karşılık üniversiteli gençlik daha başka birlik ve politik örgüt biçimlerine, görüşlerinin oluşmasında daha başka koşullara sahiptir. Üniversite gençliği hareketinin incelenmesinde, toplumsal gelişme eğilimlerinin, her şeyden önce kapitalist düzendeki derin bunalımın yansıması olan belirli bir özgüllüğün, daha geniş açıdan gözönüne alınması zorunluğu vardır.

Finlândiya'da gençlik hareketi kendine özgü bir politik fon üzerinde gelişmekte, akademik çevrelerde hüküm süren mânevi atmosferin etkisi altında kalmaktadır. Zira sol-radikal görüşler bizim bilimsel aydınlarımızın nispeten dar tabakalarının karakteristik bir çizgisidir. Bunun dışında, yüksek okulların, gericilik ve şovinizmin en sağlam dayanakları arasında sayılmaları bir «gelenek» halini almıştır. Şimdiye kadar profesör ve okutmanların kesin çoğunluğu hep sağcı görüşlerin propagandasını yapmışlardır. Bu durumun, yüksek öğrenim gençliğinin ana ideolojik yönelimi üzerinde etki yapmaması olanaksızdır. Bu gençliğin, sosyal, düşünsel ve psikolojik bakımdan burjuva toplumuna bağımlılıktan ve profesörlerin rutinlerinden tamamen silkinemesi kolay değildir. Genç okutmanlar arasında ancak son yıllarda liberal-burjuva görüşleri canlanmış, birkaç öğretim üyeliğini ilerici görüşlü kimseler alabilmiştir.

Politik alanda aktifleşen üniversitelilerin sayısı gitgide artmaktadır. Bu daha ziyade, yüksek öğrenim gençliğinin sosyal durumundaki değişimlerden, okulda olduğu gibi yüksek öğrenimde de eskiyen sistemin doğduğu hoşnutsuzluğun artmasından ileri gelmektedir. Son yirmi yılda, akıl emeği gerektiren mesleklerin yığınsal bir karakter kazanması sonucu

olarak, üniversiteli sayısı dört defa arttı. Üniversiteli sayısındaki bu artış, aynı zamanda, onlar arasında emekçi temsilcileri sayısının da artması demektir. Bu da yüksek okullarda radikal görüş ve davranışların kuvvetlenmesine yol açtı. Buna paralel olarak, üniversite gençliği, bilimsel-tekniksel devrimin aralarından yalnız bir avuç gence «yüksek toplum»un kapılarını açacağını, onlara imtiyazlı burjuva aydınları tabakasının durumunu kuvvetlendirme olanağı vereceğini, çoğunluğunsu ücretli-emek pazarını doldurmak ve işçilerle beraber sömürülmek zorunda kalacağını görüyordu. Üstelik, öğrenimini bitirdikten sonra bir iş bulabileceğine güvenenlerin sayısı hiç de çok değildi.

Yüksek öğrenim gençliği üniversitelerdeki gidişattan hoşnut değildir. Öğrenciler, devletin burslarla, imtiyazlı kredilerle, ucuz konutlar vb. ile kendilerine daha çok yardımda bulunmasını istiyorlar. Üniversiteli gençlik, yüksek öğrenim sisteminin, özellikle yüksek okullar yönetiminin kökten değiştirilmesini arzu ediyor. Bu maksatla, gençliğin kanısınca, bütün öğrencilerin, profesör ve okutmanların ve diğer yardımcı personalin eşit hakla katılacakları oylama temeli üzerinde yönetim organları seçiminin usul edinilmesi gereklidir. Gençlik bütün yüksek okulların devlete devredilmesinde de ısrar ediyor. Reformların gerçekleştirilmesini eylemleriyle destekliyen sağcı öğrenci örgütleri de, bu isteklerin bazılarını söz plânında alsun desteklemek zorunda kalıyorlar.

V. İ. Lenin, üniversiteli gençliğin toplumun diğer kısmından kopuk olmadığını ve bundan ötürü sınıfsal çıkarların ve politik gruplaşmaların gelişmesini yansıttığını; üniversitelilerin politik eyleminin partilerin savaşına kopmaz biçimde bağlı olduğunu ve belirli bir parti, belirli bir dünya görüşü seçimi gerektirdiğini belirtiyordu.

Finlandiya üniversitelerinin elbette genel kural içinde bir ayrılığı yoktur. Memleketimizde de öğrenim gençliğinin bir kısmı partiler dışında örgütlenme eğiliminde olsa da, onların politik gruplarının çoğu, çeşitli partilere yakından bağlıdır. 1970 yılında yapılan üniversite örgütleri organları seçimleri, yüksek okullardaki gençlerin politik bakımdan, eğer deyim uygunsa, parti «mensubiyetlerine» göre gruplaştıklarını, bir başka deyişle, belirli parti şiarlarını kesinlikle tuttuklarını gösterdi. Bu seçimlerden önce, çeşitli «politik bağımsızlar»ın, gerçekteyse burjuvazinin vesayeti altındaki fakülte örgütlerinin grubu sayıca en kalabalıktı. Ama 1970 seçimlerinde bunlara oyların ancak % 10 kadarı verildi; buna karşılık sosyal-demokrat ve ulusal-demokrat öğrenci örgütleri oyların % 35'ini kazandılar. Helsinki ve Yüvyaskülsk üniversitelerindeki seçimlerdeyse, komünistlerin ve ulusal-demokratların (KPF—DSNF) birleşik üniversite örgütü temsilcileri ilk defa olarak sosyal-demokrat gençliği geride bıraktılar. En büyük — başkentteki — üniversitede, ulusal-demokratlar, yine ilk defa olarak, parlamento seçimlerinde kiye kıyasla daha iyi sonuçlar elde ettiler.

Diyebiliriz ki, yüksek öğrenim gençliği arasında sola doğru hareket epey

hızla geliyor. Öyle ki, Helsinki Üniversitesinde 1967 yılında yapılan öğrenci örgütleri seçimlerinde ulusal-demokratlar 245 oy (% 2,3) almış-larken, 1970 seçimlerinde bu sayı 2334'e (% 19,7) çıkmıştır. Durum diğer üniversitelerde de yaklaşık olarak böyledir.

Politik aktivitenin artması, liberal-burjuva partilerine yakın olan üniversite gençliği örgütleri üzerinde de radikalleştirici bir etki yaptı. Nihayet, koalisyon partisiyle bağlı sağcı üniversiteliler hareketine karşı, ulusal-demokratların, sosyal-demokratların ve merkez taraftarlarının (bazı hal-lerde aynı zamanda libarellerin) oluşturdukları genel demokratik tekcephhe meydana geldi. Beş üniversite merkezinde sağcılar, seçmenlerin ancak üçte birinden azına dayanır durumda kaldılar.

Sollar blokuna ve merkeze, daha çok, hükümet koalisyonuna ve aynı zamanda bu yılın Martından beri hükümete katılmayan DSNF'ne pek yakın öğrenci örgütleri girmektedir. Sosyal-demokratların, liberallerin ve merkez partisinin üniversite gençlik örgütlerinin, kendi partilerinin resmi tutumuna kıyasla daha radikal görüşlere yanaştıkları, demokratik dönü-şümler uğrındaki ortak savaşa daha büyük bir istekle yöneldikleri gerçeği dikkate değer.

Partilerle olan bağlantı, ilerici öğrenci örgütlerinin işçilerle işbirliğinin sağlanmasına yardım ediyor. Devrimci eğilimli üniversiteliler, yürüt-tükleri savaşın ancak işçi sınıfının desteğiyle başarılı olabileceğini, böyle bir destek görebilmek için de kendi üniversitelerine ve akademilerine ilişkin günlük sorunların dar çerçevesi içinde kalmayıp, bütün halkın çıkarına uygun köklü sosyal değişimler uğrunda savaşmaları gerektiğini kendi tecrübeleriyle anladılar.

Son zamanlarda üniversite öğrencileri kendi protestolarıyla işçi sınıfının savaşı arasında daha sıkı bağlar kurmaya çalışıyor, evvelce olduğundan daha atılğan bir eylem gösteriyorlar. Öğrenim gençliğinin 1 Mayıs emekçi gösterilerine katılımı evvelce görülmemiş ölçülere varıyor. Gençler grevci işçilere de önemli yardımlarda bulunuyorlar: Öğrenci dayanışma komite-leri işçiler için para topluyor, mitingler ve tanınmış sanatçıların katıldıkları konserleri tertipliyor, grevcilere ve ailelerine parasız sağlık yardımı sağlı-yorlar.

İşçiler de üniversite gençliği hareketine büyük bir sempati gösteriyorlar. Geçen kış, Komünist Partisi, Finlandiya Halk Demokratik Birliği ve sendika birlikleri, üniversite gençliğini, yüksek okulların yönetiminde demokratik reform yapılması uğrındaki savaşında kesinlikle desteklediler. Öğrenci gençliğin istekleri, yığınların üretimde ve bütün toplumda demokrasinin genişletilmesini amaçlayan hareketiyle birleşti. Radikal eğilimli öğrenciler, anayasal reformlar için, yüksek öğrenimin ve adliyenin demokratikleştiril-mesi için ve daha nice dönüşümler için işçilerle birlikte savaş yürüttükçe, memlekette demokrasiyi genişletme işinin bütün hayatın sosyalist temeller üzerinden yeniden kurulması savaşıyla doğrudan bağlı olduğunu gittikçe

daha iyi kavriyorlar. Gençliğin teoriye günden güne artan bir ilgi göstermesi, mânevi bir sığınak araması, bir eylem programına ihtiyaç duyması da bundan ileri geliyor.

Bu araştırmaların her zaman ve en kestirme yoldan hedefe ulaştırdığı söylenemez. Bir zamanlar H. Markuze'nin, D. Kon-Bendit'in ve benzerlerinin teorileri modaydı. Fakat bir yandan hayat, bir yandan kendi tecrübeleri, akla gelebilecek her türlü küçük burjuva şiarlarının ve anarşist görüşlerin boşluğunu gençlere apaçık göstermektedir. Onlar putlaştırılan «teorisyenler»in hiçbir devrimci ufuk göstermediklerini çabucak anladılar. Düzmece devrimci fikirlere karşı Marksist eleştiri, üniversite gençliğinin ilerici bölümünün Markuze'ye tamamen sırt çevirerek yüzünü Marks'a, Lenin'e çevirmesine yardım etti. Bu, dönüşüm, gençlik gazetelerinde yayınlanan yazılara da yansdı ve özellikle V. İ. Lenin'in 100. doğum yıldönümünü ve F. Engels'in 150. yıldönümünü kutladığımız bilimsel sosyalizmin jübile yılında daha büyük bir açıklıkla belirdi. Marksizm klâsiklerinin eserlerine, gerçek uyanışa eşit diyebileceğimiz bir ilgi gösterildi. Binlerce, onbinlerce kişinin katıldığı dersler, seminerler, sohbetler, bilimsel konferanslar, kitap sergileri ve film festivalleri düzenlendi. Marksist kitapların satışı, harpten sonraki ilk yıllardakine benzeyen bir rekor düzeye çıktı.

Gençlik gazetelerine şöyle bir göz atılınca, işçi sınıfının bilimsel teorisine ilginin olumlu yönde nasıl değiştiği kolayca görülebilir. Bu gazetelerde yayınlanan bir yazıda, doğrudan doğruya, artık «bütün bir sol gençler kuşağının idealist sosyalizmden Marksist çözümlemeye geçmekte olduğu»ndan söz ediliyor. Ortada karakteristik bir belirti var: Öğrenciler, üniversitemizde egemen durumda olan pozitivist felsefeyi gittikçe daha kuvvetle eleştiriyorlar. Geçen yıl, öğrenci gazete ve dergilerinin sayfalarında, konferanslarda ve bilimsel toplantılarda yapılan bilim metodolojisi problemleri konulu tartışmalarda üniversitemizde Marksizm okutulması isteklerinin ileri sürülmüş olması dikkate değer bir olaydır. Savaş için gerçek devrimci teoriye dayanan eylem şiarı araştırmaları içindeki genç öğrenciler, bütün pozitivist felsefenin temellerini sarsan ünlü şu Marksist tez'e dikkatlerini çevirmiş bulunuyorlar: Felsefenin ödevi yalnız dünyayı açıklamak değil, onu devrimci yoldan değiştirmektir.

Günümüzde devrimci yeni kuşağın eğitimi konusunda Komünist Partisinin sorumluluğu artmaktadır. Bütün yeni problemlere cevap vermekle yüklü Marksist toplum bilimine olan ihtiyaç ve bu bilimden beklenenler de artıyor. Bu hususta, Komünist ve İşçi Partileri 1969 Yılı Uluslararası Danışma Toplantısı'nın dokümanları büyük bir rol oynadı. Şöyle ki, bu dokümanlar, emekçilerin barış, demokrasi ve sosyalizm uğrunda ortak savaşında gençliğin kendi yerini bulmasına yardım etti, onun devrimci araştırmalarına yön verdi, ona savaş yolunda doğru şiarlar kazandırdı. Marksist-Leninist bilimin yaratıcı olarak durmadan geliştirilmesi, zamanımızın buyruğudur.

İlerici araştırmacıların ve bu arada gençlerin iyi metodolojik yardımcı kaynaklara ihtiyaçları vardır. Ne yazık ki, biz onların bu ihtiyaçlarını yeteri kadar giderebilmiş değiliz. Bu alanda devlet ve hukuk teorisi, sosyoloji konulu Marksist ders kitaplarının, toplumsal bilimler metodolojisiyle ilgili eserlerin yokluğu bütün ağırlığı ile hissedilmektedir. Öyle ki, bazan bizim öğrettiklerimiz bile, biraz da Marksist terminolojinin burjuva okulundan yetişmiş kimselerin öğretimiyle kolay benimsenememesi yüzünden, istenen sonucu vermemektedir.

Partimiz bu gibi güçlüklerin farkındadır ve ideolojik savaşın önemli alanlarından biri olan bu kesimde ilerleme sağlamaya çalışmaktadır. Biz, üniversite gençliğine, Marksist-Leninist teoriyi, işçi ve ulusal kurtuluş hareketi tarihini öğrenmelerinde yardım etmeyi ödev sayıyoruz. Marksizm-Leninizm temellerinin öğretilmesi için bütün üniversite şehirlerinde dernekler örgütleniyor, seminerler düzenleniyor, diziyle dersler veriliyor. Bu dernek, seminer ve derslere, komünist üniversite öğrencilerinden başka, politik bakımdan aktif olan büyük sayıda öğrenci de katılıyor. Marksist-Leninist fikirlerin propagandası genç aydınları etkileme olanaklarını artırıyor. Son zamanlarda saflarımıza epeyce üniversiteli genç katılmış bulunuyor. Bunların daha kesin sosyalist politikadan yana olan bir bölümü Sosyalist Parti'sinden FKP'ye geçmişlerdir.

Üniversite gençliği arasındaki bütün çalışmaların, burjuva etkisinin çeşitli biçimlerine karşı, «moda» fikirlere karşı, işçi sınıfının bilimsel teori ve politikasının sağ ve «sol» oportünist görüşlerle yozlaştırılmasına karşı mücadele koşulları içinde yürütüldüğü söz götürmez. Tecrübe, bu mücadele zayıflar zayıflamaz, burjuva ideolojisinin üniversite gençliği hareketinde nüfuzunun kuvvetlendiğini göstermektedir. Gençlik sahip olduğu devrimci enerjini kullanmak için çıkış noktası aramakta, Marksist inanca bulamadığı vakit, yanlış ve aldatıcı yollara yönelmektedir.

Memleketimizde oluşma halindeki kesin yapısal değişiklikler, birçok insanı harekete getiriyor ve bunlar alıştıkları yerleri terk ediyorlar. Bu gibi kimseler küçük burjuva politikacılarının demagojilerine kolayca aldanıyorlar. Biz, aşırı sol gençlik arasında anti-entellektüel eğilimlerin kuvvetlenmesinde, bunun devrimci teoriyi ilkelleştirme, toplumsal oluşumları tahlile dogmatik biçimde yaklaşmayı canlandırma gibi zararlı sonuçlarında da yabancı etkilerin yansımaları görmektediriz.

Fakat şimdi üniversitelerimizde Marksizmin yayılması yolunda dikilen başlıca engel, gerici profesörlerin ağır basan etkisi, burjuva basınının ve sağcı politik partilerin eylemidir. FKP gericiliği ve anti-komünizmi demaske ederek, Marksist-Leninist bilimin yaşamsal gücünü, onun toplumsal pratikle sıkı bağlantısını en inandırıcı biçimde göstermeye çalışmaktadır. Bu yoldaki çabalarda, değişik memleketler Marksistlerinin daimi temasları ve yaratıcı işbirlikleri önemli bir destektir.

Partinin yedek gücü

PANİKOS PEONİDİS

«Gençlik, yurtseverliği ve savaşkan ruhuyla, Kıbrıs'ın tam bağımsızlığı, egemenliği ve bütünlüğü uğrunda, Adanın emperyalizmden tamamiyle kurtarılması için halkımızın yürüttüğü savaşta önemli bir rol oynamaktadır. Gençlik Ulusal Muhafız Gücü'müzün omurgasıdır; Kıbrıs'ı parçalamayı ve saldırgan NATO blokuna bağlamayı amaçlayan emperyalist saldırı ve ölümcül plânları tehlikesine karşı savaşta halkın sağlam dayanağıdır.»

Kıbrıs Emekçi Halk İlerici Partisi (AKEL) XII. Kongresi'nin kararında, gençliğin anti-emperyalist savaşta rolü, yukarıdaki biçimde değerlendiriliyor. AKEL'in gençler arasında çalışmalarına verdiği daimi önemin nedeni de budur.

Partinin gençlik üzerindeki etkisi yıldan yıla artıyor. Bu gerçek, yakın geçmişte Lefkoşe'de, Limasol'da ve diğer şehirlerde yapılan gençlik mitinglerinde olanca açıklığıyla kendini gösterdi. Genç kızlar ve erkekler, partinin 45. yıldönümüyle, onun özgürlük ve ilerilik uğrunda azimli savaşıyla ilgili bir konuşma yapan AKEL Genel Sekreteri E. Papayoaunu yoldaşı hararetle alkışladılar. Aynı kürsüden gençlerin yaptıkları konuşmalar, onların olgun düşünceleri, politik değerlendirmelerinin doğruluğu, sol ve demokratik güçlerin savaşına daha büyük bir aktiflikle katılmaya hazır oluşları, ardıcıl ve ilkesel politikasından ötürü partiye karşı besledikleri büyük inanç ve saygı sevinç vericiydi. Lefkoşe mitinginde birçok genç kız ve erkek, partiye girmek isteğinde bulundular. Diğer şehirlerde de birçokları aynı arzuyu gösterdiler.

Son aylarda gençlerin partiye akını yığinsal bir hal aldı. Bu olay, her şeyden önce, AKEL'in halk arasında derin kökler salmış olmasıyla, toplum hayatının bütün alanlarındaki etkisinin alabildiğine artmasıyla, güttüğü politikanın, ideolojisinin ve ahlâk prensiplerinin halk yığınlarının ihtiyaçlarına cevap vermesiyle açıklanabilir.

Partinin itibarı her yerde, bu arada gençlik çevrelerinde, hattâ Ada'nın en küçük ve hücre köylerinde de durmadan artmaktadır. Bunda partinin gençlik arasındaki çalışmalarında çeşitli biçimler uygulamasının yardımı vardır. Örnek olarak köy kulüplerini ele alalım. Toplumsal hayatın kendine özgü merkezleri haline gelen bu kulüplerde köylüler, köylerine, su getirme işlerinden veya yolların onarımından tutun da, aşırıları ve terörcü gruplara karşı bir tekcephe kurulması, Başkan Makaryos'un halkı yabancı komplolarına karşı savaşta birleştirme yolundaki pratik eylemlerinin desteklenmesi gibi politika problemlere kadar bütün yaşamsal sorunları müzakere etmektedirler.

Köy kulüpleri, aynı zamanda şehirlerdeki semt ve mahalle kulüpleri, gençlik arasında kültür-öğrenim, spor ve ajitasyon çalışmaları merkezleri haline geldiler. Buralarda çeşitli amatör sanat dernekleri, konferanslar,

tartışmalar, görüşmeler örgütlenmekte, bütün ahalinin desteklediği ilerici girişimler doğmaktadır. Genç kız ve erkeklerin, başka ülkeler gençleriyle dostluk ve barış şiarı altında yersel festivaller tertiplemeyi, ya da fakir aileler için ev yapmayı yahut topluma faydalı daha başka bir işe girişmeyi bu kulüplerde kararlaştırdıkları haller çoktur. Hayatla aktif ilişki atmosferi, yetiştirmekte olan gençliğin eğitimi üzerinde çözümleyici bir etki yapmaktadır.

Emekçi gençlik, kendisine önyak olan AKEL üyelerinin en yiğit, fedakâr ve dürüst kişiler olduklarını görmekte, partinin, örgütlü sol hareketin ve onun sendika birliklerinin *ardıcıl* bir tutumla emekçilerin ve bu *arada* genç işçilerin, köylülerin, esnafın, memurların ve üniversitelilerin çıkarlarını savunduklarına tanık olmaktadır. Genç kız ve erkekler, emekçilerin önemli kazanımlarının — ücret artışları, sigorta sendikaları, izinler vb. — her şeyden önce ilerici güçlerin ısrarlı mücadelesi sayesinde sağlandığını bilmektedirler. Bütün bunlar da, gençliğin sol demokratik örgütlere doğru akmasının, AKEL'in yurtseverlik politikasına ve enternasyonalci ideallerine saygı ve güven beslemesinin nedenini kendiliğinden açıklamaktadır.

Politika alanında aktif gençliğin en iyi bölümü, partimizin yedek gücü, parti örgütlerini yenileme kaynağıdır. AKEL'in çok yanlı politik aydınlatma eylemi, işçi sınıfı partisinin saflarına yığınla genç savaşçının kazanılması koşullarını yaratmaktadır. Bunun yanısıra, gayet doğal olarak, kazanılan her yeni üyeyi yetiştirme çalışmaları da önemle yürütülmektedir. Biz her gençten, hayatını partiye bağlarken, halk önünde bir ödev yükümlenmesini istemekteyiz. Kazanılan genç üyelerin büyük çoğunluğu, elbette halkın emekçi tabakalarından gelmektedir.

Parti üyeliği kartlarının verilmesi, AKEL'in genç üyeleri üzerindeki eğitici çalışmalarının sona ermesi demek değildir. Biz bu çalışmaları iyileştirmeye, daha ilginç ve çeşitli hale getirmeye çalışıyoruz. Yeni elverişli çalışma biçimlerinden biri, taban örgütü düzeyinde sırf gençlerden oluşan parti grupları meydana getirilmesidir. Tecrübe, 18—22 yaşlarındaki genç kız ve erkeklerin, çoğunluğu daha yaşlılardan oluşan parti örgütlerine girince yeni çevreye alışmakta güçlük çektiklerini göstermektedir. Böyle bir çevre onlar için psikolojik bakımdan bir dereceye kadar yabancıdır, gençlerin hayal gücünü sınırlandırır, girişimlerini daraltır. Parti taban örgütü grubunun eylemi onlara cansız gibi görünür. Kaldı ki, bazı örgütlerde basmakalıpcı bir gidiş olduğu da bir gerçektir. Bu yüzden, evvelce herkesin *enerjik ve ateşli bildiği bir genç, böyle bir çevreye düştüğünde çabucak ağırlaşmakta, âdeta sosyal bir iş görmenin tadını yitirmektedir.*

Parti taban örgütü gençlik gruplarının kurulması ve bunların yine genç sekreterlerin yönetiminde eylemde bulunması bize isabetli ve elverişli görünüyor. Bu gruplarda hayatın kendine özgü bir içeriği var. Öyle ki, gençler buralarda en çeşitli sorunları gençlik için en çekici bir yeni yorumla görüşme konusu yapıyorlar. Parti öğreniminde de bir canlılık

göze çarpıyor. Bu yıl başından beri bütün taban örgütü gençlik gruplarında beş ders okunuyor. Bu derslere katılanlar, proletaryanın evrensel-tarihi ödevi, işçi hareketi ve yeni tipten Marksist-Leninist parti sorunlarını da paralel olarak öğreniyorlar.

AKEL'in gençliği yetiştirme mücadelesi alabildiğine karmaşık koşullar içinde yürütülüyor. Gerici gruplar ve emperyalist merkezler Kıbrıs gençliğine değişik yollardan el atmaya ve onun bilincini her şeyden önce anti-komünizm zehriyle uyuşturmaya çalışıyorlar. Bu beyin yıkama işi daha okul sıralarında başlıyor. Bundayı başka, basında da defalarca belirtildiği gibi, bir takım karanlık kişiler, bazı kararsız gençleri terörist faşist örgütlere bağlama işleriyle uğraşıyorlar. Bu işi yaparken sözü geçen örgütleri «alabildiğine yurtsever» gösterme demagojisini de elden bırakmıyorlar. Oysa bu örgütlerin başlıca amacı, ilerici örgütleri baltalamak, halkı bölmek, anti-emperyalist cepheyi zayıflatmaktır.

Kıbrıs'ta anti-komünizm çokçası «enosis» şiarı altında yayılıyor. Ne var ki, bu onun aynı zamanda zafıdır. Zira hayat, insanlara, bu şiarın bugünkü koşullarda, objektif olarak, emperyalistlerin Kıbrıs'ı parçalama plânlarını (çifte «enosis», yani bölünerek Yunanıstana ve Türkiye'ye katılmayı) gizlemekten başka bir şeye yaramadığını gösteriyor. Bu durum, yabancı komplolara uğrama tehlikesini kavrayan her namuslu ve sağduyulu vatandaşta memleketin bağımsızlığını ardıcıl olarak savunma ödevini yüklüyor. Bugün ülkemizde gerçek yurtsever, Başkan Makaryos'un politikasını, yani gerek Rumların, gerekse Türklerin haklarının garantilendiği bir Kıbrıs devletinin bağımsızlık ve bütünlüğünü sağlamlaştırmayı amaçlayan yurtseverlik politikasını her araçla destekleyen kişidir; Kıbrıs'ın yabancı üslerden arınması, Ada'nın demilitarizasyonu ve bir dostluk ve barış köprüsü haline getirilmesi için savaşan kişidir; emperyalist komplocuların taktiğini kavrayabilen, ancak Sovyetler Birliği ve diğer sosyalist ülkelerin Kıbrıs'ın gerçek dostları olduğunu anlayan kişidir.

Kıbrıs'ta Emekçi Halk İlerici Partisi (AKEL) bütün yurtsever güçlerin önünde yürümektedir. Şamatalı anti-komünist propagandaya rağmen, AKEL'in politikası yığınlar arasında eylemli bir destek görmektedir. 5 Temmuz 1970 parlâmento seçimlerinde oyların % 40'ını sol güçlerin kazanması, partimizin politik hattının doğruluğunu inandırıcı biçimde göstermiştir. Bu başarı gençliği de yüreklendirmiş, politik aktivitesini artırmış ve onu sosyal savaşıyla daha geniş ölçüde katılmaya yöneltmiştir.

Yabancı merkezlerin büyük paralar harcadıkları anti-komünist kampanya, AKEL'in gençlik arasındaki çalışmalarını elbette güçleştiriyor. Azgın anti-sovyetizm, her şeyden önce burjuva ve küçük burjuva çevrelerine mensup gençlerin ruhlarını etkiliyor. Kıbrıs'ta hüküm süren boğucu mânevi atmosfer, genç kız ve erkekleri politik hayattan kopararak kişisel yaşantıların daracık dünyasına itebiliyor. Memleket, Batı edebiyatı ve sinemasının aşağılık yapımlarıyla dolup taşıyor; sahneleri daha çok eğlence ve revü

programları kaplıyor. Kıbrıs'ın bir devlet tiyatrosu, bir resim galerisi yok, ciddi bir müzik hayatı yok; ulusal edebiyat ve yazarlar devlet ilgisinden yoksundur. Bütün bunlar da yalnız halkımızın normal gelişmesini engellemeye, her şeyden önce yozlaşıp giden burjuva kültürüne karşı korunma zırhı olmayan gençlere zarar vermeye çalışanların ekmeğine yağ sürmektedir.

AKEL bu durumun gizlediği tehlikeyi durmadan açıklıyor, gençlerin bilinç ve kültür düzeyinin yükseltilmesi için, en güzel geleneklerin korunması, ilginç Kıbrıs sanatının geliştirilmesi için, halk tarafından uzun tarih boyunca yaratılmış ve onun mânevi güzelliği ve sağlamlığının ifadesi olan zenginliğin çoğaltılması için eli kalem tutan bütün güçlerin ve yayın organlarının yardımıyla savaşıyor.

Biz gençlik arasında çalışma biçim ve yöntemlerini durmadan zenginleştirirken, onun öğrenim düzeyini biteviye yükseltmeyi de gözden uzak tutamayız. Hâlen çocukların % 80'i ortaokullara devam ediyor. Yüzlerce Kıbrıslı genç yüksek öğrenimini tamamlıyor (Bu, yakın geçmişe kadar görülmüş şey değildi). Partimiz bu hissedilir değişimleri, problemlerin giderek başkalaşan karakterini, gençliğin yeni ilgi ve eğilimlerini inceliyor ve kendi örgütlerinin eylemini ona göre ayarlıyor, gençlerle karşılıklı ilişki tarzını yetkinleştirmeye çalışıyor.

Bu cümleden olarak, aydınların genç temsilcilerinden özel taban örgütü grupları meydana getirilmiştir. Şunu da belirtelim ki, Kıbrıs aydınları, bir dereceye kadar sağ eğilimden, soyut «liberalizm» özeminden azat değildirler. Fakat en önemli politik sorunlarla ilgili görüşlerimizin sabır ve ısrarla açıklanması, aynı zamanda Kıbrıs'ın kendi durum ve koşulları, bu aydınların toplumsal çalışmalar içinde doğru yönü bulmalarına, AKEL'in strateji ve taktiğinin doğruluğunu kabul etmelerine yardımcı olmaktadır. Partimizde, demokratik santralizm ve disipline ilişkin esas normların ihlâlüne göz yumulmaksızın, en çeşitli kanıların belirtilmesine ve gerekçeli tartışmalar yapılmasına imkân veren bir hava esmektedir. Bu da partinin genç üyelerinin ve aynı zamanda aydınların düşünsel yükselişleri üzerinde olumlu bir etki yapmaktadır.

Kıbrıs gençliği sorumluluk payını yükümlenmeye hazırdır. Ona sadece doğru yolu bulmasında yardım edilmesi, kendisine diğer hiçbir ideoloji ve partinin işçi sınıfı partisi ve onun bilimsel, Marksist-Leninst dünya görüşü kadar yakın olamayacağına açıklanması, ve bizim adalet, barış ve kardeşlik toplumunu kurma hedefimizin genç kuşak önünde etraflı, özgür ve uyumlu bir gelişme perspektifi açtığının iyice anlatılması gerekir.

Partimiz gençliğe kuvvetle inanmakta ve gençlik de ona aynı inançla cevap vermektedir. Bu nedenle de AKEL saflarına her gün yeni savaşçılar katılmaktadır.

«Moris Torez» Enstitüsünde

Paris'in «Ogüst Blanki» bulvarı da, diğer ünlü bulvarları gibi gönül çekici; yeşillikler arasında, geniş ve canlı. «İtalya» meydanına yakın kesiminde, eski bir şato stilinde iki katlı güzel bir bina var. Fransız Komünist Partisi Merkez Komitesi'nin bilimsel araştırmalar enstitüsü ve aynı zamanda bir propaganda kurumu olan «Moris Torez» Enstitüsü bu yapıda bulunuyor.

Enstitü müdürü, FKP MK üyesi Viktor Joanes şöyle diyor:

— Enstitümüz Merkez Komitesi'nin kararıyla 1964 yılının Ekim ayında kuruldu. Fakat asıl çalışmalarına 1965'ten itibaren başladı. Başlıca amacı işçi hareketi tarihi ve toplumsal düşün alalarında araştırmalar yapmaktır. Ve hemen şunu da belirteyim: Biz hiç bir zaman görevimizi tarihi incelemeye, daha doğrusu, tarihi tarih için incelemeye indirgemedik: Daima geçmişten bir ilmek ucu bulup bu güne çekmeye, zamanlar arasındaki bağlantıyı görmeye çalışıyoruz. Yani, enstitümüzün şırası şu iki kelimeyle özetlenebilir:

Tarih ve Politika

Her hangi bir araştırma kurumunun çalışmalarını anlıyabilmenin en iyi yolu, o kurumun ürünlerini okumaktır. Enstitünün en önemli görülen çalışmalarından biri, «MORIS TOREZ' Enstitüsünün defterleri» adıyla yılda dört defa yayınladığı dergidir. Kapağında Fransız komünistlerinin ünlü yöneticisi Moris Torez'in, Pablo Pikaso tarafından yapılmış bir gravür portresi vardır. «Defterler» şöyle bir gözden geçirildiği zaman, içeriğinin tam Joanes yoldaşın söylediği şıara uygun olduğu kolayca anlaşılır. Dergide her şeyden önce Partinin tarihine ışık tutulmakta ve bu ışık, zamanımızın politik labirentlerinde doğru yönü bulmaya yardım etmektedir. Örneğin, «Defterler»in 22. sayısında tek cephe sorununu ele alan politik-tarihsel bir yazı dizisi yayınlanmıştır. İlk yazıda Komintern'in III. Kongresinde bu sorunun ne türlü çözümlendiği gözden geçirilmekte, ikinci yazıda mesele, 1922—24 yıllarında Fransada'ki sınıf savaşı ışığında ele alınmakta, Parti Genel Sekreteri Jorş Marş yoldaşın yazdığı son üçüncü yazıda da bugünkü Fransa'da sol güçlerin birliği sorunu incelenmektedir.

Politik-tarihsel etütler, «Defterler»in daimi ve önemli bir konusunu teşkil ediyor. Fakat, içerik yalnız bunlardan ibaret değil. Enstitü, Fransız işçi hareketi tarihi ile ilgili anıları toplayıp yayınlamayı gerekli bulmakta, Joanes'in dediği gibi, emektarların değerli tecrübelerinin kaybolmasını önlemeye çalışmaktadır. Böylece, hem onlara lâyük oldukları şükran dile getirilecek, hem de geçmişin anıları gençlerin yaşam ve savaşına ışık tutacaktır.

Bu, hiç de kolay bir iş değil elbette. Anıların büyük bir titizlikle yoklamalardan geçirilmesi gerekir. İnsan belleği ne kadar da kuvvetli olsa,

yanılabilir. Bu yüzden, şu veya bu delilin kesin tespiti için enstitünün en iyi tarihçilere başvurusu, anıları dikkatli bir şekilde belgelerle, başka anılarla karşılaştırması gerekmektedir.

«Defterler»de eleştirel-bibliyografi bölümü de önemli yer almaktadır. Örneğin, Enstitü Müdürü, partinin kuruluşu hakkında Ani Krigel'in yazdığı kitabın delillere dayanarak derin bir tahlilden geçirilmesini tavsiye etmektedir. Çünkü bu kitapta, işçi hareketinin böyle bir partiye ihtiyacı olduğu meselesi üzerinde tereddütler yaratılmaktadır. Enstitü Müdürü şöyle diyor: «Bizim yazarlarımız, düşmanca ya da yanlış görüşleri sadece açıklamakla yetinmiyorlar, Sovyetler Birliği'nde ve başka memleketlerde çıkan en ilginç Marksist araştırmaları yaymayı da kendilerine bir borç biliyorlar.»

«Defterler»de bir bölüm de, Marks, Engels, Lenin ve Moris Torez'in az bilinen veya yeni yeni meydana çıkarılan metinlerini yayınlamaya ayrılmıştır.

Şimdi de en yakın gelecekle ilgili plânlara bir göz atalım. «Defterler»in gelecek sayısının yazıları hazır. Bunlarda, Enstitünün Paris Komünü hakkında düzenlediği bilimsel kolokviumun bir özeti var. Ona ayrıca değineceğiz. İşte bir hazır yazı daha! 1921 yılının Aralık ayında Marsilya'da toplanan Fransız Kompartisinin Birinci Kongresi toprak sorunu tezlerini kabul etmişti. Bunlar partinin köy programı olmuştu. Lenin bu programı iyi karşılamış, ancak bazı yargılarını eleştirmişti. Şimdi köy sorunu ile ilgili, derginin büyük bir kısmını kaplayacak bir yazı yayınlanacak. Geçmişte partinin bu soruna ilişkin tutumu neymiş, neler değişmiş, politikasındaki yeni durumlar nedir; bütün bu sorunlara, Merkez Komitesi'ne bağlı Toprak Komisyonu'nun yardımıyla etraflı bir şekilde cevap veriliyor. Bundan sonra ele alınan konu, Fransa işçi sınıfının durumundaki yeniliklerdir. Aydınlatılması için hazırlıklar yapılmakta, özel tarihsel ve sosyolojik araştırmalara girilmektedir.

Yukarıda da belirttiğimiz gibi Enstitü sadece araştırma çalışmalarıyla yetinmiyor. Özellikle genç işçiler, üniversite öğrencileri, öğretmenler ve bilim işçileri arasında geniş ölçüde propaganda çalışmaları da yapıyor. Ne yolda? Çeşitli yollarla. Ve belki en etkili de, canlı tartışmalarla geçen konferanslar düzenlemesidir. Konferanslar, tanınmış parti adamları, büyük bilginler tarafından veriliyor. Bu çalışmalar da Enstitünün şarına uygun. Ve bunlara «tarihsel-politik» çalışmalar denebilir. V. İ. Lenin'in 100. yıldönümü dolayısıyla düzenlenen toplantılardan, bugün işçi hareketinin amaçları uğrunda savaşıma Lenin idelerinin nasıl yardım ettiğini göstermede yararlanılmıştır. Benzeri toplantılar, teqrinin iyice öğrenilmesine de, karşı-görüşlerin, örneğin, Pompidu ve Şaban Delmas'ın «yeni toplum» sloganlarının delillerle açığa vurulmasına da ve bu «yeni

toplum»a yeni sosyalist toplum isteği ile karşı konulmasına da yardım ediyor.

Bu türlü toplantılar, genellikle Enstitünün konferans salonunda yapılıyor. Bu, büyük bir salondur. Fernan Leje'nin renkli muazzam «kurucular» levhası salonu süslemektedir.

BAşLICA ARAÇ

Enstitü, bilimsel kolokviumlar düzenlemeye büyük önem veriyor. Başkan Jorj Knanö'ye göre, teorik bilgilerin derinleşmesi için bu, en etkili bir yoldur, «çalışmalarımızın başlıca aracıdır». Enstitü'nün kurulmasından bu yana geçen kısa süre içinde bir hayli kolokvium düzenlenmiştir. 1966 yılında: 1936'daki Halk Cephesi; 1967 yılında: Oktobr Devrimi ve Fransa; 1969 yılında: İkinci Dünya Savaşı'nın nedenleri ve sonuçları; 1970 yılında: Fransız Kompartisinin 50. yıldönümü ile ilgili olarak düzenlenen kolokviumların materyallerinden, her biri derin ve etraflı bir araştırma sayılan kitaplar hazırlanıp yayınlanmıştır.

Uluslararası tartışmalar metodundan ne derecede etkili olarak yararlanıldığına kendim tanık oldum. Enstitüde, Paris Komünü kolokviumunun oturumları yapılıyordu. Kolokviumda, FKP yöneticileri, tanınmış Fransız bilim adamlarından büyük bir grup, Sovyetler Birliği, Macaristan, Çekoslovakya ve diğer sosyalist ülkelerden temsilci vardı. Tartışmalara, Sosyalist Parti yöneticilerinden Gi Mole de katıldı ve Sosyalist Araştırmalar Enstitüsü'nün Başkanı sıfatıyla konuştu.

Doğrusu ya, kolokviuma giderken, bunca yeni şeyler öğreneceğimi sanmıyordum. Çünkü Komün üzerinde pekçok söz söylenmiş, pekçok yazı yazılmıştı. Marksizmin kurucuları bu konuda, sözün tam anlamıyla her komünist için gerekli temel bilgiler hazinesi olan dâhiyane eserler yaratmışlardı. «Göklere kahramanca hücumun 72 günü», işte artık yüz yıldır etraflı araştırmaların konusuydu. Paris Komünü'nün 100. yıldönümünün kutlanmasıyla ilgili pekçok yeni araştırmalar ve yazılar yayınlanmıştı. Okuyucular dergimizin ikinci sayısında, Prag'da düzenlenen «Paris Komünü»-nün 100. yıldönümü» konusundaki konferansla ilgili yazıyı hatırlarlar. Bu konferans başarısını büyük ölçüde, bu konuyu en iyi tanıyanlardan biri ve çok sayıda araştırmaların yazarı olan Jak Düklo yoldaşın parlak konuşmasına borçludur. Bilimsel bakımdan gayet yararlı konferanslar Moskova'da ve diğer sosyalist ülkelerin başkentlerinde de verilmişti ve en sonunda da, Komünün 100. yılı tamamlanırken Fransız Kompartisi Merkez Komitesi Paris'te geniş bir uluslararası konferans düzenlemişti.

Enstitünün düzenlediği kolokvium bütün bu yaratıcı çalışmaların onkırı lâıyk bir devamıydı. Komünün tarihsel yeri konusunda Jorj Konö'nün yaptığı giriş konuşmadan sonra kolokviuma katılanlar, Jan Gakon, Viktor Joanes ve Moris Muasonie'nin «Komün, devlet ve demokrasi» konulu

raporunu dinlediler. Bunu, Gi Bes ve Jan Brüs'nın «Komün ve kültür», Jan Elenştayn ve Rolan Lerüa'nın «Komün ve Enternasyonalizm» başlıklı raporları izledi. Bütün raporlar ve konuşmalar ilginçti. Komünün tecrübesi bugünkü görevlerle, işçi hareketi savaşının bugünkü dönemiyle bağlantıyordu. Aynı savaşçı ruh, konferanstaki yabancı konukların özlü konuşmalarında da seziliyordu. Genellikle Komün'ün geniş bir uluslararası etkisi görülüyordu. Kolokviyum Jan Düklo yoldaşın gayet güzel bir kapanış konuşmasıyla sona erdi.

Sözün kısası bilimsel kolokviyum, «Defterler»in bundan sonraki sayısına, ya da özel sayısına materyal verirken, hiç şüphesiz, Komün hakkındaki görüşlerin derinleşmesine de hizmet edecektir.

İlginç bir ayrıntı daha: Oturumlar Lüksemburg sarayında yapılıyordu. Bilindiği gibi Fransa Cumhuriyet Senatosu oturumlarını burada yapar. Kolokviyuma katılanların ricası üzerine komünist senatörler, dinlenme saatlerinden birinde bir gezi düzenlediler. Gürültülü bir kalabalık, sarayın gencerek bir memurunun mihmandarlığında, binanın nasıl kurulduğu, buradan geçen tarihsel kişiler, Napolyon Bonapart'ın burada neler yaptığı vb. hakkında anlatılanları dikkatle dinleyerek salonları gezdi. Ama bu gezinin en hayret uyandırıcı tarafı, kolokviyuma katılanların merkez koridorlardan birinde ağır mermer kaidelere konmuş iki büstle yüzyüzü gelmeleri idi: Sağda Gambeta'nın, solda Tier'in büstü. Komünarların «Uğursuz ciçe» dedikleri Tier, kahramanlıklarla dolu Komün günlerinin saygı ile anıldığı ve Komün cellâtlarının lânet edildikleri bu binada yaşamış. O ve devamcılar, Jan Düklo'nun kapanış konuşmasında «Komün düştü, yaşasın Komün» diyen sözlerinden sonra Lüksemburg sarayının konferans salonunda coşkun ve sürekli alkışları duysalardı, muhakkak ki dış gıcırdatırlardı.

MEMURLARI OLMAYAN ENSTİTÜ

Enstitü hakkında daha pekçok şey söylenebilir. Ama önce yayınladığı kitaplara değineyim. Hâlen Moris Torez'in, Oktobr 1923'e kadarki dönemi kapsayan eserleri yayınlanmaktadır. Bunlar toplu eserleridir. Ayrıca seçilmiş eserleri ve derlemeler de yayınlanmaktadır.

«Fransa'nın sosyalizme giden yolu» adlı ünlü kitap Enstitünün en önemli teorik eserlerinden biridir. Kitabın yazarları, Moris Torez'in «Tayms»e verdiği mülâkattan (17 Kasım 1946) yirmi yıl sonra, FKP'nin çağsal Fransa koşullarında sosyalizme geçiş yolları hakkındaki temel teorik hükümlerini sistemleştirmişlerdir. Bu kitap, komünistlerin mevzilerinin doğru olarak anlaşılmasına, komünistlerle sosyalistler arasında dialog ve tartışmalar yapılmasına çok yardım etti. Ve bir sıra yeni teorik araştırmalar düzenlemeye de özendirdi. Enstitünün başka bir ilginç kitabı da «Direnişte Fransa Komünist Partisi» adlı kitaptır. Aslında bu, Fransa'da

direnış hareketinde Kompartinin rolünü etraflı bir biçimde aydınlatan ilk monografidir. Yirmi kadar yazarı arasında tanınmış pek çok tarihçi ve direniş hareketinin bellibaşı yöneticileri bulunmaktadır.

50 bin ciltlik kitabı bulunan Enstitü kitaplığından da söz etmek yerinde olur. Burada Fransız Kompartisi ve işçi hareketi tarihine ait pek çok kitap vardır. Değerli belgeler de az değildir. Parti protokolları ve diğer arşiv materyalleri korunmaktadır. Onun için Sorbon'nun otoritelı birçok profesörü üniversite öğrencilerini uğraştıkları konularla ilgili olarak bu kitap-lığa yollamaktadırlar. Buraya Sovyetler Birliğin'den, Kore Demokratik Halk Cumhuriyetin'den, Mogolistan ve Çekoslovakya'dan bilginler, Amerika Birleşik Devletleri'nden bazı profesörler, Oksford ve Kembriç'ten araştırmacılar da geliyormuş.

Joanes yoldaşa çoktan bir soru sormaya niyetleniyordum. Bunu sezmiş:

– Ne kadar memurumuz bulunduğunu sormak istediğinizi daha ilkten anladım. Cevap veriyorum: teknik işlere ait birkaç işçiden başka memuru-muz yok veya yok gibidir, dedi.

Meseleyi açıklığa kavuşturuyoruz. Görölüyor ki, Enstitünün dayandığı başlıca kadrolar burada gönüllü olarak çalışıyorlar. Bunlar genellikle öğrenim müesseselerinde okutmanlık yapan komünistler ve parti davasın-dan yana olan bilginlerdir, enstitünün ricası üzerine şu veya bu araştırma işini yapmaktadırlar. Ve profesyonel tarihçi olmaları da şart değil. Örne-ğin Paris Komünü hakkındaki konferansta Albay Rol-Tangi'nin konuşması pek büyük ilgi toplamıştır. Enstitü, direnişin bu tanınmış örgütçüsünden, Komünün askeri sorunları üzerine bir rapor okumasını rica etmiş. Rol-Tangi yoldaş konu ile yakından ilgilenecek gayet özlü bir konuşma hazır-lamış ve şimdi de bu alandaki araştırmalarına devam ediyormuş.

Enstitünün belirli konuları işlemesi yarınki bilim işçilerinin bilimsel yönde biçimlenmesine hizmet etmektedir. Örneğin, Jermen Viıyar lise öğret-meniymiş. Özel bir ihtisası da yokmuş. Tarihin 1939–1942 yılları dönemini incelemesini rica etmişler kendisinden. Kadın bu işe merakla sarılarak çalışmış ve bu dönem hakkında ihtisas sahibi olmuş. Ve şüphesiz, bütün elde ettiklerini Enstitüye vermeyi kendine bir borç biliyor. «Enstitü'nün eserleri» arasında, «Münih'ten Vişı'ye» adlı kitabı yayınlanmış. Bu kitapta Jermen Viıyar, neden «Münih Fransa'nın yenilgisinin gölgesi olduğunu» ve o zamandaki Dışişleri Bakanı J. Bone'nin, «Almanya, Tuna kumlarına itil-meli, orada mutlaka Rusya ile çatışacaktır» sözleriyle özetlenen, idareci çevreler politikanın neden ulusal felâketle sonuçlandığını gayet inan-dırıcı bir şekilde ortaya koymuştur.

Böyle örnekler az değil. Enstitünün yetiştirdiğı uzmanlar arasında araştırmalara katılmış işçiler de vardır. Viktor Joanes bunu şöyle özerli-yor: «Biz en geniş çevrelerden insanları Enstitü çalışmalarına çekiyor ve müttefik ediniyoruz».

Her bilim kurumu gibi, üstelik Marksist bir kurum olan Enstitü, dış ülkelerdeki bilim merkezleriyle sıkı ve çok yönlü ilişkiler kurmadan yaşayamaz. Moskova'daki SBKP Merkez Komitesi'ne bağlı Marksizm-Leninizm Enstitüsü ile, ADC, Polonya, Çekoslovakya ve Rumanya'nın bilimsel araştırma kurumlariyle, İtalya'da, «Gramsci», Belçika'da «J. Jakemot» enstitüleriyle, Londrada «Marksizm Tudey» dergisinin redaksiyonu ile ve keza sosyalist partilerin Sosyalist Araştırmalar Enstitüsü veya Amsterdam'da İşçi Hareketi Enstitüsü'yle materyal değiş-tokuşuna, sorunların ortaklaşa incelenmesine çoktan başlamış bulunuyor. Ve müdür:

— Tabii, «Barış ve Sosyalizm Problemleri» dergisiyle de, diyerek sözünü tamamlıyor.

Evet, gerçekten, dergimizin «Moris Torez» Enstitüsü ile çoktan ve iyi ilişkileri var. Biz onun verimli çalışmalarını büyük bir ilgi ile izlemekte ve Fransız Marksistlerinin enerjik kolektifine yeni başarılar dilemekteyiz.

G. Şehnazarof

Temel devrimci güçlerin eylembirliği

Dünya sosyalist sistemiyle kapitalist memleketlerdeki işçi hareketi ve halkların ulusal kurtuluş savaşının meydana getirdiği zamanımızın üç temel devrimci gücü kavramı çağımızın politik pratiğine sağlamca yerleşmiştir.

Bunlara niçin temel güçler deniliyor? Her şeyden önce, emperyalizm en ağır darbeleri bunlar indirdikleri için. Çağımızın aktüel sorunlarının çözümü, dünyanın değiştirilmesi ve yenilenmesi onlara bağlı olduğu için. Sorunun cevabı bununla bitmiyor. Çağımızda (faşizme ve ırkçılığa karşı hareket, barış taraftarları hareketi gibi) belirli bir devrimci yüküme sahip olan diğer yığınsal hareketler ve politik akımlar da vardır. Bu hareketlerin potansiyeli ötekiler kadar önemli değildir, başarıları dünya devrimci sürecinin sonuç belirleyici üç gücünün zaferlerine bağlıdır.

Biz bu yazımızda, temel devrimci güçlerin, ortak düşman emperyalizme karşı, hedeflerine ulaşma savaşındaki eylem birliklerinin yön ve biçimlerini gözden geçireceğiz.

Önce bazı genel metodolojik noktalar üzerinde duralım.

Bu devrimci güçlerden her biri, yalnız kendisine özgü birtakım özgül sorunları çözmekte, bundan başka, öteki güçlerle eylemlerde bulunmak suretiyle ortak hedefler uğrunda savaşmaktadır. Ordunun savaş birliklerinden biri, ödevini başarıyla yerine getirdiği zaman, diğer birliklerin de ileri hareketine yardım etmiş olur. Bu yüzden, yukarıda yaptığımız ayırım, yani kendine özgü sorunları ile ortak hedefler uğrunda savaşma ayırımı bir dereceye kadar şartlıdır elbette. Fakat teorik incelemeyi kolaylaştırma bakımından yine de uygundur.

Zamanımızın temel devrimci güçleri kavramından, bunların iç yapılarını soyutlaştırarak, her birini bir bütün olarak anlıyoruz. Bundan başka, her biri son derecede karmaşık toplumsal oluşumlardır. Örneğin dünya sosyalist sistemi, gelişme ve yeni toplumu kurma alanlarında değişik aşamalarda bulunan devletleri birleştiriyor. Kapitalist memleketlerdeki işçi hareketinin bileşimi ve düzeyi birbirinin aynı değildir. Bu hareketin bir bölümü reformist sosyal-demokrasinin etkisi altındadır. Uluslararası komünist hareketini meydana getiren partiler, sosyal yapıları, yığınsallıkları, politik etkileri, tecrübeleri vb. bakımından birbirlerinden birhayli farklıdır. Ulusal kurtuluş hareketi gibi bir devrimci gücün yapısı ise daha da karmaşıktır, buna cinsleri çok çeşitli politik akımlar girmektedir.

Marksizm-Leninizm teorisini öğrenenler için hazırlanan bu serinin ilk yazısı bundan önceki sayımızda (Yeni Çağ, sayı 8, 1971) yayınlanmıştır.

Teorik ve pratik hatalardan kaçınmak için, bu iç ayrımların, karmaşıklık ve çeşitliliğin gözönünde bulundurulması gerekir. Örneğin «halkların ulusal kurtuluş savaşı yeni bir aşamaya girmiştir» tezinin her Asya, Afrika veya Lâtin Amerika ülkesi için doğru olduğu söylenemez. Bu yeni aşamadan kasıt, ulusal kurtuluş hareketinin bütünüyle gelişme yönü, tarihsel eğilimidir.

Şu da unutulmamalı ki, temel devrimci güçlerin, hâlâ geçerli deyimiyle kolları ayrılması, bunlar arasında birtakım aşılmaz engeller bulunduğu anlamına gelmez. Böyle olsa, bunların eylembirliği de söz konusu olamaz. Ayrı ayrı devrimci kollar belirgin niteliklere sahip olmakla beraber, bunlar, eski dünyayı yıkmak ve onun yerine yeni, âdil toplumu kurmakla ödevli birtek muazzam bir gücte birleşen üç koldur.

Dünya devrimci sürecinin, bütün çeşitliliğine rağmen, birtek ana yönü vardır. Devrimci hareketin şu veya bu birlikleri, bugün ya da yarın, içeriği ve hacmi bakımından değişik hedeflere ulaşabilirler. Fakat tarihsel plânda, onların eylemi, tüm insanlığın genel dâvası olan ve toplumsal gelişmenin tüm gidişi boyunca objektif olarak hazırlanan ödevin çözümüne, yani kapitalizmden sosyalizme geçişin başarılmasına yöneliktir.

Dünya devrimci sürecinin bütün problemlerine Marksist-Leninist açıdan yaklaşım, bu süreci çeşitli güçlerin eylemlerinin gelişigüzel bir harmanı olarak değil, tarihin yasal hareketi olarak anlayış temeline dayanır. Ve bize her şeyden önce bu prensip, zamanımızın temel devrimci kollarının bağıntısı sorusuna verilecek cevabın bilimsel ölçütünü vermektedir. Bu olmadan, onların eylem birliğinin somut yön ve biçimlerinden söz etmek, mümkün olsa bile, zordur.

Devrimci hareketin birliklerinden her birinin yeri, onun çözmeye çalıştığı ödevlere, sosyal temeline, yani bu ödevlerin amaçladığı hedeflere ulaşma yolunda yürüyen ya da hâlâ geçerli deyimiyle bunların iletkenleri olan toplumsal sınıf ve tabakalara en dolaysız biçimde bağlıdır.

Bu açıdan, dünya sosyalist sistemi ile kapitalist memleketlerdeki devrimci işçi hareketi, tabiatları bakımından, aynı tiptendirler. Bu demektir ki, bunların sınıfsal kökenleri ve iletkenleri birdir: işçi sınıfıdır; ideolojileri birdir: Marksizm-Leninizmdir; hedefleri birdir: sosyalizm ve komünizmdir. Her iki devrimci gücün bu ortak yanları kuvvetlenmekte ve sosyalizm ülkelerinde yeni toplum kuruluşunu yöneten ve kapitalist memleketlerde işçi sınıfının mücadelesine önderlik eden komünist ve işçi partilerinin tüm uluslararası komünist hareketi çerçevesi içinde aktif olarak işbirliği yapmalarında örgütsel ifadesini bulmaktadır.

Aynı tipten oluş elbette tamamiyle uygunluk anlamına gelmez. Proletaryanın ve dünya sosyalist sisteminin devrimci savaşları arasında fark vardır.

Bu fark sosyalist devrimin zaferinden önce ve sonra işçi hareketindeki gelişmenin değişik yanlarını yansıtmakta, dolayısıyla de, her iki devrimci gücün içeriklerinde, eylem koşulları ve biçimlerindeki başlıca özellikleri ortaya koymaktadır.

Kardeş partilerin kolektif dokümanlarında dünya sosyalist sistemi, uluslararası işçi sınıfının başlıca kazanımı ve eseri olarak nitelendiriliyor. Bu belirleme de, iki devrimci güc arasındaki ilişkinin karakterini yansıtıyor. İşçi hareketinin yarattığı dünya sosyalizmi onun en ileri ve en güçlü birliğidir. Sosyalist sistemin çerçevesi, dünya ülkelerinde devrimin birbiri ardından üstün gelmesine bağlı olarak genişliyor, âdeta devrimci gücün biri diğerine akıyor ve yeni bir nitelik kazanıyor. Proletaryanın kapitalist toplumda ezilen ve sömürülen sınıf olmaktan çıkarak sosyalist devletin yönetici gücü haline gelmesi, bütün diğer sonuçları peşinden getirdikten başka, onun gücünü de kat-kat artırıyor.

Bir başka deyişle, dünya sosyalist sisteminin öncü rolü, doğal olarak şu objektif etkene dayanıyor: Devrimci işçi hareketinin bu savaş birliği, tarihsel zorunluk sonucunda hepsinden daha çok ilerlemiştir, ortak hedefe doğru yol açmıştır, en büyük olanaklara sahiptir ve bütün dünyada sosyalizmin zaferi dâvasına en önemli katkıda bulunmaktadır. Sovyetler Birliği'nin devrimci harekete dayanak olma rolünü de aynı objektif nedenler hazırlamıştır.

SSCB, sosyalizmin ilk ve en güçlü ülkesidir; yeni dünya kuruculuğunun en ileri mevzilerinde yer alan Sovyet halkı, gelişmiş sosyalist toplumu yaratmıştır ve şimdi komünizmin maddi-teknik temelini kurmaya çalışmaktadır. Kardeş partiler de, devrimci yığınsal savaşı yönetmede büyük bir tecrübe elde eden, Marksist-Leninist teoriyi yaratıcı biçimde geliştiren ve enternasyonal ödevini ardıcıl olarak yerine getiren Lenin'in partisi SBKP'nin büyük otoritesini değerbilirlikle belirtmektedirler.

Anti-komünistlerin ve anti-sovyetlerin iddialarına rağmen, Sovyetler Birliği'nin dünya devrim sürecindeki rolünün artmakta olduğuna, teorik formüller değil, hayatın kendisi, anti-emperyalist hareket pratiği tanıklık etmektedir.

Dünya sosyalizminin oynadığı rolün önemle belirtilmesi, uluslararası işçi hareketinin diğer büyük birliğinin hiç de küçümsenmesi demek değildir. Tam tersine, iki karşıt sosyal-ekonomik sistemin çarpışması ne kadar şiddetleniyorsa, kapitalist memleketlerde devrimci işçi hareketinin gelişmesi insanlığın kaderi bakımından o derecede büyük bir önem kazanmaktadır. İşçi sınıfı, sermayeye karşı mücadelede emeğin çıkarlarını azimle savunarak, savaşına kuvvet vererek, örgütlülüğünü artırarak, halkın diğer emekçi sınıf ve tabakalarını kendi etrafında birleştirerek kapitalist düzene içten hissedilir darbeler indirmekte ve uluslararası kuvvetler oranında büyük değişiklikler yaratması doğal olan köklü sosyal-ekonomik dönüşümleri yaklaştırmaktadır.

Şunu da ekliyelim ki, ön saflarında işçi sınıfının savaştığı yığınsal demokratik hareket, yeni bir dünya harbinin bertaraf edilmesinde ve emperyalist saldırganlığına karşı direnmede, uluslararası durumu kesinlikle iyileştirme mücadelesinde gittikçe büyüyen bir rol oynamaktadır.

Dünya sosyalist sistemi ile devrimci işçi sınıfı, sınıfsal tabiat ve hedefleri bakımından aynı hareketin iki bölümü oldukları halde, halkların ulusal kurtuluş hareketi sorunu daha başka bir karakter göstermektedir. Gerçi bu savaş da nihayet işçi hareketinin kaynaklarında yatan aynı nedenlerden, yani gelişmiş burjuva devletlerinde yalnız emekçi sınıfları sömürmekle kalmayıp, koskoca kıtalar halkları üzerinde sömürgecilik ve yeni-sömürgecilik egemenliğini de pekiştiren sermayenin ezgici karakterinden doğmaktadır.

Ortak düşmanın varlığı, işçi hareketi ile ulusal kurtuluş hareketini birbirinin doğal müttefiki yapmıştır. Birincisinin çıkarları emperyalist yayılışın bütün biçimlerinin yokedilmesini gerektirmektedir; çünkü bu yok etmek, bütün ulusların hürriyet ve hak eşitliğiyle ilgili sosyalistlerin isteklerine uygun olmakla kalmıyor, sermayeyi de zayıflatıyor, onun eşkiyaca talan alanını sınırlıyor ve onu ekonomik gelişmelerinde geri kalmış memleketlerin soyulması pahasına varlığını sürdürme olanağından yoksun ediyor. Bunun gibi, kapitalizmin kalelerinde tekeller egemenliği temelini sarsılması ve hele bu egemenliğe devrim yoluyla son verilmesi, ulusal kurtuluş hareketinin hedeflerine daha çabuk ve çok daha az sancıyla ulaşılmısına yardım ediyor.

Ne var ki, bütün bunlar teslim edilmekle beraber, artık belirli durumda devrimci güçlerin sosyal tabiatına bağlı esaslı ayrımları görmezlikten gelmek de olmaz. İşçi sınıfı, harekete daima kayıtsız-şartsız, sık sık da ulusal kurtuluş devriminin temel itici güçlerinden biri olarak katılsa da, bu devrimin tekbaşına taşıyıcısı değildir. Bu devrim, karakteri itibariyle, daha başlangıçta, ulusal burjuvazi de dahil olmak üzere en geniş sosyal tabakaları kapsamaktadır. Ve iç çatışmadan ziyade dış çatışma, yani uluslararası veya devletlerarası (!) çatışma biçimi almakta ve hiç değilse başlangıçta, mevcut mülkiyet biçimine, üretim ilişkilerine ve maddi nimetlerin dağıtım tarzına dokunmamaktadır.

O halde bunlar ancak belirli bir sınıra kadar mı müttefikler?

Bundan 70 yıl önce, dünyanın bölüşülmesi bittiği ve emperyalistçe yeniden-bölüşülmesi başladığı, Ekim'in pislikleri yok edici fırtınası

(!) Tabiidir ki, ulusal bağımsızlık savaşı, kompradorların, yani kaderleri emperyalizme bağlı olan ve ulusal çıkarları satan yerli büyük sermayecilerin, tüccarların, feodal aristokratların ve diğer benzeri tabakaların varlığına son vermeyi öngörür. Fakat bunlara karşı savaş bazan son derecede çetin de olsa, işin bu yanı ulusal kurtuluş devriminin, hiç olmazsa ilk gelişme aşamasında, esas içerik değildir.

henüz dünya üzerinden geçmediği, Londra-Siti centilmenleri Hindistan üzerindeki egemenliklerinin sarsılmazlığından şüphe etmedikleri, Volstriyt benkerleriye yere serilmiş olan Çin'e sermayeleriyle yayılmayı plânlaştırdıkları sıralarda, yukarıdaki soruya verilen olumlu cevap doğal ve yeterli kadar ümit verici görünüyordu. Ve Marksistler arasında birçokları bu soruya böyle cevap veriyorlardı. Fakat Lenin buna olumsuz cevap verdi: Hayır, yalnız belirli bir sınıra kadar değil! Emperyalizm tarafından ezilen halkların ulusal kurtuluş savaşını, eski sömürge dünyasının ulusal kurtuluş savaşını proletarya devriminin müttefiki olarak inceliyen Lenin şuna işaret etti: «... Dünya devriminin yaklaşmakta olan çarpışmalarında, yeryüzü halkının ilkönce ulusal kurtuluşa yönelen çoğunluğu kapitalizme ve emperyalizme karşı dönecektir . . . » (Toplu eserleri, c. 44, s. 38).

Gerçekten de sorunun özü şudur: Sömürgelerde ve bağımlı memleketlerdeki sosyal «alt tabakalar» anti-emperyalist harekete katılırken soyut bir ulusal gurur veya ulusal prestij fikrinden esinlenmemektedirler. Onlar içinde bulundukları durumu kesinlikle değiştirmeye, yoksulluktan, ezgiden ve adaletsizlikten kurtulma ümitlerini emperyalizm boyundüğundan kurtuluşa, ulusal bağımsızlığın elde edilmesiyle birleştirmektedirler. Yığınların bu öziem ve atılımları ulusal harekete derin bir sosyal öz ve anti-kapitalist yön kazandırmaktadır.

Bugün görüyoruz ki, hayat, V. İ. Lenin'in fikrini sadece doğrulamakla kalmamış, bunun toplumsal anlam ve önemini kat kat arttırmıştır. Dünyada tanık olmaya başladığımız devsel değişimler, kurtuluş devriminin sosyal devrime yükselmesini yalnız olası değil, aynı zamanda kaçınılmaz hale getirmiştir. Zamanımız koşullarında birçok önemli sosyal sorunun çözümü, emperyalizme ekonomik ve politik bağımlılığa karşı savaşa doğrudan bağlanmaktadır. Netekim, çoğu Lâtin Amerika ülkelerinde anti-emperyalist devrim aynı zamanda topraksal veya anti-feodaldır.

Politik bağımsızlığın elde edilmesi, halkın hayatında köklü bir dönüme temel olmakla beraber, ekonomik gerikalmışlığın giderilmesi, bilimsel-tekniksel devrim yüzylında ekonomik bakımdan gelişmiş memleketlerle az gelişmiş memleketler arasında durmadan derinleşen ayrımı yok edilmesi gibi ana sorunların otomatik çözümüne kendiliğinden yol açmaz. Yalnız sosyalizm yoluna — doğrudan veya birtakım ara basamaklarla — koyulmaktadır ki, gelişen memleketlere kendi ana problemlerini çözme olanağı verir. Bu gerçek, kurtuluş savaşına girişenlerin kafalarında gittikçe daha sağlam yer etmektedir. Bunun en iyi kanıtı da, bu harekette sosyalist yönelimli güçlü bir akımın belirmiş olmasıdır. Kapitalist olmayan gelişme yoluna girmeyi olası yapan asıl etken de dünya sosyalist sisteminin varoluşudur. Dünya sosyalist sisteminin varlığı, kurtuluşlarına kavuşmakta olan bazı memleketlerde proletaryanın zayıflığını veya yetersizliğini ilk zamanda giderir gibidir. Bütün bunlar, «devrimci savaş merkezi-

nin ulusal kurtuluş kesimine kaydırılması» ve «devrimci girişimin köylülere geçmesi» vb. gibi görüşler vasıtasıyla kurtuluş hareketini dünya sosyalizmine karşıt koyma yeltenişlerinin ne kadar zararlı olduğunu inandırıcı biçimde göstermektedir.

Ulusal kurtuluş hareketinin şimdiki aşamasının değerlendirilmesinde pek derinleşmeden, onun gelişmesinde dünya sosyalist sistemiyle, uluslararası işçi sınıfının devrimci savaşıyla yaklaşmasının ağır basan eğilim olduğunu tamamen haklı olarak söyleyebiliriz. Aralarında eylembirliği olanaklarının durmadan artması da bu yaklaşımdan doğmaktadır.

Marksist-Leninistler ulusal kurtuluş hareketinin tekeins olmadığını da gözönünde bulunduruyorlar. Öyle ki, bu harekette, sosyalist istekler ileri süren devrimci bir kanat olduğu gibi, emperyalist ezgisine karşı savaşırken henüz şu veya bu sosyal-ekonomik sistem yararına kesin bir seçim yapmamış bulunanların oluşturduğu kuvvetlice bir akım da vardır. Gelişmekte olan memleketlerin bir bölümü, kendi içlerinde sınıfsal çelişkilerin sertleşmesiyle ve içli-dışlı gericiliğin çevirdiği manevraların etkisi altında, yalnız ekonomik bakımdan değil, politik bakımdan da emperyalizme eğilim göstermeye başlamakta, bu memleketlerde iktidarda bulunan yerli burjuvaziye zamanımızın temel devrimci güçlerine cephe alan uluslararası burjuvazinin özgül bir çeşidine dönmektedir.

Emperyalizmin, şu veya bu kurtuluş hareketi birliğini dünya sosyalist sisteminden koparmak ve bu devrimci güçler arasına nifak sokmak maksadiyle, baskı, şantaj ve politik entrikalar için elde tuttuğu bütün araçları kullandığı da gözönünde bulundurulmalıdır. Yerli gericilik de aynı yolan yürümekte ve özellikle ulusal veya dinsel duyguları sömürerek anti-komünist kampanyalar açmaya, ulusal kurtuluş davasının en ardıcıl savaşçıları olan komünistlerin kovuşturulmasını kışkırtmaya çalışmaktadır.

Doğaldır ki, bütün bunlar, kurtuluş hareketinin bir bütün olarak objektif ilerici gelişme eğilimini değiştirmez ve bu hareketin belirli güçlük ve engelleri aşarak kendine yol açtığını gösterir.

Buraya kadar söylediklerimizin sonuçlarını şöyle genelleyebiliriz:

● Çağımız kapitalizmden sosyalizme devrimci geçiş çağıdır; bu geçişin esas örgütçüsü ve itici gücü uluslararası işçi sınıfı ve onun komünist öncüsüdür.

● Dünya sosyalist sistemi devrimci işçi hareketinin en güçlü ve ileri birliğidir; sermayenin hüküm sürmeye devam ettiği her yerde ulusal ve sosyal kurtuluş savaşını geliştirmenin doğal dayanağıdır.

● İnsanlığın geleceği, barış, ulusal bağımsızlık, demokrasi ve sosyalizm davasının zaferi sorunları, iki dünya toplumsal sisteminin, yani sosyalizm ile emperyalizmin çarpışmalarında çözülecektir. Bu çarpışmalarda, dünya

sosyalist sistemiyle, kapitalist memleketlerdeki devrimci işçi sınıfı ve ulusal kurtuluş hareketi doğal müttefikler olarak eylem göstermektedirler.

II

Bu genel teorik hükümler, temel devrimci güçler arasındaki ilişkiler pratiğine nasıl yansımaktadır?

Bilindiği gibi, Lenin üstüngelen sosyalist devrimin, uluslararası sosyal gelişmeyi, yeni toplumsal sistemin ekonomik ve sosyal ulaşımının örnek olmasından alacağı güçle etkiliyeceğine önemle işaret ediyordu.

Sosyal ezgiyi ve ulusal hak eşitsizliğini yokeden, ekonominin hızla gelişmesini, hayat düzeyinin, emekçilerin toplum ve devlet işleri yönetimine katılmalarının ve kültürün durmadan yükselişini sağlayan, kısacası yeni toplumsal düzeni kurmakta olan sosyalist ülkeler halkları, bütün dünyada kapitalist esaret sistemine karşı savaşta yığınları esinlemektedir. Örnek olarak etkilemenin, devrimci proletaryanın dâvasını gerçekleştirme uğrunda savaşanlara etkin bir yardım biçimi olduğunu ispatlamak gereksizdir. Çünkü asıl reel sosyalizm, yani yaratılmış ya da yaratılmakta olan sosyalizm, Marksist-Leninist teorilerin doğruluğunu ve sosyalist ideallerin gerçekleştirilebilir olduğunu en iyi ve canlı biçimde göstermektedir.

Devrimler, elbette tıpatıp bir «örnek gereğince» yapılmaz. Devrimler, uzlaşmaz sosyal çelişkilerin alabildiğine gerginleşmesi ve patlamasının, sömürülen sınıfların sömürücü sınıflara karşı savaşının, yani her şeyden önce iç etkenlerin eylemi sonucudur.

Fakat örnek, tarihin de tanıklık ettiği gibi, devrimci hareketi hızlandırıcı bir rol oynayabilir. Netekim, SSCB'nde ulusal sorunun başarıyla çözümünün halkların kurtuluş savaşı üzerinde yaptığı büyük etkiyi tamamiyle değerlendirmek zordur. Rus imparatorluğunun, ahalişi alabildiğine gerilik ve yoksulluk içinde yüzen eski ulusal uç diyarları, yalnız bir kuşağın hayatı boyunca gerçekleştirilen dönüşümler sayesinde, gelişmiş ekonomi ve kültüre sahip olan ve birçok göstergede en gelişmiş kapitalist devletleri de geride bırakan sosyalist cumhuriyetler haline geldiler. Ve bu cumhuriyetler, dünyanın dört bucağından, bu hârikulâde ulusal uyanışın kaynaklarını öğrenmeye, örnek ve ibaret dersi almaya koşan insanların ziyaret yerleri oldu.

Bununla ilgili olarak, örnek vermenin önemini akıllar üzerinde duygusal ya da bir başka deyişle propaganda amacını güden etkiye indirgemeyi düşünmenin bile doğru olmayacağını belirtmek isteriz. Örnek ancak bir tecrübenin canlı eseridir ve tecrübeyi tekrarlıyacak olanın yanılmamasına, doğru yolu isabetle seçmesine yardım eder.

Sovyetler Birliği ve diğer sosyalist ülkeler halkları, yalnız yeni dünyanın ilk keşifçileri sıfatıyla edindikleri eşsiz tecrübeyi değil, kahramanca çalış-

malariyle yarattıkları maddi ve mânevi gücü de devrimci işçi sınıfının ve bütün emekçi insanlığın dâvası hizmetine sunmaktadırlar. Bu sayededir ki, daha şimdiden, yani emperyalizmin hâlâ önemli derecede insan gücüne ve maddi kaynaklara sahip olduğu zamanımızda, yeni bir dünya harbi açma yeltenişlerine karşı direnme, emperyalist yayılışını önleme, ulusal bağımsızlıkları kazanmaya ve sağlamlaştırmaya elverişli uluslararası koşullar yaratma vb. gibi hayati sorunların çözümü mümkün olabilmiştir. Yüksek vasıflı ve sosyalizm dâvasına sadık halk aydınlarına sahip olan, gericilikle ideolojik savaşa muazzam bir entelektüel kuvvet ayıran sosyalist ülkelerin Marksist-Leninist partileri, bu savaşın en ağır yükünü omuzlarında taşımakta ve komünizm biliminin yaratıcı biçimde geliştirilmesine büyük bir katkıda bulunmaktadır.

Dünya sosyalist sistemi, hem kendi iç rezervleriyle, hem de birçok ülkenin ve halkın kendisine katılmasıyla gitgide daha fazla güçlenmektedir. Bu güçlenme, tüm devrim sürecinin esas gelişme yönüdür. Devrimci güçlerin emperyalizme karşı savaşta son derecede etkili bir eylem birliği biçimi olan ekonomik, politik ve askeri yardımlaşma, bu güçlenme ödevine doğrudan bağlıdır.

Sovyet devletinin kuruluşunun ilk günlerinden itibaren Leninci Komünist Partisi, kapitalist memleketler proleteriyasına, emekçilerine, emperyalizmin boyunduğu altındaki halklara olabildiği kadar büyük ölçüde destek göstermeyi kutsal bir ödev sayagelmıştır.

Devrimci hareketi bu suretle destekleme bütün dünya sosyalist sistemi için gelenek olmuş, bunun ölçüleri zamanla kat kat artmış ve en çeşitli uygulama biçimleri ortaya çıkmıştır. Bugün bu destekleme, devrim dâvasının ardıcıl olarak politik savunulması, emperyalist saldırganlarla savaşan halklara silâh, gelişmekte olan devletlerde ulusal endüstriye temel olmak üzere sanayi donatımları sağlanması, vasıflı uzmanlar yetiştirilmesi vb. biçimlerinde gerçekleştirilmektedir.

Enternasyonal desteğin önemini Viyetnam örneğinde en belirgin olarak görmekteyiz. Netekim, sosyalist ülkelerin, bütün komünist ve ulusal kurtuluş hareketinin büyük ölçüdeki maddi ve politik yardımlarına dayanan kahraman Viyetnam halkı, Amerikan emperyalizminin saldırılarını başarıyla püskürtebiliyor. Son 16 yıl içinde, Viyetnam Demokratik Cumhuriyeti'nde, SSCB'nin teknik yardımlarıyla, bu cumhuriyetin ekonomisinde ve savunmasında önemli rol oynayan 150 kadar işletme kurulmuş ve işletmeye açılmıştır. Sovyetler Birliği'nin en az 50 şehrindeki enstitülerde ve diğer okullarda 10 bin kadar Viyetnamlı genç orta ve yüksek öğrenim görmektedir. Viyetnam Emekçiler Partisi yöneticilerinin defalarca belirttikleri gibi, Viyetnam halkının sosyalizmi kurmada ve emperyalizmin saldırılarını püskürtmedeki başarıları Sovyetler Birliği'nin kardeşçe yardımlarından ayrı düşünülemez.

Komünist ve İşçi Partileri 1969 Yılı Uluslararası Danışma Toplantısı, son on yıl içindeki toplumsal gelişme deneyini tahlil ederek, ana dokümanında şunları belirtti: «Kahraman Viyetnam halkının başarıları, zamanımızda bağımsızlık, egemenlik ve özgürlüklerini her suretle ve kesin olarak savunan ve geniş bir uluslararası destek gören halkların, emperyalist saldırganlığını bozguna uğratmalarının gittikçe daha fazla mümkün olduğunu göstermektedir.» Dünyada güçler oranını da belirleyen bu hüküm, devrimci hareket için dünya sosyalist sisteminin ne demek olduğunu en göze çarpar biçimde ortaya koymaktadır.

Kapitalist memleketler proletaryası, 1917 Oktobr zaferinden sonra genç Sovyet Cumhuriyeti'ni savunmaya girişerek çok değerli enternasyonalizm örnekleri vermiştir. Bu gibi ve benzeri eylemler burada tümüyle sayılamayacak kadar çoktur. Biz burada işçi sınıfının enternasyonal yardımının durmadan artan önemine dikkati çekmek istiyoruz. Bu da anlaşılır şeydir. Zira işçi sınıfının kendisi sayıca artmış, bu sınıfın kapitalist memleketlerde diğer emekçi tabakaları üzerindeki etkisi büyümüş, örgütlülüğü ve politik olgunluğu iyice gelişmiştir. Devrimci işçi hareketine sınıf savaşında çelikleşmiş tecrübeli komünist partileri öncülük etmektedir. Bütün bunlar işçi sınıfının sesini elbette güçlendirmekte, en geniş kamuoyu ona kulak vermekte, yönetici çevreler de onu gözönüne almak zorunda kalmaktadırlar.

İlkesel enternasyonalist mevzilerden yapılan eylemlerin bugün de büyük bir politik cesaret ve hattâ kişisel yiğitlik gerektirdiği söz götürmez. Burada, Fransız burjuvazisinin, kendi propagandasıyla alevlendirdiği şovinstik psikozuna rağmen, Cezayir harbine son verilmesinde direnen komünistleri bir de iftiralarla karalamaya kalkışmasını hatırlatmak yeterlidir. Bir başka örnek de verilebilir. Bugün Birleşik Amerika'da çok değişik kamuoyu çevreleri Viyetnam harbine son verilmesini istiyorlar. Ama uyanmaları yıllar sürmüş şimdiki «güvercinler» arasında «sahinler»le bir olarak komünistleri kovuşturanların «hain» diye yaftalanarak — her şeyden önce hunhar emperyalist saldırganlığına son verilmesini istediklerinden ötürü — kovuşturmalara uğradıkları bilinmektedir.

Ulusal kurtuluş hareketinin etkisi de kuvvetle artıyor. Bu hareketin uluslararası olayların gidişini aktif surette etkileme olanaklarından yoksun olduğu günler artık çok gerilerde kaldı. Şimdi durum değişti. Emperyalist esaretinden kurtulmuş olan birçok Asya ve Afrika memleketi artık politik bağımsızlıklarını sağlamışlardır, barışın ve uluslararası güvenliğin garantilenmesine, Amerikan saldırganlarının elbirliği ile dizginlenmesine gittikçe artan bir katkıda bulunmaya başladılar. Ulusal kurtuluş hareketi emperyalist sisteme birbirinden ağır darbeler indirmekte, böylelikle de yabancı kaynakları sömürmeye çalışan uluslararası tekellerin etki alanını daraltmaktadırlar. Son yıllarda, dünya, yabancı sermayenin kontrolündeki nice petrol kuyularının, madenlerin, sanayi işletmelerinin, bankaların

ulusal hükümetler tarafından millileştirildiğine tanık olmaktadır. Gelişme halindeki memleketler, kendi kuvvetlerine güvenleri arttıkça, Birleşmiş Milletler Teşkilâtı'nda ve diğer uluslararası örgütlerde, Sovyetler Birliği tarafından anlayışla karşılanıp hararetle desteklenerek, aktif bir mücadele yürütmektedirler.

III

Emperyalizme karşı savaşta devrimci güçlerin eylembirliği sorunu, Komünist ve İşçi Partileri 1969 Yılı Uluslararası Danışma Toplantısı'nın dikkat merkezinde yer alıyordu. Kardeş partilerin bu sorunu görüşmeyi gerekli saymalarının sebebi neydi?

Dünya devrimci hareketinin gelişmesi, bu harekete katılan birliklerin işbirliği yolunda yeni olanaklar açtı. Komünistlerin uluslararası forumu bu olanakları iyice incelemeyi ve bunların kullanılması yollarını belirlemeyi ödev edinmişti.

Bu sorunun esaslı olarak işlenmesi gereği, aynı zamanda emperyalizmin karşı-devrim stratejisindeki önemli değişikliklerden doğuyordu. Zamanımız koşulları içinde emperyalizmin politikasını (hele dış politikasını), dünya sosyalizmine, ulusal kurtuluş devrimlerine ve işçi hareketine karşı mücadelenin sınıfsal hedefleri belirlemeye, hem de geçmiştekenden çok daha fazla belirlemeye başladı. Bu olay Lenin'in şu fikrini doğrulamaktadır: «Bizim zaferlerimiz arttıkça, kapitalist sömürücüler de o nispete daha fazla birleşmeyi öğreniyorlar . . . » (c. 40, s. 244).

Dünya devrimci hareketinin bütün kollarının güçlenmesiyle ilgili problemlerin aktüelliği, bu hareket içinde ortaya çıkan çelişkilerin çözümü ve anti-emperyalist cepheyi zayıflatan güçlüklerin yenilmesi için yol ve biçimler aranmasından ileri gelmektedir.

Devrimci güçlerin işbirliği, emperyalizme karşı savaşta ittifakları, bütün sorunlardaki görüşlerin aynı kalıptan çıkmışçasına mekanik uygunluğunu veya birinin eylemlerini diğerinin gözükapalı kopya etmesini gerektirmez. Değişik sosyal karakterli güçlerin ve politik akımların bir araya geldiği anti-emperyalist hareket çerçevesinde şu veya bu çelişki ve görüş ayrılığı yalnız olası değil, aynı zamanda bazı ahvalde kaçınılmazdır. Tecrübe, doğru hareket edilmek şartıyla, bu çelişki ve görüş ayrılıklarının, esas devrimci güçler arasında bağlantıların oluşmasına, emperyalizme ve onun saldırgan politikasına karşı savaşla ilgili ana sorunlarda eylembirliğine engel olamayacaklarını gösteriyor.

Marksist-Leninistler, dünya kurtuluş hareketinin değişik birliklerinin eylemine ortam olan ulusal koşulların özgüllüğünü hesaba katma gereğini kabul etmekle, bunların kendine özgü karakterine ve erkinliğine saygı göstermekle beraber, ulusal ayrılık teorilerine karşı, özel çıkarların genel olanlarla, belirli bir duruma bağlı çıkarların uzun vâdeli olanlarla, ulusal

çıkarların enternasyonal olanlarla çatıştırılmasına karşı kesinlikle savaşmaktadırlar.

Zamanımızda emekçilerin enternasyanal dayanışma prensipleri günden güne daha büyük bir önem kazanmakta, devrimci güçlerin birliğinin ortak temeli olmaktadır.

Birlik hiçbir zaman kendiliğinden oluşmaz; açıkça belirlenmiş ortak ödevler etrafında meydana gelir ve ortak eylemler sürecinde sağlamlaşır. Bugün anti-emperyalist güçler, emperyalizme karşı savaşta somut bir ileri hareket programına sahiptirler. Komünistlerin son uluslararası danışma toplantısının dokümanlarında, temel devrimci güçlerdeki gelişmenin rol ve perspektifleri derinden derine tahlil edilmiş ve uluslararası alanda ortak eylemlerin önemli doğrultuları belirlenmiştir. Bunlar, bir dünya nükleer harbi tehlikesine karşı, nükleer silâhın yasaklanmasını, nükleer enerjinin sırf barışçı maksatlarla kullanılmasını amaçlayan bir barış savaşı yürütmek; emperyalist saldırıya hedef olmuş memleketlerle ve her şeyden önce Asya, Afrika ve Lâtin Amerika'da bağımsızlıklarını savunmakta olan halklarla dayanışma hareketini aktifleştirmek; neo-faşist tehlikeye karşı direnişi güçlendirmek, insan düşmanı ırkçı teorileri bütün biçim ve belirtileriyle demaske etmek, kapitalist memleketlerde tüm toplumsal hayatın demokratikleşmesi için mücadele etmek vb. gibi eylemlerdir.

Danışma toplantısının hazırladığı ve birleşik anti-emperyalist cepheyi kuvvetlendirmeyi hedef tutan uzak görüşlü ve gerçekçi program, ancak dünya komünist hareketinin, çağsal koşullarda bu cephenin çekirdeği, örgütçüsü ve esin kaynağı olabileceğini bir daha doğruladı.

Komünistlerin öncülük rolünü kabule dayanak olan objektif etkenler vardır. Komünist hareketi, emperyalizmle çatışan en ardıcıl savaşçının, yani işçi sınıfının iradesini yansıtmaktadır. Bu hareket çağımızın en etkili politik güçüdür ve dünyanın çoğu ülkelerinde eylemde bulunan 50 milyonu aşkın kişiyi birleştirmektedir. Tek sözle, komünist ve işçi partileri, toplumsal gelişmenin biricik bilimsel teorisi olan ve devrimci anti-emperyalist savaşın perspektiflerini görmelerine, doğru bir strateji ve taktik tesbit etmelerine imkân veren Marksizm-Leninizmle silâhlıdırlar.

Öncülük rolü, komünistlere, bütün devrimci güçlerin ortak dâvasıyla ilgili özel bir sorumluluk yüklemektedir. Emperyalizme karşı savaşta eylembirliğinin, her şeyden önce komünist ve işçi partilerinin, dünya sosyalist sistemi ülkelerinin güçlenmesine ve sımsıkı topluluğuna bağlı olduğu söz götürmez. Bu sorunun çözümü, sağ ve «sol» oportünizme karşı, devrimci teorimizden ve hareketimizin enternasyonalist mevzilerinden gerilemenin her türlüüne karşı ardıcıl bir mücadele yürütülmesini gerektirmektedir.

SBKP XXIV. Kongresi ve diğer kardeş partilerin yakın geçmişteki forumları, komünistlerin saflarının Marksizm-Leninizm ilkesel temeli üzerinde sıklaşma ve sağlamlaşması eğiliminin gelişmekte ve kuvvetlenmekte olduğunu göstermiştir. Kremlin'deki Kongreler Sarayı'nda toplanan 102 komünist ve işçi, devrimci-demokrat ve sol-sosyalist partileri temsilcileri, diğer partilerin forumlarına katılan birçok kardeş partiler heyetleri, ortak hedefler uğrundaki savaşta devrimci güçlerin sınıksız birleşme iradesini bir daha dile getirmişlerdir.

G. HİAS

RAKAMLAR VE KANITLAR

Dünya sanayi üretiminde sosyalist ülkelerin payının artışı:

1917	yüzde 3'ten az
1937	yüzde 10'dan az
1950	yüzde 20 kadar
1955	yüzde 27 kadar
1969	yüzde 39'a yakın

Yeryüzünün $\frac{1}{10}$ 18'ini ve dünya nüfusunun da $\frac{1}{10}$ 10'unu kapsayan Ekonomik Yardımlaşma Konseyi (EYK) üyesi sekiz memleket, dünya sanayi üretiminin yaklaşık olarak $\frac{1}{3}$ 33'ünü vermektedirler (bu pay 1950'de $\frac{1}{10}$ 17,8, 1960 yılında $\frac{1}{10}$ 28,4 kadardı).

Hâlen sosyalist ülkeler, gelişmekte olan devletlere, 2424 halk ekonomisi işletmesinin kurulmasında yardım ediyorlar. Bunlar arasında 45 demir-çelik ve renkli metalürji fabrikası, 584 elektrik santrali ve kömür madeni, 136 petro-kimya işletmesi ve rafineri, 112 yapı malzemesi üretim işletmesi, 209 tane de taşıt ve ulaştırma işletmesi vardır.

XIX. yüzyıl ortalarında proletarya 9 milyon kişi kadardı; XX. yazılın başında 30 milyon kişi oldu; 1960 ve 1970 yılları dönemecindeyse uluslararası işçi sınıfının toplam sayısı 540 milyon kişiyi aştı. Bunun 220 milyonu gelişmiş endüstrili kapitalist memleketlerdeki ücretli emek ordusudur. Gelişmiş kapitalist ülkelerde emek ücretiyle geçinenlerin nispi payı yüzde 79 kadardır.

Birinci Dünya Savaşı'ndan önce bütün ülkelerde 15 milyon kadar sendika üyesi vardı; şimdiyse bütün sendikalar 250 milyon işçiyi birleştirmektedir. Gelişmiş kapitalist memleketlerde sendikali işçilerin toplamı 70 milyondur. Proleter enternasyonalizmini benimsiyen ve uygulayan Dünya Sendikalar Federasyonu 100 ülkeden 150 milyon kadar işçiyi çatısı altında toplamaktadır.

Bütün kapitalist memleketlerde grevlere katılanların sayısı:

1965	36 milyon kişi
1968	57 milyon kişi
1970	64 milyon kişi

Bugün uluslararası komünist hareketi saflarında 50 milyon komünist vardır. Bunun 6 milyonu sosyalist olmayan memleketlerde, 3 milyondan fazlası da gelişmiş kapitalizm ülkelerindedir. Gelişmiş kapitalist ülkelerdeki sosyal-demokrat partilerin üyeleri 15 milyon kadardır.

Lâtin Amerika'da devrimci süreçlerin gelişmesinde proletarya gittikçe artan bir rol oynamaktadır. Bu kıta proletaryasının sayısı, tarım işçileri ve genel hizmetler emekçileri de dahil, 48 milyon kişiyi bulmaktadır. Bu proletaryanın savaşçı öncüsü komünist ve işçi partileri, saflarında hâlen 350 bin kişiyi birleştirmektedirler.

Birleşmiş Milletler Teşkilâtı'nın 1946 yılındaki Birinci Genel Kurul Toplantısında, Afrika problemleriyle ilgili hiçbir karar alınmış değildi. BMT Genel Sekreterinin ilk yıllık raporunda Afrika'dan sadece iki cümleyle söz ediliyordu. 1962 yılında BMT XVI. Genel Kurul toplantındaysa, Genel Sekreterin yıllık raporunun yüzde 42'si Afrika sorunlarıyla ilgiliydi; alınan kararların yüzde 20'si doğrudan doğruya, yüzde 12'si de kısmen bu kıtanın çıkarlarına değindi.

1960 yılında BMT XV. Genel Kurul toplantısında, SSBC'nin girişimiyle, sömürge ülkelere ve halklara bağımsızlık verilmesine ilişkin tarihsel deklarasyon kabul edilmişti.

Gelişmekte olan memleketlerdeki «Marksist olmayan sosyalizm»e Marksist yaklaşım

ROSTISLAV ULYANOVSKI

Marksist olmayan sosyalist akımlarla ilgili olarak «Barış ve Sosyalizm Problemleri» dergisinde yayımlanan eleştiri yazıları haklı bir ilgi uyandırdı. Bu akımlara bilimsel ve politik açıdan doğru bir yaklaşımın belirlenmesi, emekçilerin öncüsü olan ve halkın geniş tabakalarıyla ilişkilerinde bilimsel sosyalist dünya görüşünü kılavuz edinen partiye karşı tutumun açığa kavuşturulması gibi çok önemli bir problemin çözümü için önkoşuldur. Zira Marksist olmayan politik program ve teoriler şimdilik halkın geniş tabakaları üzerinde küçümsenemeyecek bir etki yapmaktadır.

Öte yandan, Marksist olmayan sosyalizmi eleştiri yazıları sütununun açıldığı ilk sayıda, Asya ve Afrika ülkelerindeki sosyalist akımlarla ilgili yazıların yayımlanması da tamamiyle doğaldır. Bu akımlar birçok Asya ve Afrika ülkesinde geniş ölçüde yayılmış olup, şimdiki dönemde bu ülkelerin politik hayatında öncülük rolü oynamaktadırlar. Ve bu, her şeyden önce sözü geçen kıtaların eski ve yeni dünyalarının mevzilerindeki küçük burjuva demokrasisinin rolünden farklı olarak, ilerici, anti-emperyalist ve devrimcileştiren bir roldür.

Gelişmekte olan ülkeler için — ki bu gelişme de onları Avrupa ve Asya'daki kapitalist devletlerden ayırdetmektedir —, genellikle anti-emperyalist ve demokratik olan, fakat şu veya bu ölçüde küçük burjuva fikirlerine, ardıcıl olarak da sosyalist fikirlere eğilim gösteren Marksist diyemeyeceğimiz sosyalist akımların büyük etkisi objektif bir zorunluktur ve içinde bulunduğumuz aşamada kaçınılmazdır.

Asya ve Afrika memleketleri, nispeten daha gelişmiş birkaçı da dahil, ekonomik, politik, sosyal ve düşünsel bakımlardan küçük burjuvalığın okyanusu durumundadırlar. Bunu, aralarında tedrici bir sınıf ayrışmasının göze çarptığı köylülerin ve şehir küçük burjuvazisinin muazzam sayı üstünlüğü belirlemektedir. Öyle ki, köylülerle şehir küçük burjuvazisi bütün nüfusun ⁹/₁₀ 80—90'ını meydana getirmektedir. Küçük burjuva dalgaları, oralarda hemen hemen hiçbir engele raslamadan yayılır. Daha çok milliyetçi ve anti-emperyalist yönelimli ve dinsel görüşlerle yoğrulmuş küçük burjuva ideolojisi, ne yandan baksanız, bu okyanusta yığınsal bilincin daha uzun zaman ağır basan biçimi olacağına benzer. Köylülerin ve şehir küçük burjuvazisinin önünde alabildiğine geniş bir eylem alanı vardır. Asya ve Afrika'nın birçok memleketinde bu tabakalara baş olabilecek güçler henüz olgunlaşmamıştır; burjuvazi ve işçi sınıfı daha kendileri küçük burjuva çevresinden kopmuş değillerdir ve hegemon rolü oynayabilmek için henüz zayıf ve hazırlıksızdırlar. Bu, henüz kapitalist olmamış

memleketlerin sosyal yapısının bir özelliğidir. Böyle ülkelerin bir kısmında kapitalizme hücum eden ve kapitalizmi istemeyen küçük burjuvazinin iktidara geldiği devletler kurulmuştur.

1

Marksistler için, Marksist sosyalizmin mi, yoksa Marksist olmayan sosyalizmin mi daha iyi olduğu, hangisinin hayale dayandığı ve geleceğin hangisine ait olduğu diye bir sorun yoktur. «Asya ve Afrika'da sosyalist görüşler» (*) başlıklı yazının sahipleri, bununla ilgili olarak, genellikle doğru düşünceler ortaya koymuşlardır. Fakat, bize kalırsa, bütün tartışma bu çerçevede kalmamalıdır.

Marksist olmayan sosyalizmin çeşitli (bazan ilkesel bakımdan çeşitli) akımlarının çağsal devrimci süreçteki rolü nedir? Bunlara karşı Marksist-Leninistlerin tutumu ne olmalıdır? Bu, bizce gelişmekte olan memleketlerde birtakım çeşitli sosyalist düşünce akımlarının geniş ölçüde yayılmasıyla ilgili olarak olağanüstü aktüellik kazanan karmaşık bir problemdir. Bu problemin çözümüne girişebilmek için, sömürge bağımlılığından kurtulmuş memleketlerin hâlen içinde bulundukları aşamanın sosyal-politik özlüğüne ve aynı zamanda onların daha sonraki gelişme perspektiflerinin belirlenmesi önemlidir.

Ne yazık ki, sözünü ettiğimiz yazıda bu soruna gereği kadar önem verilmemiş, Afrika ve Asya memleketlerinin kapitalist olmayan yoldan gelişmeleri sorunu bir yana bırakılmıştır. Biz, yazı sahiplerinin, ele aldıkları hayli geniş konuyu enine-boyuna inceleme iddiasından uzak olduklarını anlıyoruz. Fakat bu kıtaların Marksist olmayan sosyalizm problemini kapitalist olmayan gelişme perspektiflerinden kopuk olarak tahlil etme denemesini hiç de doğru bulmuyoruz ve bu konunun incelenmesine biz de elimizden geldiğince katkıda bulunmak istiyoruz.

Yazıyı kaleme alanlar, «ulusal kurtuluş devrimlerinin dünya proletarya devriminin ayrılmaz bir parçası haline geldikleri» kanısındadırlar. Titizlikle incelendiği zaman, bu fikrin tam olmadığı bu yüzden de yanlış olduğu anlaşılır. Lenin bununla ilgili olarak, *proletarya* devriminden değil, sosyal devrimden söz ediyor, bunları titizlikle birbirinden ayırıyordu. Gerçi her *proletarya* devrimi sosyal devrimdir, fakat her sosyal devrim *proletarya* devrimi değildir. Yazı sahiplerinin aktardıkları alıntılarda da görüldüğü gibi, V. İ. Lenin'e göre sömürge halklarının ulusal bağımsızlık savaşı, dünya devrimsel sürecinin bir parçası, dünyanın sosyal değişmesinde önemli bir andır, fakat dünya *proletarya* devriminin bir parçası değildir. Sosyalist devrim ve ulusal kurtuluş hareketi, objektif olarak müttefik olmakla ödevli, emperyalizmin kişiliğinde düşmanları ortak, çıkarları da ortak iki devrimci koldurlar. Aralarında işbirliği olanakları sonsuzdur.

(*) «Yeni çağ», 1971, sayı 6

Önlerinde yeni yeni ufuklar açılmaktadır. Zira, Lenin'in öngördüğü gibi, ulusal kurtuluş hareketi, politik bağımsızlık savaşının başlamasından sonra, eğer ardıcıl ve devrimciyse, kaçınılmaz olarak genellikle emperyalizme ve eninde sonunda kapitalizme karşı dönmektedir. Bundan ötürü, yazıda da haklı olarak belirtildiği üzere, Lenin her iki devrimci kolun «birleşmeleri» ödevini ortaya koyuyordu. Fakat ulusal kurtuluş hareketini dünya proletarya devriminin bir parçası saymak, her iki kolun birleşmesi değil, özdeşleştirilmesi ve bu arada dünya devrimsel sürecinin organik parçalarının nitel açıklığının ve dolayısıyla her birinin önündeki ödevlerin gözden kaçırılması demek olur.

Asya ve Afrika memleketlerindeki Marksist olmayan sosyalizm konusunda alınacak tutum, ulusal kurtuluş hareketi ile proletarya devrimi arasındaki bu bağlantıyı kavramaya büyük ölçüde bağlıdır. Eğer ulusal kurtuluş hareketi dünya proletarya devriminin bir kesimi ise, Marksist olmayan sosyalizmin kesinlikle reddi gerekir. Bunun aksi, gerçek sosyalizme, yani bilimsel sosyalizme yabancı görüşlerin proletarya sosyalist hareketine sızması anlamına gelebilir. Fakat ulusal kurtuluş hareketi sosyal devrimin kollarından biri olarak genel demokratik karaktere sahip bir hareketse ve emperyalizme, feodalizme, tekellere ve gericiliğe karşı geniş halk yığınlarının hareketiyse, bu takdirde Marksist olmayan sosyalizm akımlarının varoluşu tamamiyle yasalıdır. Bunlardan bazılarının — yani proleter olan ve olmayan emekçi yığınlarının ve bunların liderlerinden en iyilerinin sübjektif-sosyalist emellerinden esinlenen devrimci-demokratik akımların — sosyal ilerilik ve devrim taraftarları arasında bazan ağır basması bile mümkün olan kayıtsız-şartsız bir etkisi vardır ve olacaktır.

O halde gelişmekte olan memleketlerdeki Marksist olmayan sosyalist akımları her değerlendirmede, tarihsel gelişmenin belirli durumunun nitel özlüğü ve dolayısıyla hareketin stratejik hedefi çıkış noktamız olmalıdır. Sadece Marksist olmayan sosyalizm problemine değil, tümüyle ulusal kurtuluş hareketine yansıyıda bütün teorik farklar bu çıkış noktasında döşmektedir. Bütün devrimci anti-emperyalist güçlerle işbirliğini öngören Leninci doğrultu ile pratikte doğrulandığı gibi, objektif olarak proletarya öncüsünü tecride götüren doğrultu arasındaki ayrılık kavşağı da buradadır.

Kapitalist olmayan yol hakkındaki çağsal Marksist anlayış işte bu problemi Leninci ruhta çözmektedir. Bu anlayışa göre, kapitalist olmayan yolu seçmiş bulunan politik kuvvetler ve memleketler sosyalizme yönelmekte ve sosyalizme doğru yürümektedirler, fakat onların bugün sosyalizmi kurmakta oldukları söylenemez, çünkü bu maksatla gerekli objektif ve sübjektif — sosyal, ekonomik, kültürel ve politik — ön koşulları henüz yaratmış değillerdir. Kapitalist olmayan gelişme yolu, şimdiki aşamada,

genel demokratik dönüşümleri — sosyalist perspektif gözetilerek — geniş ve ardıcıl devrimsel gerçekleştirme yoludur. Bu yolda gelişme, daha sonra sosyalist aşamaya geçilmesini zorlaştıracak yeni engeller çıkarmamakta, tom tersine, bu geçişi kolaylaştıracak önkoşulları hazırlamaktadır. Kapitalist olmayan yoldaki dönüşümler, genellikle radikal küçük burjuva çevrelerinden çıkan güçler, ulusal-devrimci demokratlar tarafından yönetilmektedir. Onlar Marksizm-Leninizmden birçok şey öğrenmiş ve benimsemiş olsalar da ve en önemlisi, aralarından birçokları tarihsel gelişmenin bütün akışı gereği olarak bilimsel sosyalizmi öğrenmeye ve ona yaklaşmaya hazır bulunsalar da, Marksist-Leninist ideolojiyi bütünüyle benimseyememektedirler.

Kapitalist olmayan gelişme yolu *bütün* Asya ve Afrika memleketleri için universal ve zorunlu değildir. Fakat kapitalist olmayan geçiş aşaması, Asya ve Afrika memleketlerinden bazıları için artık ne ölçüde tarihsel gerçeklik olmuş ve sosyal ilerlemenin başlıca perspektifi haline gelmişse, devrimci ulusal-demokratik ideolojinin şu veya bu biçiminin oralarda daha uzun süre yönetici, hem de ilerici rol oynaması da o nispette tarihsel bir kaçınılmaz olmuştur.

Sözü geçen yazının yazarları, Marksist olmayan sosyalizmin mâsum bir aldanış veya bilinçli bir aldatış ürünü olduğunu kabul ediyorlar. Bu yüzden de, tarihsel gelişmenin genel hızına uygun bir süratle ortadan kaldırılması gerektiğini düşünüyorlar. Sosyalizm hakkındaki ve genellikle Asya ve Afrika'nın geleceğine ilişkin bilimsel olmayan anlayışların bertaraf edilmesinde kesin rol işçi hareketinin sosyalizmle birleşmesine düşmektedir. Bu kıtalarda sosyalizm, hiç kuşkusuz, bilimsel teorinin işçi hareketiyle birleşmesi temeli üzerinde kurulacaktır. Fakat, bugün Asya ve Afrika memleketlerinin sosyalizme doğru ne gibi adımlar atabilecekleri üzerinde düşünüldüğü zaman, bilimsel sosyalizmin işçi hareketiyle birleşmesi gereğinin — bu ödev büyük ve çözümleyici önem taşımasına rağmen — çerçevesi içinde sıkışıp kalamıyacağımız açıkça anlaşılır. Asya ve Afrika memleketlerinin çoğunda işçi hareketi son derecede zayıftır, son derecede örgütsüzdür, küçük burjuva çevresine son derecede bağlıdır; bilimsel sosyalizmin pozisyonu da sadece bunlara güvenilebilecek kadar güçlü değildir.

Soruna gerçekçi, devrimci açıdan yaklaşım, sosyalizmin her yerde, yalnız ilerici işçi sınıfının kişiliğinde bulabileceğimiz ideal materyalle değil, objektif gerçekliğin devrimciye verdiği eksikli materyalle de kurulması gerektiğini gösteriyor. Bu, birçok Asya ve Afrika memleketinde sosyalizme doğru ilk pratik adımların, proleter olmayan emekçi yığınları, köylüler, ön-proletarya ve yarı-proletarya ile atılabilmesi demektir. Bu yığın, objektif olarak, bilimsel sosyalizmi bütünsel bir dünya görüşü olarak henüz benimsiyecek yetenekte değildir, fakat sosyalizme kendiliğinden-gelme

eğilim göstermesi ölçüsünde, sermayeye pratikte karşı durması ölçüsünde bilimsel sosyalizmi giderek anlaması ve sınıf bilincine ulaşması mümkündür. Birçok Afrika ve Asya memleketinde herhalde daha uzun yıllar sahnedi inmiyeceği anlaşılan küçük burjuva görüşlerinde (ki bizim kanımızca, sözünü ettiğimiz yazıda bu görüşlerin halk üzerindeki etkilerinin derinliği önemsiz gösterilmiştir), Marksistler, gerçek sosyalizmin filizlerini keşfetmekte ve bunları desteklemektedirler. Bizce işte bu tutum daha doğrudur. Bu tutum, ulusal-demokratik partilerin, özellikle bunların sol gruplarının, Marksist olmayan ulusal sosyalizmden bilimsel sosyalizme doğru yürüyebilecekleri ve nihayet savaş sürecinde ve çelişkileri bertaraf etme sürecinde onu benimsiyebilecekleri görüşüne dayanmaktadır.

Ulusal sosyalizmin sol akımlarından bilimsel sosyalizme doğru bu geçiş olanağı, hiçbir ahvalde küçümsenmemelidir. Halbuki, Asya-Afrika memleketlerinde bütün proleter olmayan sosyalist akımlar, bu olanağı küçümsemekte ve sosyalizmle kapitalizm arasında bir «üçüncü» ya da «orta» yol aramaya kalkışmaktadırlar.

2

Asya ve Afrika memleketlerinde sosyalizm şiarları altında eylem gösteren düşünsel-politik akımların türlü görünüşleri içinde akı karadan ayırabilmek için, bunları bilimsel olarak tasnif etmek gereklidir. Sözü geçen yazıyı yazarlar bu hususta birçok ilginç gözlemler ortaya koymuşlardır. Bu gözlemler özellikle devrimci-milliyetçi plâtfomu devrimci-demokratik veya gerici-bürokratik plâtfoma yansıtmaktadır. Her iki kıtanın bazı ülkelerinde, öncelikle Endonezya'daki politik evrim, buna benzer bir tahlille yeteri kadar açıklanmaktadır. Fakat yazıda sunulan tasnif, bize kalırsa, gereğinden fazla ayrıntılıdır, isabetsiz yanları da vardır ve zaman zaman sınıfsal açıya dayanılmamaktadır. Örneğin «gericibürokratik» yönelti, kimbilir neden, burjuva değil, küçük burjuva sosyalist teorilerinin çeşitlerinden biri olarak gösterilmiştir. Düşünsel-politik akımların hem memleketlere göre, hem de kronolojik olarak gereğinden çok daha geniş tutulması, bunların sistemleştirilmesini güçleştirmiş, üstelik bu tasnife-çağsal teorilerin yanısıra — bunların başlangıcı ve hazırlık dönemi olan ve hâlen artık geçmişe malolmuş bulunan akımların da katılması güçlüğüleri büsbütün artırmıştır. Bize göre, bu tasnif denemesinde, Marksist literatürde bu alandaki gelişmeler yeterince dikkate alınmamıştır.

Sosyalist teorilerin sınıfsal anlamı, şüphesiz ki onların bilimsel tasnifinde bir ölçüt (kriter) hizmetini görür. Birçok memleketlerin, gelişme yolunu seçmeleri için reel olanaklara sahip oldukları günümüz koşullarında, düşünsel-politik doğrultuların sınıfsal anlamı, şu temel sorunun cevabında olanca açıklığıyla belirmektedir: Şu veya bu politik plâtfom iki egemen dünya sisteminden — sosyalizm ya da kapitalizm — hangisine dönüktür?

Bu ölçüde hareket ederek, Asya ve Afrika memleketlerinde yaygın proleter olmayan sosyalist teoriler arasında, bizce, üç ana doğrultu ayırabiliriz:

1. Burjuva eğilimlerini «sosyalist» görüş ve şiarlar ardında gizliyen, Batı Avrupa ve Amerikan burjuvazisinin övücüsü ve bazan «demokratik sosyalizm» dedikleri sağcı anlayışlarla bağdaşık teorilerden yararlanan ulusal reformizm. Ulusal-reformizm, kapitalizme değil, yalnız XIX. yüzyıl kapitalizmine karşıdır, ve sosyalizm, devletin tanzimci rolü ile her şeyden önce ekonomik ilerlemenin sağlanması olarak kabul edilmektedir. Ulusal-reformizm, bilimsel sosyalizme açıkça karşı çıkmaktadır. Senegal, Kenya ve diğer bazı Afrika memleketlerinde birtakım yönetici partilerin ideolojisi işte bu yönelimlidir.

2. Çağsal küçük burjuva ütöpik sosyalizmi. Bunun temsilcileri, sosyal adaleti, ilkel cemaat komünizmi prensiplerinin çağsal toplum üzerinde yayılması biçiminde anlamaktadırlar. Köylü ütöpik sosyalizmi, halk ideallerine ve «genel eşitlik» prensibine bağlılığıyla, sosyal adaletsizliklere tahammül göstermemesiyle, çağsal kapitalizmi sübjektif-sosyalist açılardan şiddetle eleştirmesi ve burjuva reformist hayallerini reddetmesiyle ulusal reformizmden ayrılmaktadır. Bununla beraber, köylü ütöpik sosyalizmi temsilcileri, sosyal adalete ulaşmanın gerçek yolları anlayışından ve bilimsel görüşlerin rolünü kavramaktan uzaktırlar. Bu temsilciler, bilimsel sosyalizmi, onun sınıf savaşına ve proletaryanın yöneticilik rolüne ilişkin teori ve pratiğini, Asya ve Afrika memleketlerinin özgül koşullarına uymadığını, sınıf savaşının bu memleketler halklarına yabancı olduğu gerekçesiyle reddediyor, sosyalizmi «ulusal birlik»e, cemaat hayatı geleneklerine dayanarak kurabileceklerini iddia ediyorlar.

Küçük burjuva ütöpik sosyalizmi içsel çelişkilidir. Sosyal adalet ideallerine bağlılığı, sermayeden nefreti, onu devrim hakkındaki bilimsel anlayışlara doğru itmekte, fakat bir yandan Marksizm-Leninizme güvensizliği ve bazan da yarı-düşmanca tutumu ulusal reformizme yaklaşmasına ortam hazırlamaktadır. Bu eğilimlerden biri kaçınılmaz olarak ağır basmakta ve eninde sonunda küçük burjuva ütöpik sosyalizmi nitel erkinliğini yitirmekte, öteki düşünsel-politik doğrultular yatağına dökülmektedir. Marksist-Leninistlerin dileği, bu küçük burjuva ütöpik sosyalizmi temsilcilerinin bilimsel sosyalizm yönünde evrimmeleridir.

Tanganaika Afrika Ulusal Birliği Partisi'nin ideolojisi böyle bir evrimenin örneğidir. 1967 yılı başında kabul edilen Aruş Deklârasyonu, Afrika koşullarında sınıf savaşının varlığını ve sosyalizmde politik egemenliğin sınıfsal karakterini kabul etmektedir. Bu belge, Afrika Ulusal Birliği Partisi'nin ulusal-devrimci demokrasiye doğru yönelişini saptamaktadır.

3. Ulusal veya devrimci demokrasi ideolojisi Asya ve Afrika memleketlerinde ulusal-sosyalist akımların en ilerici sol kanadıdır. Aslına bakılırsa,

devrimci-demokratik ideolojiyi ulusal-sosyalizmle tamamiyle özdeş tutmak doğru değildir, çünkü bu, artık ulusal-tarihsel gelişme yollarının olağanüstülüğü ve özgüllüğüne dair putlaştırılmış tasavvurların çerçevesine sığamayan bir akımdır. Ulusal-demokrasi, sınıf savaşının genel kapsamlı karakterinin kabulü, sosyalizmi emekçilerin iktidariyle gerçekleştirme gibi bilimsel sosyalizmin birçok fikirlerini benimsemektedir. Ulusal-demokratlar ardıcıl anti-emperyalist mevzilerde yer almakta ve hem dış gericilik, hem de iç gericilik kuvvetlerine karşı savaştan yana çıkmaktadırlar.

Sözü geçen tasnif, bizim düşüncemize göre, Asya ve Afrika memleketlerinde Marksist olmayan sosyalizmin değişik yönelimlerinin, bu memleketler için ana sorun olan gelişme yolları alanındaki mevzilerini belirleme olanağını vermektedir. Şöyle ki, ulusal-demokrasi, kapitalist olmayan gelişme yolundan yanadır; ulusal-reformizm kapitalizme eğilimlidir; küçük burjuva ütöpik sosyalizmi, henüz kendi gelişme yollarını seçmemiş, plânt-formlarını yeterli bir açıklıkla oluşturmamış politik kuvvetler için karakteristik olan bir orta durumu yansıtmaktadır.

Sözünü ettiğimiz yönelimlerin aşılmaz duvarlarla birbirinden ayrıldığını düşünerek bu tasnifi mutlak saymanın doğru olmayacağı doğaldır. Gerçekte bunların birçok ortak yanı vardır ve bundan ötürü de politik doğrultuları çabucak değişebilir, birinden ötekine geçilebilir. Anti-emperyalist savaşta bazı ortak hedeflerin, ulusal-tarihsel geleneklerin, özellikle kurtuluş hareketi geleneklerinin varoluşu onları birleştirmektedir. Bu yönelimlerin bir dereceye kadar ortak düşünsel temeli olan ve Asya-Afrika memleketlerinde düşünsel-politik çözümler aramanın bütün varyantlarında herhalde daha uzun yıllar ağır basacağı anlaşılan küçük burjuva görüşlerinin çok kuvvetli etkisi her üçü için de geçerlidir.

Fakat her ne olursa alsun, devrimci-demokratik ideoloji, gelişmekte olan memleketlerin politik hayatında özel bir yer almaktadır. Marksizmin şu veya bu hükümlerinin alınıp benimsenmesi ve çeşitli biçimde yorumlanması düşünce tarihinde elbette yeni bir olay değildir. Fakat bu süreç hiçbir zaman bu dereceye varmamış, ulusal kurtuluş hareketi üzerinde bu kadar olumlu ve devrimcileştirici etkiler yapmamış, onun ana gelişme eğilimlerini bugünkü kadar belirlememiştir.

Devrimci-demokratların görüşleri, «üçüncü yol» değildir. Ulusal-demokrasi, Asya ve Afrika memleketlerinde kapitalist olmayan gelişme yolunun ve sosyalist yönelim fikrinin en iyi taraftarlarının temsil ettikleri güçleri kendisinde birleştirmiştir. Birleşik Arap Cumhuriyeti'nde, Suriye'de, Somali'de, Gine'de, Birma'da, Kongo Halk Cumhuriyeti'ndeki yönetici partiler, diğer bazı ülkelerdeki birçok iktidar ve muhalefet partileri bu güçler arasındadırlar. Ulusal-demokratlar, çağımızda sosyalizme doğru belirli adımlar atılmadan ileri hareketin mümkün olmadığını anlayan, bu adımları cesaretle atan, yalnız anti-emperyalist değil, aynı zamanda anti-

kapitalist kesin eylemlere girişme yeteneğine sahip olan, burjuva ile uzlaşma eğilimlerine karşı savaştan ve birçok ilkesel sorunda bilimsel-sosyalizm mevzilerine yaklaşan bir devrimci gücü temsil etmektedirler.

Bugünün ve yarının çıkarları açısından işin en önemli yanı, ulusal-demokrasinin hâlâ Marksist olmayan bir akımı temsil etmesi değil, onun emperyalizme karşı, toplumsal sistem olarak kapitalizme karşı yürüttüğü pratik savaştır, devrimci-demokratların yeni toplumu yaratma yolundaki yapıcı eylemleridir. Ve Marksistler, devrimci-demokratik programları ve partileri işte bu açıdan değerlendirmektedirler.

Kapitalist olmayan gelişme perspektifi, komünist partileriyle ulusal-demokratik partilerin birlikté hareket etmeleri, aralarında bir savaş ittifakı kurulması problemini ön plâna getiriyor. Her ittifak, tarafların elbette karşılıklı çabasını gerektirir. Politik savaş, ulusal-demokratları, ilerici emelleri doğrultusunda yürürken, Marksist-Leninistlerin kişiliğinde biricik sağlam müttefiğe sahip oldukları kanısına götürmektedir ve daha da götürecektir. Bu birlik ve ittifakın zayıflaması bütün ilerici anti-emperyalist güçler cephesini zayıflatır. Bundan ötürü, ulusal-demokrasinin, sahip olduğu devrimci içeriği korumak ve pekiştirmek çabasındaki liderlerinin kendi memleketlerinin komünist partilerine güvensizlikten ve şüphecilikten vazgeçeceklerini, bu partilerin varoluş yasallığını, ideolojik ve örgütsel bakımdan erkin, fakat ulusal-demokrasi ve liderleriyle dost ve müttefik birer politik güç olarak gelişmelerini kabul edeceklerini beklemek mantığa uygun olur. Zira hem devrimci demokrasi ideallerine bağlılık göstermenin, hem de bilinçli proletaryaya ve onun partisine karşı yürümenin bir arada mümkün olabileceğini düşünmek zordur.

Birtakım memleketlerde alınan anti-komünist tedbirlerin, Marksist-Leninistlerle ulusal-demokratlar arasında, genellikle ilerici güçler arasında karşılıklı anlayış sağlanmasını zorlaştırdığı, hattâ geçici oldukları zaman bile ulusal-demokrasinin özlüğüne dokunmadan, ulusal kurtuluş devriminin gidişine dokunmadan geçmediği apaçık ortadadır. Fakat proletarya partileri duygusallığa kapılmıyor, objektif sınıfsal tahlili çıkış noktası yapıyorlar. V. İ. Lenin 1917 Temmuzunda şunları yazıyordu: «Devrimci proletaryanın, Bolşeviklerin yenilgiye uğratılmalarına yardım ettiklerinden, cephedeki kurşuna dizmeleri ve işçileri silâhsızlandırmaları tasvip ettiklerinden ötürü Es-er'lerden ve Menşeviklerden — deyiş uygunsu eğer — «intikam alacağını», karşı-devrim karşısında kendilerini desteklemekten «vazgeceğini» düşünmek en büyük hatadır. Sorunu bu biçimde ortaya koymak, birinci olarak, esnafça ahlâk anlayışlarını proletaryaya da aktarmak olur (çünkü *bu, dâvanın yararına*ysa, proletarya yalnız ikircimli küçük burjuvaziye değil, büyük burjuvaziye de her zaman destekliyecektir); ikincisi — ve en önemlisi — sorunun politik özünü «ahlâk dersi vererek» esnafça gölgelemeye kalkışmak olur» (c. 34, s. 13).

Lenin'in bu fikri tamamiyle doğrudur ve bağılı olduğu devrin çerçevesini de alabildiğine aşan ilkesel bir önem taşımaktadır.

Ulusal-demokrasi ile savaş ittifakı, Marksistlerin esnek davranmalarını, ulusal-demokratik partileri değerlendirmede peşin yargıya kapılmaksızın, pratik eylemlerini ölçü tutarak ve geçmişe değil, geleceğe bakarak hareket etme, çeşitli eğilim ve yönlerini ayırdederek onlarla değişik düzeylerde temas ve karşılıklı anlayış sağlama beceriği göstermelerini gerektirmektedir.

Birçok memlekette reel durum ve koşullar öyledir ki, ulusal-demokratik partiler ulusal kurtuluş hareketinde, kapitalist olmayan yoldan gelişmede yöneticilik rolü oynamaktadırlar ve iktidar partileridirler. Yöneticilik rolü problemi — ki komünist partileri ve ulusal-demokratik partiler için aynı derecede geçerlidir —, bu rolün kime ait olduğuna veya olması gerektiğine dair deklârasyonlarla değil, partinin fiili durumuyla, yığınlarla dayanma ve onların güvenini kazanma yeteneği ile çözülür.

Komünistlerin ulusal-demokrasiyle ittifakının, bunların birbirlerine katılmaları ve hele erkinliklerini yitirmeleri anlamına gelmediği ve gelececeği doğaldır; bu ittifak, koşulsuz da değildir, emperyalizme ve gericiliğe karşı, burjuva ulusal-reformizmine ve yeni-sömürgeciliğin iç dayanağı olan küçük burjuva oportünizmine karşı ittifaktır; ulusal-demokrasi çerçevesinde gerçek sosyalist akımların sağlamlaşması uğrunda ittifaktır. Komünistler, bilimsel sosyalizm teorisine kayıtsız-şartsız bağlılıktan ayrılmadan, yığınların bugün de ulusal-demokrasiye özgü olan ütöpic, sınıf-üstü düşünce unsurlarını geçıştirmelerine yardım etmekte, ulusal-demokrasinin ardıcılığa ters düşen tutumuna, uyuşmalara eğilim göstermesine vb. karşı savaşmaktadırlar.

Böyle bir ittifak, komünistlerle ulusal-demokratlar arasında çelişkiler olmadığı anlamına gelmez; ne var ki, emperyalizme karşı demokrasi için savaşın selâmeti düşüncesi bu çelişkilerin şimdiki aşamada öh plâna sürölmemesini gerektirmektedir. Gelecekte, tarihsel gelişmenin akışı içinde, bu çelişkilerin pek şiddetlenmeden ve uzlaşmaz nitelik almadan ortadan kalkması da olasıdır. Bu her iki tarafa, doğru bir tekcephe taktiğine, komünistlerin doğrultusunun ilkeselliğine ve esnekliğine bağılıdır. Tek sözle, bu ittifak geçici bir olgu değildir, süreklidir, uzun vâdelidir; ulusal kurtuluş devriminin genel demokratik aşamasında doğmuştur; sosyalist aşamada yaşaması ve sağlamlaşması sosyal ilerliğin objektif ihtiyaçlarına tamamiyle uygundur.

Bizce, çağsal koşullarda devrimci-demokrasinin Marksist olmayan sosyalizmine karşı Marksist-Leninist tutumun ne olması gerektiği problemine ilişkin en önemli teorik ve pratik yargılardan biri budur.

Türkiye Komünist Partisi Merkez Komitesinin Kararı

Türkiye Komünist Partisi Merkez Komitesi, Almanya Sosyalist Birlik Partisi'nin VIII. Kongresine TKP temsilcisi olarak katılan Birinci Sekreter Y. Demir yoldaşın raporunu dinleyerek, 26. 6. 1971 günü aşağıdaki kararı aldı:

ASBP'nin VIII. Kongresi Alman Demokratik Cumhuriyeti'nde sosyalizm kuruluşu yolunda tarihi bir aşamadır, sosyalist ülkeler topluluğunda ve bütün komünist pareketi içinde önemli bir olaydır.

TKP Merkez Komitesi, ASBP Birinci Sekreteri Erik Honeker, Politbüro Üyesi ve Bakanlar Kurulu Başkanı Vili Ştof yoldaşların milletlerarası olayların ve ADC'nin iç işleriyle ilgili sorunların derin bir Markçî-Leninci çözümlemesi eseri olan raporlarının ana hükümlerini ve Kongre'nin kararlarını kendi görüşlerine tamamiyle uygun bulur, destekler. Ve başlıca olarak şu noktaları belirtmeyi gerekli görür:

Almanya Sosyalist Birlik Partisi'nin dış politikada amacının sosyalizm kuruluşu için en elverişli dış şartları yaratmak, sosyalist Almanya'yı ve dolayısıyla sosyalist ülkeler birliğini kuvvetlendirmek, özgürlükleri uğrunda savaşan halkları desteklemek, ayrı ayrı sosyal düzenlerdeki devletlerin barış içinde yan yana yaşaması prensibini hayata geçirmek ve saldırgan emperyalizme karşı aktif mücadele etmekten ibaret olduğu VIII. Kongrece bir kere daha teyit edildi.

ASBP ve ADC hükûmeti, çağımızın başlıca devrimci gücü olan sosyalist sistemin ve dünya komünist hareketinin daha da güçlenmesi davasına önemli katkıda bulunuyor; kapitalist ülkeler işçi sınıfıyla milli bağımsızlıkları uğrunda savaşan halkları, devletleri, partileri var gücüyle destekliyor; çağımızın bu üç devrimci gücünün emperyalizme karşı birleşmesi uğrunda savaşıyor.

ASBP, milletlerarası komünist ve işçi hareketinde birliğin Marksizm-Leninizm ve proletarya enternasyonalizmi temeli üzerinde kuvvetlenmesi için, emperyalizmin hizmetinde olan bütün gerici akımlara karşı: nas-yonalizme, sosyal demokratizme, sağ ve «sol» revizyonizme karşı savaşıyor.

VIII. Kongre, Çekoslovakya olaylarından alınan derslerin milletlerarası önemini kaydederek, Alman Demokratik Cumhuriyeti ve müttefiklerini

Avrupa'da sosyalizme hiç kimsenin kastetmesine müsaade etmeyeceklerini belirtti.

Kongre, Çin yöneticilerinin bütün sosyalist ülkelere ve bütün Marksçı-Leninci partilere karşı yönelttiği üstün-devletçi, şövinist, anti-sovyetik politikayı şiddetle yermi. Bununla birlikte ASBP'nin prensip tutumunun, Alman Demokratik Cumhuriyeti'yle Çin Halk Cumhuriyeti arasındaki ilişkilerin düzelmesine ve emperyalizme karşı mücadelede işbirliğine uygun olduğunu belirtti.

Amerikan emperyalizminin doğrudan doğruya ve dolaylı saldırısına uğrayan Çin-hindi ve Arap halklarının temsilcilerine Kongre'de, özellikle yerli delegeler tarafından yapılan heyecanlı sempati gösterileri, bu halkların haklı davaları karşısında ASBP ve ADC'nin izlediği enternasyonalist politikaya bağlılığın canlı bir ifadesiydi.

Kongre, Sovyetler Birliği ve Polonya Halk Cumhuriyeti'nin Federal Almanya ile imzaladığı anlaşmaların biran önce onaylanmasını, Avrupa'da barışın ve güvenliğin sağlanması için başlıca etkenlerden biri olarak gösterdi.

Bütün Avrupa ülkeleri için olduğu gibi Türkiye için de bugün büyük bir önem taşıyan Avrupa güvenlik konferansının biran önce toplanması ve Alman Demokratik Cumhuriyeti'nin eşit hakka sahip bir Avrupa devleti olarak bu konferansta yerini alması dünya barışı için zorunludur.

Ekonomik ve politik pozisyonu gittikçe daha da kuvvetlenen, milletlerarası otoritesi artan Alman Demokratik Cumhuriyeti birçok Avrupa, Asya, Afrika ve Lâtin Amerika devletiyle diplomatik ilişkiler, bağlar kurmuştur. Avrupa'nın ortasındaki bu bağımsız, ekonomice gelişmiş devletin Türkiye tarafından tanınması, soyguna ve sömürüye yabancı dostluklara çok ihtiyacı olan Türk halkının menfaatlerine ve gerçek iradesine uygundur.

Alman Demokratik Cumhuriyeti'nin Feodal Almanya ile milletlerarası hukuk esasları üzerinde ilişki kurma isteği Kongrede yeniden teyit edildi. Federal Almanya'nın bu meseleyi hâlâ Almanya'nın «iç ilişkileri» saymasına E. Honeker yoldaşın verdiği susturucu cevap yerindedir.

Alman Demokratik Cumhuriyeti, Avrupa'da gerginliğin giderilmesi için Batı Berlin'le ilişkilerini normalleştirmeye çalışırken, bu şehrin belirli bir statükosu olduğu ve Federal Almanya ile hiçbir ilgisi bulunmadığı gerçeğinin önceden kabul edilmesi gerektiğini hatırlatmakla haklıdır.

Demokratik Alman Cumhuriyeti'nde sosyalizmin maddi-teknik temelini daha da gelişmesi, kuvvetlenmesi süreci hızla devam ediyor. VII. Kongreden sonra işçi sınıfının, köylü kooperatifçilerin, aydınların ve bütün emekçilerin gelişmiş sosyalist toplumun kuruluşu yolunda attıkları geniş adım-

lar, elde ettikleri başarılar ADC'nin her yönden kuvvetlenmesini sağladı. 1966—1970 beşyıllık plânının başlıca ödevleri fazlasıyla gerçekleştirildi. Sosyalist mülkiyet önemli derecede arttı. Sosyalist üretim ilişkileri gelişti, halkın moral ve politik birliği kuvvetlendi.

ADC sanayii 1965 yılında verdiği ürünleri şimdi 9 aydan az bir süre içinde veriyor. Sosyalist köy ekonomisinin maddi-teknik temeli gelişti ve genişledi. Köyde modern kollektif çiftlikler, büyük devlet işletmeleri meydana geldi.

Bir önceki beşyıllık plânın gerçekleşmesiyle ADC işçilerinin ve bütün ADC yurttaşlarının reel gelirleri arttı. Halkın maddi ve kültürel hayat seviyesi yükseldi. Yeni 1971—1975 beşyıllık plânı sosyalist Almanya'ya daha geniş gelişme perspektifleri çiziyor. Bu plânın başlıca amacı sosyalist üretimi yüksek tempolarla geliştirmek, bilimsel-teknik ilerlemeyi hızlandırmak, emek verimliliğini artırmak ve bu temel üzerinde halkın maddi ve kültürel hayat seviyesini daha da yükseltmektir. Yeni beşyıllık plânın, ASBP'nin Markçı-Leninci önderliği, ADC emekçilerinin yaratıcı gücü, sosyalist ülkelerle genişleyen ekonomik entegrasyon ve özellikle, Kongre'de sık sık ve coşkunlukla anılan Sovyet yardımları sayesinde başarı ile gerçekleşeceğine şüphe yoktur. ADC'nin şimdiye kadar elde ettiği başarılar ve bu başarıları sağlayan güçler onun gelecek başarılarının temeli ve garantisidir.

VIII. Kongre'nin genel havası ADC halkının maddi ve moral hayatındaki kalkınmayı pek güzel yansıtıyordu. Bu kalkınma ASBP delegelerinin, bütün kongre süresince azalmayan heyecanlarında ve sık sık enternasyonalistçe duygularında kendini gösteriyordu.

ADC emekçileri, Markçı-Leninci avangartları Almanya Sosyalist Birlik Partisi'nin önderliği altında gelişmiş sosyalist toplum yolunda sağlam adımlarla ilerliyor.

Delegemizin Kongre'deki konuşmasını benimseyen TKP Merkez Komitesi, parti örgütlerini ve parti üyelerini ASBP VIII. Kongresinin ana belgelerini öğrenmekle görevlendirir.

Türkiye Komünist Partisi Merkez Komitesi

A. SAYDAN

YURTTA

● 1961 Anayasasında değişiklikler yapan kanun 22 Eylülde Resmi Gazetede yayınlanarak yürürlüğe girdi. Böylece emekçi halkın, işçi sınıfının, devrimci aydınların uzun yıllar sürdürdükleri mücadeleler sonucunda elde ettikleri ve 1961 Anayasasına geçirdikleri özgürlükler aşağı yukarı 10 yıllık «yasal» bir varlıktan sonra tarihe karıştı. «Yasal» diyoruz, çünkü 1961 Anayasasının bazı demokratik hükümlerinin önemli bir kısmı uygulanmadı. Ne demokratik bir toprak reformu yapıldı, ne vergi adâleti kuruldu, ne de sosyal adâlete dayanan «sosyal devlet» anlamı hayata geçirildi.

Fakat işçi sınıfı ve öteki devrimci güçler, 1961 Anayasasına geçirdikleri grev, toplu sözleşme, gösteri ve yürüyüş gibi demokratik haklarına, emperyalizmin, işbirlikçi burjuvazinin bütün engellemelerine, bütün baltalama ve provokasyonlarına, sarı sendikacılığın, Maoculuğun, işçi ve öteki demokratik anti-emperyalist hareketleri yozlaştırma teşebbüslerine rağmen, sahip çıktı, büyük sermayeye, tekellere, patronlara ve emperyalizme karşı onları geniş ölçüde uyguladı. Bu hakların Anayasal niteliği, onların kullanılmasını kolaylaştırdığı gibi, bu haklara karşı çıkan gerici ve işbirlikçi iktidarların demaske edilmesini, anti-emperyalist, demokratik hareketlerin geniş halk yığınlarına yayılmasını sağladı.

1961 Anayasasının birçok demokratik özgürlüklerini kaldıran, sermayenin, emperyalizmin faşist diktaturasını sağlamlaştırmayı gözönünde tutan Anayasayı değiştirme tasarısı Meclis ve Senato'da konuşulurken, TİP temsilcisi, İbrahim Öktem gibi pek az sayıda CHP'liler ve Milli Birlik grubu, değişikliğe karşı çıktılar. Bunlardan çoğu oylamaya katılmadığından değişiklik tasarısı Mecliste 357 lehte, 2 aleyte oyla kabul edildi. Parti olarak, AP, CHP ve GP değişikliği desteklediler.

Tasarı Senato'da görüşülürken tabii senatör Mucip Ataklı ve Ahmet Yıldız Milli Birlik Grubu adına tasarının tümüne karşı çıktılar. Ataklı «bu değişiklikler geleceğin yeni hürriyet mücadelesinin tohumları olacaktır» dedi. Yıldız ise şunları belirtti: «Anayasa değişikliği egemen sınıfların isteklerini yansıtıyor. Hiç bir işçi ve memur sendikası tarafından benimsenmemiştir. En büyük kaygım bu değişikliğin ilerde yeni bir özgürlük savaşına, 1960 öncesinden daha geniş bir mücadeleye yol açmasıdır.»

Gerçekten de bütün yığınsal örgütler, istisnasız bütün sendikalar, birçok gençlik örgütü, bütün ilerici yurtsever aydın, yazar, subay ve basın değişikliğe karşı çıktı. Türk-İş'in başını tutan sarı sendikacılar bile bu genel akıma karşı duramadılar, işçi haklarının kısıtlanmasına karşı aldıklarını söylediler, hattâ Türk-İş Genel Sekreteri Halil Tunç, iktidarı «genel grev»le tehdit etmeye bile kalkıştı! Fakat 11. madde ile işçi haklarına genel ve temelden bir darbe vurulmuş olmasına, ayrıca Anayasa değişikliğinden hemen sonra TCK'nun bazı maddeleri değiştirilerek kanuna işçi sınıfına karşı 141 ve 142. maddeler cinsinden yeni yeni maddeler eklenmesine rağmen, Demirsoy-Tunç grubu serçe parmağını bile oynatmadı.

● İktidar, Anayasa değişikliğinden sonra ve değişikliklerin sağladığı yetkiye dayanarak mevcut kanunlarda değişiklikler yapmak üzere 161 yeni tasarı hazırlamaya koyuldu. Bunların hepsi de yenidir denemez. Kırk kadarı Demirel iktidarı zamanında Meclise sunulmuştur. Erim-paşalar iktidarı Demirel hükümeti zamanında hazırlanmış olan tasarıları benimsemiş ve onların kanunlaştırılmasını kararlaştırmıştır. Türk Ceza Kanunu'nun bazı maddelerini değiştiren ve Anayasa değişikliğinden hemen sonra kanunlaştırılan tasarı, Demirel hükümetinden kalma bir tasarıdır. İktidar anarşik hareketlere karşı tedbir alıyormuş gibi görünerek, işçi hareketini baltalamaya kalkışmıştır. «İzinsiz» grev yapanlara, «fabrikaları işgal» edenlere karşı on beş yıla kadar ağır hapis cezaları öngörülmektedir. «İzinsiz» gösteri ve yürüyüş tertipleyenlere de aynı ağır cezalar kesilebilecektir. Vali, kaymakam ve nahiye müdürü gibi idari âmirler gösteri ve yürüyüşleri 30 gün erteleyebileceklerdir.

Ayrıca yine Eylül ayında yürürlüğe giren «kaçan sanığı vur» tasarısı da Demirel hükümet zamanında hazırlanmış, Erim-paşalar iktidarı zamanında kanunlaştırılmıştır. Polise devrimci ve militan avında adam öldürmek gibi geniş yetkiler vermektedir. Bu gibi «kaçtı.» bananesiyle adam öldürme yetkisi, polise nazi Almanyasında ve faşist İtalya'da verilmişti. Polisin bu gibi yetkileri Franko İspanyasında da vardır.

● Anayasa değişikliği bütün burjuva partilerinin hemen hemen oy birliği ile kabul edildikten, sıkıyönetim iki ay daha uzatıldıktan kısa bir zaman sonra, Eylül'ün 29'unda cuntanın başbakanı Erim Meclis'te gündem dışı söz alarak AP'lilere çalakılıç bir saldırıya geçti. Erim AP'lileri «samiyetsiz»likle, 12 Mart muhtırasını şeklen kabul etmek, alttan alta ona karşı çıkmakla suçluyor, ordunun «büyük kamutanları»nın büyük bir gayretkeşlikle savunuyor, «12 Marta memleket ne için geldi? Bunun temeli üzerinde durup derin derin araştırma yapmak ve bir daha bu hale gelmemek için alınacak tedbirlerin ne olduğunu tesbit etmek lâzımdır.» diye AP'lilere tehditler savuruyordu.

AP yönetimi, memleketi emperyalizmin politik, ekonomik sömürü alanı haline getirdiği, anın askeri bloklarında kaldığı için yurdu iflâsa sürükle-

mişti. Ayrıca iktidarı sırasında, bir yandan büyük talan gruplarına ülkeyi soydurmış, faşist komandoculuğa yeşil ışık tutmuştu. Demirel iktidarı sırasında 34 işçi, sendikacı ve genç, gizli polis ve faşist komandolar tarafından öldürülmüştü. Erim-paşalar iktidarı parlamentodaki AP grubunu faşizmi yerleştirmek, Anayasayı sömürü düzenini sağlamlaştırma hedefi için kullanmak uğrunda AP yöneticilerinden hesap sormamış, 34 yurt-severin kaatillerinden hiç birini tutuklayıp mahkemeye vermemiş, aksine bir yandan kendisine baş danışman ilân ettiği Demirel'le kol kola Anayasayı gerici yönde değiştirmiş, sosyalistleri, devrimcileri, Atatürkcüleri, subayları, gençleri, Aksoy ve Sosyal gibi profesörleri sıkıyönetim mahkemelerinin eline teslim etmiştir.

İktidarla AP yöneticileri arasında Eylül ayında su yüzüne çıkan bu çatışmaların değişik sebepleri vardır. AP yöneticileri, evvelâ derin ekonomik bunalımların, enflasyonun, artan hayat pahalılığının halk yığınlarında yarattığı ve günden güne artan hoşnutsuzluğu Erim iktidarına, onun dayanağı paşalara ve Halk Partisine yıkarak temize çıkma taktiğini, özellikle «reform» lâflarının ortalığı kapladığı günlerde ortaya atmayı uygun bulmuşlardır. AP yöneticileri, karşı tarafın «özgürlük», «ulusal egemenlik» gibi demagojilerle, reform demagojileri ile halk arasında sempati kazanmalarını önlemek istiyorlar. Ap Genel Başkanı, AP gençlik kollarının Ankara toplantısında «en büyük reform siyasi reformdur. Halkın oyuna saygı göstermektir» gibi yuvarlak söz cambazlıklarıyla halkın oyunu çalmak, sonra da bu hırsızlama oylardan çıkan iktidarı halka karşı kullanmak taktiğinin kapalı bir savunmasını yapmış, sandık demagojisini reform demagojisine karşı kullanarak, geniş halk yığınlarının ekonomik yıkımdan duydukları derin memnuniyetsizliği iktidara yöneltme taktiğini kullanmakta kararlı olduğunu da göstermiştir.

● Bunalımların derinleşmesi, işbirlikçi burjuvazinin iktidarda olan ve olmayan kolları arasındaki çelişmeleri daha da keskinleştirdiği gibi, iktidardaki çelişmeleri de sertleştirmektedir. Eylül ayı içinde iki bakan hükûmetten istifa etti. Ulaştırma Bakanı Arık şahsi sebepler ileri sürerek çekildi. Fakat Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Topaloğlu'nun istifası ilgi çekiciydi. Topaloğlu yabancı petrol şirketlerine ve onların yerli ortaklarına karşı tedbirler almak istiyordu. Bunun için bakanlığında AP zamanından kalma bazı yüksek memurların değiştirilmesi gerekiyordu. Fakat cuntanın başbakanı Erim bu değişikliklere karşı çıktı. Topaloğlu bu şartlar içinde herhangi bir reformun yapılmayacağını ileri sürerek istifa etti. Böylece, Erim iktidarının ve «Yankı» dergisine verdikleri demeçlerle reformların mutlaka gerçekleştirileceğini ileri süren paşaların demagoji yaptıkları, Topaloğlu'nun istifasıyla resmen doğrulandı.

● Bunalımlar, CHP'deki çelişmeleri daha da derinleştirmekte gecikmedi. CHP Meclisinde Merkez Yürütme Kurulunun siyasal raporu görüşü-

lürken, 1961 Anayasasının hazırlanmasına katkısı bulunan Profesör Turan Güneş partinin politikasına yön veren İnönü ve arkadaşlarını ağır bir şekilde eleştirdi. Sıkıyönetimi, sıkıyönetim mahkemelerini, Koçuş'u, Erim'i ve paşaları da sert bir dille eleştiren Güneş, «Türkiye bugün rejim bunalımı ile karşı karşıya değil, toplum ve medeniyet bunalımı ile karşı karşıyadır» dedi.

Daha sonra söz alan Vedat Dalokay İnönü grubu ile iktidarı eleştirdikten sonra, «Türkiye'nin dünya içindeki yeri, dış egemen güçlerle tayin ve kontrol edilmektedir. Yüzde yedi milli gelir artışını bize Batı kapitalizmi empoze etmiştir. Yüzde yedi kalkınma hızı, bir «afyon hızı» olarak ortaya atılmıştır. Demirel yüzde 7 kalkınma hızını yüzde 4,5 düşürdüğü vakit, sömürülen sınıfların tepkisiyle karşılaşmış ve bu dengeyi bozdu. Bugün Türk toplumu uzlaşmaz sınıflar halindedir. Sağ ekonomik güçler, kurulu düzenden memnun ve fedakârlık yapmama kararında, sömürülen ve ezilenler de hakları için savaşıyorlar» dedi.

Genel başkan İnönü, gerek Güneş'in, gerekse Dalokay'ın sözlerini sert tepkilerle karşıladı.

● Eylülün 10'unda Türkiye Komünist Partisinin 51. kuruluş yıldönümü kutlandı. Anti-komünist histerinin kabardığı, darağaçları gölgelerinin belirlediği, burjuva düşünürlerin bile değerini inkâr edemedikleri bilimsel sosyalizme Erim ve arkadaşlarının balyozlarla saldırdığı, zindanların, sıkıyönetim mahkemelerinin devrimciler, yurtsever subaylar, gençler, profesörlerle dolup taşıdığı bugünlerde Türkiye Komünist Partisi'nin 51. yıldönümü daha büyük bir anlam ve önem kazanmaktadır. Bu önem yalnız kan ve terörün karanlık yolundan aydın bir meşale gibi geçen bir partinin yiğit ve yurtsever tutumundan ileri gelmiyor, bugünkü faşizm karanlığı içinde de TKP'nin emekçi halkımıza, ulusal ve sosyal kurtuluş için savaşanlara aydın çıkış yollarını gösteren siyasal bir örgüt olmasından ileri geliyor.

TKP'nin 51. kuruluş yıldönümünde tertiplenen toplantılarda partinin strateji ve taktikleri bilimsel sosyalizme, Marksizme-Leninizme, proletarya enternasyonalizmine bağlılığı belirtildiği gibi, gerek dünya, gerekse memleket ölçüsünde mevcut kuvvetler oranında meydana gelen değişiklikler ortaya kondu, bunların tahlili yapıldı, değişen kuvvetler oranına göre bilimsel sosyalizm temelinde taktik ve strateji tesbit edildi. Bu tesbitlerin başında faşizmi ve emperyalizmi yenmek için, yurtsever anti-emperyalist güçlerin, demokratik gelişme, barış ve sosyalizm prensiplerinin perspektifi ile çizilmiş ortak cephesi ve ortak programı gelmektedir.

● Ankara'da yapılan DiSK'e bağlı Maden-İş Sendikasının 20. Genel Kurul toplantısı memleket işçi ve sendika çevrelerinde, devrimciler arasında derin bir ilgi uyandırdı. Sendika yöneticileri verdikleri demeçlerde işçi sınıfının elde ettiği hakları savunmak, faşist yöntemlere karşı direnmek

ve işçi sınıfının birliğini, devrimci anti-emperyalist hareketin gücünü artırmak için gayret göstereceklerini belirttiler.

Faşist terör şartları altında Maden-İş sendikası Genel Kurul Toplantısı'nın yapılabilmesi, işçi sınıfının artan gücünü gösteriyordu. Bu gelişme yurttan geniş yankılar uyandırdığı gibi, uluslararası işçi hareketinde de olumlu tepkilere yol açtı. **Amerikan Oto, Tarım aleti ve Uzay** işçileri sendikalarından gelen mesajda özetle şöyle deniyor: «Sizinle ilişkimiz bulunmaktan iftihar duyuyoruz. Sizi, yalnız cesaretinizden ötürü değil, aynı zamanda Türkiye'de sosyal ve ekonomik adalet, siyasal özgürlük yolunda gerekli mücadeleyi sürdürdüğünüz için kutlamak isteriz.»

İrlanda'da Ulaştırma İşçileri ve Genel İşçiler sendikaları da Maden-İş'in Genel Kurul Toplantısı vesilesiyle, bu sendika ile dayanışmalarını belirten başarı telgrafları çekmişlerdir.

● Mersin Ataş Rafineresi işçilerinin Petrol-İş tarafından yönetilen grevi 20 Eylülde başladı. Hükûmet, Rafineriyi işleten İngiliz-Şel, Amerikan-Mobil petrol tekellerinin çıkarlarını savunmak maksadiyle Ataş grevini, ilkin 30, ikinci defa da 30 gün ertelemişti. Bu erteleme süreleri sona erdikten sonra Ataş grevi 20 Eylülde tekrar başladı. Petrol-İş, işden çıkarılan mühendis ve işçilerin işlerine geri alınmasını, işçilere üç, mühendislere altı aylık tazminat, ücretlere $\frac{0}{10}$ 20 zam istiyordu.

Erim hükûmeti grevi erteleme imkânlarını tükettikten sonra, Ataş işçilerinin grevini kırmak için petrol ithaline karar verdi. İtalya'ya 2,5 milyon dolar değerinde 111 bin ton petrol sipariş etti.

Mersin'de bir basın toplantısı tertipleyen Petrol-İş Başkanı İsmail Topkar, grevin ekonomik olduğu kadar politik olduğunu belirtti. «Yabancı petrol şirketlerine memleket kanunlarına boyun eğmeyi öğreteceğiz, yabancı petrol tekelleri zengin petrol kaynaklarına sahip olan Türkiye'yi üretici değil, pazar halinde tuttular. Bu duruma da son vermek lâzım» dedi.

Ne var ki, petrolü ve öteki doğal zenginliklerimizi emperyalist tekellerin elinden kurtarabilmek için anti-emperyalist, demokratik ve ulusal bir iktidarın varlığı şarttı. Savaş bu tarafa yöneltmeden ve bu gayeye ulaşmadan petrolümüzü ve öteki zenginliklerimizi emperyalizmin elinden kurtarmanın, pazar olmaktan çıkarak üretici bir ülke haline getirmenin imkânı yoktu.

Ataş işçileri, grev sonucunda, isteklerinden bir kısmını elde ettiler. Şirket ücretlere ilk yıl yüzde 10, ikinci yıl yüzde 15 zam yapmayı kabul ettiği gibi, grev sırasında işten çıkarılan işçilerin yeniden işbaşı yapmalarını da kabul etti.

Sendika çevrelerinde, daha büyük bir başarının elde edilmemesi, Türk-İş Genel Sekreteri Tunç'un greve karışması ile izah edilmektedir.

● Türk-İş yöneticileri, bu konfederasyonun sahibi bulunduğu «Akşam» gazetesinde dizgi, baskı ve tertip işlerinde çalışan 35 işçiyi işlerinden çıkardılar. İşçiler DISK'e bağlı Basın-İş sendikasına üyedirler. Aralarında 30 yıldan beri «Akşam»da çalışanlar vardır. Türk-İş'in ve «Akşam»ın patronları Halil Tunç ve Demirsoy, işçileri sendika seçme hürriyetlerini savundukları için işden çıkarıldılar. Böylece sarı sendikacılığın, en zorba patronun zihniyeti ile, yani sendikasını seçme hürriyetini savunan işçileri açlığa mahkûm ederek cezalandırma zihniyetiyle birleştiğini bir daha doğruladılar.

● Seydişehir'de kurulmakta olan Etibank Alimünyum Sanayii işyerinde çalışan işçilerin örgütlenmesi bir yandan patronların adamlarını, hükûmet polisini, bir yandan da sarı sendikacıları hareket geçirmiştir. İnşaatta çalışan işçiler günde 11 saat çalıştırıldıklarını, hafta tatili ücreti almadıklarını, bayram ve yıllık ücretli izinlerini kullanmadıklarını belirtmişler ve haklarını örgütlü arayabilmek için Yapı İşçileri Sendikasına üye olmuşlardır. Fakat patron, haklarını aramak için örgütlenen işçileri yıldırma maksadiyle aralarından ellisinin işine son vermiştir. İş yerine noter getirilerek öteki işçiler de sendikadan istifaya zorlanmıştır. Fakat işçiler istifaya yanaşmayınca sarı sendikacılar, patronun zorbaları, polisin de işbirliğiyle sendika binasını basmış, 518 üyenin giriş fişlerini çalmışlardır. Sendika Sekreteri Çetinkaya'yı da ölesiye dövmüşlerdir. Sendika binasının tabelasını alıp götürün iktidarın zorbaları, bu işleri gören ve protesto eden bir bakkalın dükkânını da tahrip etmişlerdir.

Gündüz gözüyle ve birçok görgü şahidinin önünde yapılan bu zorbalıklardan ötürü kimse tutuklanmamıştır.

● Maden-İş Sendikasının Ereğli Demir-Çelik fabrikasında aldığı grev kararı üzerine, idare ve Amerikan Kopers şirketi temsilcileri de lokavt ilân etmişlerdir. Lokavt kararı grev uygulandığı zaman yürürlüğe girecektir. DISK'e bağlı Maden-İş Sendikası, gündeliklerin ayarlanmasını ve işçilerin bazı sosyal haklarının kabulü ile iş güvenliğinin sağlanmasını istemiştir. İdare ve yabancı sermaye temsilcileri, bu istekleri reddettiklerinden mesele Uzlaştırma Kuruluna götürülmüştür. İdare ve Kopers temsilcileri uzlaştırma Kurulunun tekliflerini kabul etmediklerinden Maden-İş grev kararı almıştır. İdare ve yabancı sermaye temsilcileri lokavt kararı almalarına rağmen, sendika ile temaslara girişmek zorunda kalmışlardır.

● Batı Almanya'nın en büyük sendikalarından biri olan ve 4 milyon kadar maden işçisini örgütleyen IG-Metal, cuntanın başbakanı Erim'e gönderdiği bir telgrafla, IG-Metal kongresine davet edilen Türk sendikacılarına çıkış izni verilmemesini protesto etmiştir. IG-Metal yöneticileri Türkiye'de devrimci sendikacılara, işçilere yapılan baskıları şiddetle protesto etmekte ve tutuklanmış bütün sendikacıları serbest bırakılmasını istemektedir.

55 bin Türk işçisi Batı Almanya'da İG-Metale üyedir.

Eylül ayının dökümü, genellikle işçi hareketinin genişlemekte, gelişmekte olduğunu göstermektedir. Gelişme hem anti-emperyalist, yani politik, hem de ekonomiktir. Kanlı faşist diktatura ve sıkıyönetim terörü şartlarında işçi sınıfının ekonomik savaşları, normal zamanlardakine kıyasla daha çabuk politik savaşa dönüşmekte, hatta her ekonomik savaş işçi ve halk düşmanı faşist bir yönetime karşı direkt politik savaş niteliğini almaktadır. Bu durum ve işçi sınıfının sıklaşan, şiddetlenen politik ve politik nitelik kazanan ekonomik savaşları, anti-faşist, anti-emperyalist bütün güçleri esinlemekte, silâhlı kuvvetlerde, gençlik arasında ve aydın çevrelerde devrimci eylemlerin de kuvvetlenmesine, genellikle devrimci hareketin kalkınmasına yol açmaktadır.

● Devlet İstatistik Enstitüsünce yayınlanan aylık bültene göre, Nisan 1970 Nisan 1971 arasında hayat pahalılığı İstanbul ve İzmir'de $\frac{0}{0}$ 5, Ankara'da $\frac{0}{0}$ 13 artmıştır.

Toptan gıda maddeleri $\frac{0}{0}$ 17,5, toptan sanayi ham maddeleri ve yan mamulleri fiyatları genel olarak $\frac{0}{0}$ 23,2 artmıştır. Kimyevi ve tıbbi maddeler fiyatlarında artış $\frac{0}{0}$ 138,8'dir.

Kumaş fiyatlarında Ankara'da $\frac{0}{0}$ 35,5, İzmirde $\frac{0}{0}$ 47,2 artış kaydedilmiştir. Nebati gıda maddelerinde toptan $\frac{0}{0}$ 4,4, hayvan fiyatlarında $\frac{0}{0}$ 39,7, hayvan ürünleri fiyatlarında $\frac{0}{0}$ 12, sanayi yakacak maddelerinde $\frac{0}{0}$ 10,6, maden fiyatlarında $\frac{0}{0}$ 38,3, dokuma fiyatlarında $\frac{0}{0}$ 31,7, sınai ve madeni yağ fiyatlarında $\frac{0}{0}$ 40,1, yapı malzemesi fiyatlarında $\frac{0}{0}$ 13,4 oranında artış kaydedilmiştir.

İstanbul'da ekmek ve tahıl fiyatlarında $\frac{0}{0}$ 19, et, balık ve kümes hayvanları fiyatlarında $\frac{0}{0}$ 23,4, süt, süt ürünleri ile yumurta fiyatlarında $\frac{0}{0}$ 16,4, çeşitli hazır yiyecek maddeleri fiyatlarında $\frac{0}{0}$ 10,1, konut ve ilgili harcamalarda $\frac{0}{0}$ 24,5, erkek giyim eşyaları fiyatlarında $\frac{0}{0}$ 21,8, kadın giyim eşyaları fiyatlarında $\frac{0}{0}$ 31,4, çocuk giyim eşyaları fiyatlarında $\frac{0}{0}$ 32,3, sağlık ve kişisel bakım harcamalarında $\frac{0}{0}$ 16,6, kültür ve eğlence harcamalarında $\frac{0}{0}$ 38,4, ulaştırma masraflarında $\frac{0}{0}$ 36, kumaş fiyatlarında $\frac{0}{0}$ 26,2 yükselme kaydedilmiştir.

Ayrıca 1 Eylül tarihinde süt ve sütlü maddelere $\frac{0}{0}$ 40—60 arasında yeni bir zam yapılmıştır. 28 Eylül tarihli «Hürriyet» gazetesinin yazdığına göre fakir halkın başlıca gıda maddesi olan kuru fasulyenin toptan kilosu 625, perkende ise 775—800 kuruşa yükselmiştir. Kırmızı mercimeğin toptan kilosu 425, siyah mercimeğin kilosu ise 750—800 kuruşa fırlamıştır.

Devlet İstatistik Enstitüsünün verdiği rakamların çoğu toptan fiyatları yansıtmaktadır. Bundan ötürü gerçek hayat pahalılığını göstermekten uzaktır. Çünkü gerçek fiyatlar çarşı ve pazarlarda belli olmaktadır. Buradaki fiyatların çoğu zaman toptan olarak gösterilen fiyatlarla herhangi

bir bağı olmadığını tüketici halk gayet iyi bilmektedir. Ayrıca, Enstitünün verdiği rakamlar, büyük şehirlerdeki toptan fiyatları göstermektedir. Bu büyük merkezler dışında olup bitenlerden oralarda yaşayanlardan başka kimsenin haberi yoktur.

● Sıkıyönetim bölgelerinde Eylül ayı içinde de duruşmalara devam edildi. Bu duruşmalar sırasında genellikle beliren bir gerçek var. Adli soruşturmayı yapan polis Ortaçağ karanlıklarına gömülü işkencelerle ifade almış ve delil toplamıştır. Oysa sanıklara işkence yapmak TCK tarafından şiddetle cezalandırılan bir suçtur. Sıkıyönetim mahkemelerinde değil yalnız sanıklar, tanıklar da polis müdürlüğünde ifadelerinin, işkence ve tehditle alındığını açıklamışlardır. Meselâ İstanbul 2 no. lu sıkıyönetim mahkemesinde tanıklardan Umit Birkaya ifadesinin işkence ile alındığını söylemiştir. İstanbul 1 no. lu sıkıyönetim mahkemesinde ise Deniz Harp Okulu eski komutanlarından emekli kurmay deniz albay Burhanettin Yalçınır de oğluna karşı ifade vermesi için polis ve MIT ajanları tarafından tutuklandığını ve kendisine eziyet edildiğini söylemiştir. Bunlar gazetelerden alınan resgele iki örnektir. Sıkıyönetim mahkemelerinde işkence gördüklerini açıklayan sanık ve tanıkların sayısı çoktur. Hatta bunlardan bazılarının adli tıp raporu bile vardır. Bütün bu açıklamalara rağmen kendisini «tepeden tırnağa hukukçu» satan Erim ve arkadaşları Türkiye yasalarına göre de suç teşkil eden bu işkence fiilleri için bir soruşturma açtırmamışlar, bu tutumları ile cellâtlarını himaye etmişler, Türkiye’de sanık durumuna düşenler için en küçük bir hukuki garantinin bulunmadığını bütün dünya kamu oyuna bir daha duyurmuşlardır.

DÜNYADA

● Batı Almanya Başbakanı Vili Brand 16—18 Eylül arasında Sovyetler Birliği’ni ziyaret ederek Kırım’da SBKP Genel Sekreteri Leonid Brejnev’le görüştü. Toplantı sonunda yayınlanan ortak bildiride, tarafların ülkelerinde ve Avrupa’da barış ve güvenliğe ilgili konular etrafında görüşme yaptıkları açıklanıyor. Taraflar değişik kademelerde bu gibi görüşmelere devam etmenin faydalı olacağı hakkında görüş birliğine varmışlardır.

Bu görüşme Sovyetler Birliği, Amerika, İngiltere ve Fransa arasında Batı Berlin hakkında imzalanan anlaşmanın yarattığı olumlu hava içinde yapıldığından Avrupa’da barış ve güvenliğin sağlanmasında olumlu bir aşama sayılmaktadır. Bilindiği gibi Eylül ayının 3’ünde dört devlet temsilcisi tarafından imzalanan anlaşma gereğince Batı Berlin Alman toprağında özerk bir idareye sahip bir parça sayılmakta, Batı Almanya’nın bir parçası olmadığı kaydedilmekte, Batı Almanya, hükümet, parlamento ve öteki resmi organlarının Batı Berlin’de toplanmaları yasaklanmakta, Batı Almanya makamlarına Alman Demokratik Cumhuriyeti top-

raklarından transit geçme hakkı tanınmaktadır. Ayrıca Sovyetler Birliği'ne de, Batı Berlin'de bir genel konsolosluk açma yetkisini verilmektedir.

● Eylül 21'de Birleşmiş Milletler Genel Kurulu 26. dönem çalışmalarına başladı. Genel Kurul Başkanlığına Endonezya Dışişleri Bakanı Malik seçildi. Sovyetler Birliği Dışişleri Bakanı Gromiko BM Genel Sekreteri U Tant'a yazdığı bir mektupla, BM çerçevesinde bir dünya genel silâhsızlaşma konferansının hemen toplanmasını hükümeti adına teklif etti.

● 11 Eylül'de Londra'da en zengin on kapitalist ülke maliye ve ekonomi bakanları toplandı. Toplantıda Japonya, Batı Almanya, İngiltere, Fransa, İtalya, Kanada, İsveç, Belçika, Hollanda temsilcileri Birleşik Amerika Maliye Bakanı Konoliden, ithalat için konan %10 yeni verginin kaldırılmasını ve doların resmen devalüe edilmesini istediler. Amerika Maliye Bakanı bu teklifleri reddetti. Ve dokuz devlet temsilcilerinden paralarını revalüe etmelerini, Vaşington'un dünya ölçüsünde sürdürdüğü saldırı politikasının zorladığı masrafları paylaşmalarını istedi. Fakat dokuz ülke halkları, Vaşington'un saldırı masraflarını yükümlenilmesine sert bir tepki gösterdiğinden, dokuz devlet temsilcileri Amerika'nın bu teklifini reddettiler. Böylece Amerika ile öteki kapitalist devletler arasındaki çelişkiler daha da sertleşmiş oldu.

Eylül'ün 28'inde Vaşington'da Dünya Para Fonunun toplantısında da bu tezler aşağı yukarı daha geniş bir plânda çatıştı. Daha geniş bir plânda. Çünkü Para Fonu toplantısında en zengin on kapitalist ülke dışında az gelişmiş 96 ülke, yani toplam olarak 106 ülke katılmıştır.

Bu toplantıda, dolar bunalımı şeklinde beliren Amerika'daki ekonomik bunalım bir daha ele alındı, dünya para fonu sisteminin iflâş ettiği tesbit edildi, yeni bir para fonu sistemi kurmanın gereği belirtildi.

Fakat hiç bir birleştirici karar alınmadı.

Bu arada dolar, Frankfurt-Main borsasında Batı Alman markına oranla %10,5 bir düşüş kaydetti.

● Eylül ayının 25'inde, başta İngiliz BBC radyosu olmak üzere, hemen hemen bütün Batı Radyo ve gazeteleri, bir Sovyet generalinin İngiltere'ye «iltica ettiğini» ve İngiltere'deki Sovyet «casuslarının» listesini İngiliz polisine verdiğini bütün dünyaya yayıyorlardı. Ayrıca İngiliz hükümeti, gerek İngiltere'deki Sovyet elçiliğinde, gerekse Sovyet hava yolları Aeroflot ve turist örgütü İnturistte çalışan sovyet yurttaşlarından 105'ini «casusluk yaptıkları» iddiasıyla sınır dışı ediyordu.

Emperyalizme bağlı basın ve en başta İngiliz BBC radyosu, her gün hatta her saat başı bir masal yayıyordu. İlk günler bir Sovyet generalinin «iltica» ettiğinden söz edildi. Sonra general Sovyet Ticaret heyetinden basit bir memur oldu. Daha sonra bir Sovyet deniz erinden söz edildi. En sonra BBC bir yüzbaşıda karar kıldı.

Ayrıca ilk günlerde Sovyet generalinin bir İngiliz kızına vurulduğu ilân edildi. Daha sonra söz konusu şahsın Londra'da sarhoşluk ve sarkıntılıktan tutuklandığı açığa vuruldu. Velhasıl bir yandan İngiliz Gizli Casusluk servisi, öte yandan da Batının büyük haber ajansları her türlü mantığı ve olaylar arasında asgari bir bağ ölçüsünü kaybedecek derecede anti-sovyetist histeriye kapılmışlardı.

Fakat gerçeğe biraz yakın olan bazı Batı gazeteleri şu soruyu soruyordu: Elinde kuvvetli deliller olduğunu iddia eden İngiliz hükûmeti neden acaba bunları bir mahkemede dünya kamu oyu önüne sermek yoluna gitmemiştir?

Gitmemiştir, çünkü gidemezdi. Çünkü İngiliz hükûmetinin elinde delil diye birşey yoktu. Ve bu basın şu olayı hatırlatıyordu: 1964 yılında bir ticaret firmasının temsilcisi etiketi altında Sovyetler Birliği'nde casusluk yapan Finley adlı bir İngiliz ajanı, Sovyet polisi tarafından suç üstü yakalanmıştı. Finley ve suç ortakları bütün dünya basınının gözleri önünde yargılanmış ve mahkûm olmuşlardı. İngiltere'den sınır dışı edilen Sovyet yurttaşlarından çoğunun diplomatik dokunulmazlığı da yoktu!

İngiliz hükûmeti bu olayla Avrupa'da soğuk harbi körüklemek istiyordu. Zira, Batı Berlin anlaşması, Sovyetler Birliği ile Batı Almanya, Polonya ile yine Batı Almanya arasında imzalanan anlaşmalar Avrupa'da gerginliğin geniş ölçüde yumuşamasına yardım etmiş, bir Avrupa Konferansı toplama fikrini kuvvetlendirmişti. Bu gelişme Birleşik Amerika, İngiltere ve diğer emperyalist ülkelerin en gerici ve harpçi çevrelerinin hoşuna gitmemiştir. Bu çevreler ekonomik ve politik çıkarlarının tehlikeye girdiğini görüyor ve bu barışçı gelişmeyi durdurmak için provokasyon ve baltalama plânları kuruyorlardı. Casusluk masalı bunlardan biriydi.

Sovyet «Pravda» gazetesi «İngiliz casusluk servisinin iğrenç tertipleri» başlığı ile yayınladığı bir makalede şunları belirtiyordu:

«İngiliz basını, radyo ve televizyonu Avrupa'daki gerginliğin giderilmesi ve Avrupa Güvenliği Konferansının toplanması çabalarını baltalamak, son yıllarda olumlu bir gelişme gösteren Sovyet-İngiliz ilişkilerini engellemek ve «soğuk harbi» tekrar körüklemek için İkinci Dünya Harbinden bu yana böyle bir iftira ve yalan kampanyası bataklığı içinde düşmüştür.»

«Yeni Çağ» dan Okuyuculara

Sayın Okuyucular,

Dergimize karşı istekler günden güne artıyor. Ve biz, bunları elimizden geldiği kadar karşılamaya çalışıyoruz. Okuyucularımızdan, adresleri açık ve doğru olarak yazmalarını, özellikle şehir ve mahalle numaralarını titizlikle belirtmelerini rica ederiz. Çünkü bu numaralarda, genellikle adreste küçük bir hata, derginin elinize geçmesini engellemektedir. Sonra, adres değiştirdiğinizde, yeni adresinizi bize derhal bildirmanız gerekir.

Dergiyi arkadaşlarınız arasında da tanıtmak ve okutmakla ulusal ve sosyal kurtuluş dâvamızın safalarına yeni savaşçılar kazandırmış olursunuz.

Dergiyi henüz abone olmıyanlar, arzu ettikleri takdirde, adresimize bir mektup yazarak isteklerini bildirebilirler.

Bundan başka, aşağıdaki kitapları edinmek isteyenler de bu dileklerini bir mektupla adresimize yazabilirler.

1. DAVA VE MÜDAFAA (1951 tevkiflerinde Türkiye Komünist Partisi yönetiminin başında bulunan Zeki Başatınar'ın Askeri Mahkeme önünde yaptığı müdafaa),

2. SOVYETLER BİRLİĞİ KOMÜNİST PARTİSİNİN PROGRAMI,

3. NAZIM HİKMET, BÜTÜN ESERLERİ (Şimdiye kadar 7 cilt çıkmıştır),

4. BİLİMSEL KOMÜNİZM,

5. LENİN (biyografisi),

6. S. Üstünel'in Sovyetler Birliği'ni anlatan «GÜNEŞLİ DÜNYA» adlı eseri,

7. Ahmet Saydan'ın, Alman ulusunun sosyalist devletini bütün yönleriyle tanıtan «ALMAN DEMOKRATİK CUMHURİYETİ» adlı eseri,

8. BÜYÜK OKTOBR 50 YAŞINDA.

Adresimiz:

Yeni Çağ — Stredisko pro rozsirovani tisku,
Praha 6, Thakurova 3, Czechoslovakia

«YENİ ÇAĞ» I

OKU

VE

OKUT!

İÇİNDEKİLER

Sayfa

Zoltan Komoçin

İktidarın elde edilmesinden önce ve sonra Marksist-Leninist Parti 641

Paul Ferner

Bir Kongreden elde edilen bellibaşlı sonuçlar 654

Valter Vaks

Komünistler fabrikalarda nasıl çalışıyorlar 663

Komünistler ve gençlik

Oyva Berkbakka

Finlândiya'da üniversite gençliği hareketi 669

Panikos Peonidis

Partinin yedek gücü 674

Kardeş partilerin düşünsel çalışmaları

G. Şehnazarof

«Moris Torez» Enstitüsünde 678

Marksizm-Leninizm ve zamanımız

G. Hias

Temel Eylemci güçlerin eylembirliği 684

Fikir değiş-tokuşu kürsüsü

Rostislav Ulyanovski

Gelişmekte olan memleketlerdeki «Marksist olmayan sosyalizm»e

Marksist yaklaşım 697

Özel sayfalar

Türkiye Komünist Partisi

Merkez Komitesinin Kararı 706

A. Saydan

Bu ayın olayları 709

«Barış ve Sosyalizm Problemleri» dergisi 32 dilde çıkıyor ve dünyanın her tarafında okunuyor.

Fiyatı 1 lira